

Seinäjoen
ammattikorkeakoulun
julkaisusarja

B

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tarja Keski-Mattinen, Jouni Niskanen
& Ari Sivula

Ammattikorkeakouluopintojen ohjaus etätyömenetelmillä

Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja
B. Raportteja ja selvityksiä 54

Tarja Keski-Mattinen, Jouni Niskanen
& Ari Sivula

Ammattikorkeakouluopintojen ohjaus etätyömenetelmällä

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Seinäjoki 2011

Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja
Publications of Seinäjoki University of Applied Sciences

- A. Tutkimuksia Research reports
- B. Raportteja ja selvityksiä Reports
- C. Oppimateriaaleja Teaching materials
- D. Opinnäytetöitä Theses

SeAMK julkaisujen myynti:

Seinäjoen korkeakoulukirjasto
Keskuskatu 34, 60100 Seinäjoki
puh. 020 124 5040 fax 020 124 5041
seamk.kirjasto@seamk.fi

ISBN 978-952-5863-23-9 (verkkojulkaisu)
ISSN 1797-5573 (verkkojulkaisu)

Sisällys

Tiivistelmä	2
Abstract	3
1. Hankkeen lähtökohdat	5
1.1 Taustalla maailman, opiskelijoiden, korkeakoulun ja tiedon muutokset	6
1.2 Hankkeen tausta ja ohjausryhmä	8
1.3 Hankkeen tavoite ja metodi.....	10
2. Oppimisen ja ohjauksen muutos	11
2.1 Kohti monimuotoisempaa oppimista.....	11
2.2 Kohti monimuotoisempaa opintojen ohjaamista	14
2.3 Aikaisemmat tutkimukset etänä tapahtuvasta ohjauksesta	17
3. Kolme valittua ohjelmaa	20
3.1 Moodle.....	20
3.2 Adobe Connect.....	22
3.3 Mobiletools Movel.....	23
4. Pilottien toteutusvaihe	27
4.1 Moodlen kotipesä ohjauksikäytössä	27
4.1.1 Kirjasto- ja tietopalvelun aikuisryhmä	27
4.1.2 Kone- ja tuotantotekniikan aikuisryhmä	30
4.1.3 Rakentamisen koulutusohjelma (YAMK).....	31
4.2 Adobe Connect ohjauksikäytössä	34
4.3 Mobiletools Movel ohjauksikäytössä	36
5. Yhteenveto	42
LÄHTEET	50
LIITE 1	55
LIITE 2	56
LIITE 3	70
LIITE 4	74

TIIVISTELMÄ

Tarja Keski-Mattinen, Jouni Niskanen & Ari Sivula 2011. Ammattikorkeakouluopintojen ohjaus etätöyömenetelmillä. Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B. Raportteja ja selvityksiä 54, 82 s.

Tavoitteena oli luoda toimivia käytäntöjä ja prosessittaa nuorten ja aikuisten opintojen ohjausta etätöyömenetelmillä. Opintojen ohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan opiskelijan sitoutumista opintoihin ja opintojen sujuvaa edistymistä, ehkäistään oppimisvaikeuksia, viiveiden ja tyhjäkäyntien syntymistä sekä opintojen keskeytymistä. Opiskelijaryhmät valittiin aikuisopiskeluryhmistä ja osittain nuorten koulutusryhmistä erityisesti siten, että ryhmä edusti opintojen loppuvaiheen tai etänä opiskelevia aikuisopiskelijoita.

Opintojen portaali eli kotipesä Moodlessa vastaa opintojen etäohjauksen yhden luukun periaatetta. Kotipesä sisältää linkit opetussuunnitelmaan, ja siitä tehtyyn henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan, opintojaksoihin, opintojen ohjaukseen ja muihin verkkotyökaluihin, harjoitteluun, yleiseen tiedotukseen sekä opiskelun kannalta välttämättömiin linkkeihin. Adobe Connect -verkkokokousjärjestelmää kokeiltiin myös pilottiryhmien yksilö- sekä pienryhmäohjaukseen.

Jokaisella pilotissa olleella kolmella ryhmällä oli erilainen kotipesä, mutta ne luotiin yhteneväisin periaattein. Kotipesän idea koettiin hyväksi. Keskustelufoorumi koettiin hyväksi menetelmäksi pitää yhteyttä ryhmän muihin jäseniin. Etänä opintoja suorittavilla välineiden käyttö oli aktiivista, mutta perinteisen kontaktiopetuksen piirissä olevat eivät hyödyntäneet keskustelufoorumia. Ohjaajien ja opettajien näkökulmasta Moodle koettiin toimintavarmaksi opetus- ja ohjausympäristöksi. Keskustelufoorumi koettiin hyväksi välineeksi olla yhteydessä opiskelijoihin. Kokemukset pienryhmäohjauksesta AC:n välityksellä olivat positiiviset sekä ohjaajien että opiskelijoiden mielestä.

Mobiletools Movel on JAVA-sovelluksia tukevissa älykännyköissä toimiva SAAS-palvelu, jota käytettiin opintojen ohjaukseen yksinkertaisten säännönmukaiset kyselyiden muodossa. Tätä kokeili kolme ryhmää. Movel-järjestelmää vuorovaikutteisuus ei ollut niin suurta kuin ohjaajat alun perin olettivat. Vahvempi vuorovaikutteisuus vaatisi matkapuhelinjärjestelmän käyttöliittymään ja käytettävyyden kehittämistä sekä halvempia data-yhteyksiä.

Avainsanat: opintojen ohjaus, verkko-opetus

Yhteystiedot: tarja.keskimattinen@seamk.fi; jouni.niskanen@seamk.fi;
ari.sivula@seamk.fi

ABSTRACT

Tarja Keski-Mattinen, Jouni Niskanen & Ari Sivula 2011. Applying the remote work approach to study counselling in University of Applied Sciences. Publications of Seinäjoki University of Applied Sciences, B. Reports, 54, 82 s.

The aim was to create workable practices and to provide a process description for remote work-based study counselling among young and adult students. Study counselling involves measures aimed at supporting the student's commitment and progress in their studies, as well as at preventing learning problems, delays, idle periods, and drop-out. The student groups were selected from among adult student classes and partially from among young students' classes, especially in such a way that the groups represented students at the final stage of their studies or adult students pursuing remote studies.

The Moodle-based web portal follows the one-stop-shop principle of remote study counselling. The home base provides links to the curriculum and the personal learning plan devised on the basis of it, to the courses, study counselling and other web tools, traineeship, general information, and other links necessary for the studies. The Adobe Connect web conferencing software was used for both individual and group counselling implemented in the pilot groups.

All the three groups participating in the pilot project had different home bases, but they were created following the same guideline. The concept of home base was regarded as good. The discussion forum was considered as a good method to keep contact with the other members of the group. The use of the tools was common among those who were engaged with remote learning but the students participating in traditional classroom learning did not exploit the discussion forum. Moodle was regarded as a reliable teaching and counselling environment by the counsellors and teachers. The discussion forum was regarded as a good tool for keeping contact with the students. Both the students and the counsellors had positive experiences with small group counselling through AC.

Mobiletools Movel is a SaaS service available for smart mobile phones supporting JAVA applications, which was used for study counselling in the form of simple, regular queries. This method was tested by three groups. The Movel system did not provide as advanced interactivity as the counsellors had originally expected. A higher degree of interactivity would require the integration of a mobile phone system in the user interface, the improvement of usability, as well as cheaper data connections.

Keywords: study counselling, web-based learning

Contact information: tarja.keskimattinen@seamk.fi; jouni.niskanen@seamk.fi; ari.sivula@seamk.fi

---

---

1. HANKKEEN LÄHTÖKOHDAT

Tämä on raportti hankkeesta ”Nuorten ja aikuisten opintojen ohjaus etätyömenetelmillä”, joka toteutettiin vuosina 2009–2011 Seinäjoen ammattikorkeakoulussa (SeAMK). Hankeyhteistyössä olivat sekä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu että Laurea-ammattikorkeakoulu.

Opintojen ohjaus etätyömenetelmillä on saanut innoituksensa siitä, että opinnot tapahtuvat jo pitkälti sähköisesti. Opintoihin ohjaavia ja kaikille tarkoitettuja yleisiä webbiportaaleja¹ alkaa olla jo runsaasti. Virtuaalisista työvälineistä kuten sähköpostista ja webbisivuista tai powerpointeista alkaen jokainen opiskelija ja opettaja törmää elektronisiin oppimisympäristöihin ja opiskeluaineistoihin. Tietojen haku on nykyään helppoa omalta päätteeltä hakusanoilla ja yhdistelmähuilla. Tietotekniikan käyttö tiedon etsinnässä on yleensä sitä intensiivisempää mitä tutkimuspainotteisempi korkeakoulu on (Nicholas, Huntington, Jamali 2007, 637). Elektronisten opiskeluaineistojen etu on se, että aineistoja voidaan käyttää ajasta ja varsinkin paikasta riippumatta.

Opettajien ja opintojen ohjaajien käytettävissä on nykyään paljon tietotekniikkaa, mutta käyttöinto vaihtelee. Käyttö ei ole aivan yksinkertaista, sillä alkuinnostuksen jälkeen on myös palattu vanhoihin työtapoihin (Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen opetuksessa ja opiskelussa 2008, 11). Kozinets (1999) on jakanut verkon käyttäjät turisteiksi, satunnaisiksi seurustelijoiksi, asialle omistautuneiksi sekä sisäpiiriläisiksi. Sekä opettajat että opiskelijat ovat siten hyvin eri tavoin kiinnostuneet verkon käytöstä opetuksessa. Opintojen ohjaajien innostus verkkotekniikkaan on myös haaste. Opintojen ohjausta verkossa on kuitenkin syytä kokeilla.

Kun kaikki on helppoa, työ sujuu ja tulosta syntyy. Flown (Csíkszentmihályi 1991) vastakohta on kaoottinen psyykinen entropia, jossa asioihin ei saada hallintaa eikä työ suju eikä tulosta synny. Avaamme retorisella kysymyksellä: ovatko verkkotyökälut opiskelijoille ja opintojen ohjaajille flow'n vai psyykkisen entropian aiheuttajia?

---

¹Esimerkkejä: <http://www.virtuopo.net/suomi/> ; <http://www.opintoluotsi.fi/> ; <http://www.edu.fi/> ; http://www.opinovi.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=39&Itemid=77

1.1 Taustalla maailman, opiskelijoiden, korkeakoulun ja tiedon muutokset

EU:n valtioiden päämiehet asettivat Lissabonissa vuonna 2000 tavoitteen, että Unionista oli tehtävä maailman kilpailukykyisin talous vuoteen 2010 mennessä. Sitä edistää myös samaan aikaan tavoitteeksi asetettu eurooppalainen korkeakoulutusalue. EU:n ”Elinikäisen oppimisen toimintaohjelma” (Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 2006/1720/EY) hyväksyttiin vuonna 2006. Euroopan Unionin neuvosto on julkistanut päätelmän (Council Resolution on better integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies, 2008), jossa se toteaa, että jäsenvaltioiden tulee ryhtyä toimenpiteisiin, jotta kansalaisille tulee saatavaksi elinikäinen uraohjaus ja sen laatu tulee varmistaa. Lissabonin sopimuksessa (Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto, 2010) artikkelissa 165 todetaan, että Unioni myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen.

Parhaillaan on käynnissä EU 2020 -strategian toteutusvaihe. EU:ssa tavoitellaan koulunkäynnin keskeyttävien osuuden vähentämistä nykyisestä 15 prosentista 10 prosenttiin ja nostetaan korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden osuus 30–34-vuotiaista 31 prosentista vähintään 40 prosenttiin. ”Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelmassa” tähdätään uudistamaan työmarkkinoita mm. kehittämällä ihmisten osaamista koko heidän elämänsä ajan, jotta voitaisiin lisätä osallistumista työmarkkinoille ja saada työvoiman kysyntä ja tarjonta kohtaamaan paremmin (Eurooppa 2020 Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia 2010, 19–20).

EU:sta tulevien tavoitteiden lisäksi on yleismaailmallisempiakin korkeakoulutukseen vaikuttavia trendejä. Helakorpi ja Helander (2011, 3) toteavat, että isoja koulutusta muuttaneita megatrendejä ovat maailmantalouden muutokset, verkostotalous, asiakaslähtöisyys, kestävä kehitys, logistinen ajattelu, uusi maailmankuva ja ymmärrysyhteiskunta.

Weinbergerin (2007) mukaan nykyaikaa yleisemminkin kuvaa totuuksien ja arvojen individualistiset ja pienryhmien omat tulkinnat sekä kaikenlaisten maailman tulkintojen sekalaisuus. Opiskelijat ovat myös erilaisia kuin ennen. Korkeakoulutus on monella tavalla yhä enemmän koko kansan saatavilla. Suuri osa väestöstä tullaan kouluttamaan yhä useammassa maassa korkeakoulututkintoon. Se merkitsee paradoksaalisesti myös sitä, että opiskelijat eivät ole vain kaikkein parhaimpia ja keskenään samanlaisia vaan kaikenlaisille, kaikenlaisoisille ja kaikenlaisissa elämäntilanteissa oleville tulee voida taata mahdollisuus opiskella.

Aikuisopiskelijoiden suhteellinen osuus on koko ajan kasvanut. AMK-tutkinto-opiskelupaikan vastaanottaneiden tietojen perusteella (taulukko 1) voidaan havaita, että pohjakoulutustasoltaan ns. nuoriso-opiskelijat eroavat aikuisopiskelijoista. Heillä on

---

omat ohjaustarpeensa perheen ylläpidon ja työssäkäynnin aikana. Taskilan (2009, 24) mukaan opintojen tukeminen ja joustaminen on tärkeää opiskelijan elämäntilanteen mukaan. Lukivaikeuksien tunnistaminen, ulkomaiset opiskelijat ja uudentyyppiset pilotoitavat koulutustuotteet sekä aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT) tuovat lisähaasteita ohjaukseen (Ilola 2009, 26–28).

Taulukko 1. Nuorten ja aikuisten ammattikorkeakouluopiskelijoiden pohjakoulutuksen erot vuonna 2009 (AMKOTA, 2011).

Pohjakoulutus	Nuoret opiskelijat %	Aikuisopiskelijat %
Ylioppilas	67,4	18,1
Ammatillinen opisto tai korkea-aste	0,0	30,0
Ammatillinen perustutkinto	23,3	39,4
Muu koulutus	7,6	12,4

Korkeakoulukin muuttuu. Oppimista ei siis tapahdu enää pelkästään korkeakoulussa sen seinien sisäpuolella, vaan korkeakoulujen on oltava paikalla työelämässä. Daviesin (1998, 209) ennustuksen mukaan korkeakoulujen täytyy muuttua avoimiksi suhteessa työelämään. Korkeakoulujen täytyy muuttua staattisista opetuslaitoksista itsekin oppiviksi organisaatioiksi.

Suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä yhtenä ajankohtaisena piirteenä on korkeakoulujen pudotuspeli. Sama ilmiö on havaittavissa kaikissa niissä maissa, joissa nuorisoikäluokan koot pienenevät. Monien ammattikorkeakoulujen alueyksiköt ovat opiskelijapulassa, koska pienenevä nuorisoikäluokka ei enää halua välttämättä maaseudulle opiskelemaan vaan hakeutuu metropoleihin. Korkeakoulujen ja varsinkin aluekampusten määrä tulee vähenemään. Korkeakoulujen ja varsinkin sivukampusten on tässä pudotuspelissä kyettävä osoittamaan elinvoimaisuuttaan mm. siten, että sieltä valmistuu hyvin opiskelijoita. Etäopiskelu ja opintojen ohjaus etätyövälineillä ovat tässä avuksi.

Uusia haasteita opetukselle ja opintojen ohjaukselle tuo myös asiantuntijuuden ja tiedon käsitteiden muuttuminen. Helakorpi ja Helander (2011, 5) kuvaavat asiantuntijuuden muutosta siten, että jatkossa on ylitettävä ammattikuntien ja ammattialojen rajat, hyväksyttävä toisen alan asiantuntijuus omalla alalla, on verkostoiduttava, on jatkuvasti uudistuttava, kehitettävä osaamista ja luovia ratkaisutaitoja. Gibbons, Limoges, Nowotny, Schwartzman, Scott, & Trow (1994) käyttävät autoritaarisesta tiedetiedosta termiä Moodi 1. Se on tieteen alan sisällä tuotettu sektoritietoa, jossa entistä enemmän asiantuntijoiden (expert) voimin mennään yhä syvemmälle yksityiskohtiin pieneenkin asiaan. Moodi 2 –tieto puolestaan tarkoittaa sitä, että uutta tietoa tuotetaan ”poikkitieteellisesti” erityisesti eri alojen rajapinnoilla (transdisciplinarity). Oppiminen on uuden tiedon luomista entistä tietoa yhdistelemällä ja uutta

tietoa tekemällä. Uudet teknologiat ja kommunikaation nopeus tekevät mahdolliseksi poikittaisen vuorovaikutuksen. Uutta tietoa pitää tuottaa ja jakaa sosiaalisesti, eikä se ole auktorisoitujen spesialistien omaisuutta.

Opiskelijaa ei kuitenkaan voida Moodi 2:n maailmassa jättää itsekseen oppimaan, tai itsekseen olemaan oppimatta. Jos opiskelijaa ei ohjata oppimaan, ei synny uutta osaamista vaan aikaan saadaan turhautunut keskeyttäjä, joka on tyytymätön saamatta jääneeseen opetukseen ja ohjaukseen. Opiskelijaa ei saa unohtaa sille sijoilleen. Opintojen ohjauksella on suuri merkitys, vaikka opiskelijalla ja korkeakoululla voi olla hieman erilaiset intressit asiassa. Päätaivoite kummallakin kuitenkin on opintojen hyvä sujuvuus eli oikeiden asioiden oppiminen, ajallaan saatu opintojen loppuun saattaminen ja siitä työmarkkinoille pääsy.

1.2 Hankkeen tausta ja ohjausryhmä

Hanke sai alkunsa alkuvuonna 2009, jolloin Opetusministeriö pyysi esityksiä tavoitesopimusneuvottelujen hankkeiksi. Hanke-esitys (Liite 1) hyväksyttiin vaikkakin budjetiltaan karsittuna keväällä 2009 Opetusministeriön kanssa käydyissä tavoitesopimusneuvotteluissa.

Hankeessa selviteltiin aluksi opintojen ohjauksen teoriaa ja tutkimusta erityisesti virtuaalisen opintojen ohjauksen osalta. Opintojen ohjaus on teoreettisesti vaihteleva käsite, joten tarkoitus oli käsitteen selkeyttämisen lisäksi keskittyä vain hankkeen kannalta relevantille osa-alueelle.

Alussa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulua ja sen virtuaalista opintojen ohjausta benchmarkattiin ohjausryhmän toimesta. Tiedettiin Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun olevan pitkällä virtuaalisessa opintojen ohjauksessa ja samalla toimivan Lapin pitkien etäisyyksien ehdoilla. Samoin Laurea-ammattikorkeakoulun tilanne oli benchmarkattavana. Laurea edusti metropolialueen suurta ammattikorkeakoulua, joka sekini oli merkittävästi edistänyt virtuaalista opetusta. Niiden tarpeet suhteessa etätyömenetelmiin olivat erilaiset.

SeAMKissa oli vuoteen 2009 mennessä tehty suuri työ Moodle-verkko-oppimisympäristön kehittämiseksi yhteistyössä saman Seinäjoen kuntayhtymän Koulutuskeskus SEDUn, SEDU Aikuiskoulutus -liikelaitoksen sekä maakunnan lukioiden yhteisen Opinlakeus-verkoston kanssa. Moodlen² käyttö oli jo selvästi ylittänyt kynnyksärajan, sillä sen käyttö oli arkipäiväistynyt.

---

²Kuntayhtymän vanha Moodle 1.6 oli osoitteessa <http://moodle.epedu.fi/> ja syyslukukaudesta 2010 siirryttiin 1.9.9-versioon <http://lakeusmoodle.epedu.fi/>.

Toinen tietojärjestelmä, joka oli SeAMKiin vuokrattu, oli Adoben Connect Pro -verkkokokousjärjestelmä. Selvitys verkkokokous- ja konferenssijärjestelmistä (Hämeen kesäyliopisto 2009, 31) oli osoittanut sen markkinoilla olevista järjestelmistä parhaimmaksi. Monista teknisistä murheista johtuen käyttö oli jäänyt SeAMKissa vähäiseksi. Pahimpana ongelmana oli epäluotettavien verkkoyhteyksien takana ulkomailla sijaitseva vuokrapalvelin. Yksi ongelma oli myös ohjelman huono yhteensopivuus Microsoftin Office-toimisto-ohjelmistojen kanssa.

Lisäksi yhtenä asiaan liittyvänä ilmiönä oli mobiililaitteiden lisääntyvä käyttö. Älykännyköiden menestys osoitti sen, että jokaisen taskussa oleva mobiililaitte saattaisi olla arvokas myös opetusvälineenä. Muitakin ajankohtaisia virtuaalisia opetuksen kehittämishankkeita oli. Sähköpostit olivat osoittautuneet hankaliksi viestintävälineiksi, koska opiskelijoiden suhteellisen pienet sähköpostilaatit olivat täyttyneet yleisesti, niin että ryhmäkohtaista sähköpostia ei saatu menemään täyttyneisiin sähköpostikansioihin. Tähän ei keksitty mitään erityistä kuningasratkaisua muuten kuin vähittäinen sähköpostilaatikoiden tilan suurentaminen sitä mukaan kuin uusittujen palvelinten levytilat antoivat myöten.

Logicalta oli hankittu Winha-opintohallintojärjestelmän laajennus eHOPS, joka yhdistää opetussuunnitelman ja henkilökohtaisen sähköisen oppimissuunnitelman. Opintojen ohjauksen kannalta merkittäviä ja toimivia järjestelmiä ovat WINHA ja sen opiskelijaliittymä WinhaWille. Sosiaalinen media oli silloin myös aivan uusi ilmiö. Facebookia oli jo ulkomailla käytetty oppilaiden tutorointiin, sosiaalistamisen ja tiimiytämiseen (Treadaway & Smith 2010, 222–224) ja sen käyttöä oli hyvin varovaisesti aloitettu SeAMKissakin, vaikkakaan ei oikein vielä tarkkaan tiedetty, mitä sillä pitäisi tehdä.

Hankkeen projektipäällikkönä toimi KTM Tarja Keski-Mattinen 1.1.2010–31.7.2010. Projektipäällikkönä jatkoi 1.8.–31.12.2010 KTM Ari Sivula, joka keskittyi Mobiletools Movel -järjestelmän testaamiseen.

Hankeella on ohjausryhmä, joka kokoontui 24.8.2009 ensimmäistä kertaa ja kokoontui sen jälkeen hankkeen aikana 5 kertaa. Ohjausryhmä seurasi ja ohjasi hankkeen toimeenpanoa koko hankekauden ajan. Hanke aikataulutti toimintansa seuraavasti:

- Hanesuunnittelu elokuu–lokakuu 2009
- Taustatiedot opintojen ohjauksesta ja virtuaalivälineiden tilanne elokuu – lokakuu 2009
- Hankittavien ohjelmistojen ja palvelimien hankevalmistelu lokakuu 2009
- Kohderyhmien valinta marraskuu 2009
- Keskinäiset benchmarkkaukset alkuvuonna 2010

- Henkilöstökoulutus kun oma Adobe Connect uusi palvelin on hankittu, tammikuu 2010 alkaen
- Opiskelijoiden ohjaus tammikuu–joulukuu 2010
- Henkilöstökoulutustilaisuuksia 2010 ja 2011
- Hankeraportin viimeistely heinäkuu 2011.

1.3 Hankkeen tavoite ja metodi

Hankkeella vastataan opintojen ohjauksen haasteisiin uuden opetustekniikkaan soveltamisella opintojen ohjaukseen. Kyse on yksilö- ja pienryhmätason opintojen ohjauksesta hyödyntäen uusimpia etätyöyhteyksiä. Rajaukset ovat ne, että tässä ei erityisesti panosteta olemassa olevien verkkosivustojen eikä tietojärjestelmien kehittämiseen eikä esimerkiksi sähköpostin käyttöön tai tavallisten vakiintuneiden matkaviestinten käyttöön.

Hanke hyödynsi jo käytössä olleita Moodle- sekä Adoben Connect Pro -järjestelmiä (AC). Ensisijaisesti panostettiin opiskelijan omalta päätteeltä tapahtuvaan vuorovai-
kutukseen AC -ohjelman sekä Moodlen avulla. Lisäksi hankkeen aikana vuokrattiin Mobiletools Movel MLS (Mobile Learning System) -järjestelmä pilottikäyttöön. Järjestelmällä pyrittiin hyödyntämään opiskelijoiden kännyköitä.

Hankkeen tavoitteena on luoda toimivia käytäntöjä ja prosessittaa opintojen ohjausta virtuaalisilla työvälineillä. Tämä hanke ei tutkinut opintojen ohjausta kaikissa muo-
doissaan vaan keskittyi etätyövälineillä tehtävään osaan siitä.

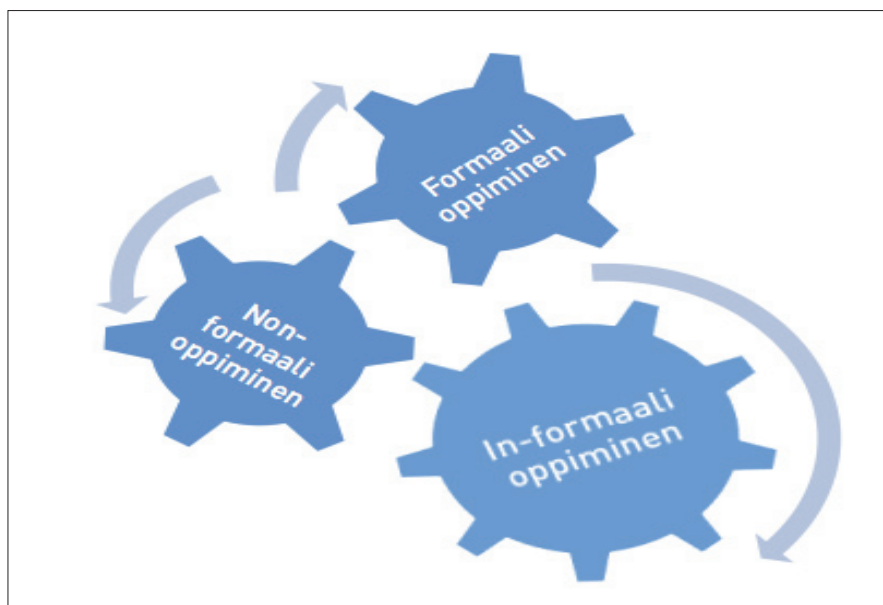
Metodina on toimintatutkimus. Toimintatutkimuksessa tehdään interventio todelli-
seen elämään ja seurataan väliajoin toiminnan vaikutuksia. Tutkimuksessa valittiin Seinäjoen ammattikorkeakoulussa kolme koulutusryhmää Moodlen ja AC:n käyttöön sekä kolme muuta ryhmää Mobiletools Movelin käyttöön.

Opetusta eri välineiden käyttöön annettiin opintosuhteiden ja opinto-ohjaajien työryhmissä projektipäälliköiden toimesta. Hankkeessa valittiin henkilöitä, joita koulutettiin välineiden käyttöön. Opiskelijaryhmät, joissa etäohjausmenetelmiä tehostetusti käytettiin, valittiin aikuisopiskeluryhmistä ja osittain nuorten koulutus-
ryhmistä erityisesti siten, että he edustivat opintojen loppuvaiheen opiskelijoita tai etänä opiskelevia, lähinnä aikuisopiskelijoita.

2. OPPIMISEN JA OHJAUKSEN MUUTOS

2.1 Kohti monimuotoisempaa oppimista

Monimuotoisessa opetuksessa ei keskitytä vain yhteen opetusmenetelmään vaan käytetään joustavasti kaikkia sekä vanhoja hyväksi havaittuja että uusia menetelmiä. Joustavassa opetuksessa epävirallinen oppiminen, kouluoppiminen sekä arkioppiminen muodostavat ihmisen koko oppimisen kentän (Itkonen-Isakow 2009, 197). Joustavassa oppimisessä on käytössä lähes kaikki oppimismenetelmät. Käytämmekin niitä synonyymeina. Erityisenä uutuuksena korkeakoulumaailmassa tällä hetkellä on, että aikaisemmin hankittu relevantti osaaminen, olipa se vapaamuotoisesti täydennyskoulutuksessa saatua non-formaalialta, arkena työn lomassa saatua in-formaalialta tai koulussa tutkintokoulutuksena hankittua aikaisempaa formaalialta osaamista, voidaan tunnustaa osaksi uutta formaalialta osaamista (AHOT) (Kuvio 1). Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS) ja AHOT ovatkin Jaakkolan (2009, 113) mukaan saman asian kaksi eri puolta.

Kuvio 1. Formaali, non-formaali ja informaali oppiminen.

Virtuaalitekniikka mahdollistaa osaltaan elinikäisen, joustavan ja samalla monimuotoisen oppimisen. Verkko-opetus on opetusmuodoista kuitenkin haastavimpia, sillä opettaja ja opiskelija ovat kaukana toisistaan ja teknisen opetusvälineen yhteyden varassa - mahdollisesti jopa asynkronisessa tilassa. Suomen edellinen hallitus on Arjen tietoyhteiskunta -toimintaohjelmassaan (2008, 15) vuosille 2008-2011 todennut tavoitteekseen selvittää mahdollisuudet uudenlaisten, tieto- ja viestintä-

teknologiaa hyödyntävien oppimisympäristöjen edelleen kehittämiseen. Väkiraportin (Tieto ja viestintäteknikka koulun arjessa 2009, 10) mukaan tarvitaan kuitenkin uusia kehittämislinjauksia, sillä Suomi on raportin mukaan pudonnut kansainvälisestä kehityksestä.

Verkko-oppimisessa opiskelija opiskelee oman henkilökohtaisen tietokoneen (PC) kautta. Toki verkko-oppimisellakin on synonyymejä³, mutta niille on kaikille yhteistä se, että oppimislaitteena on henkilökohtainen tietokone, jossa yleensä prosessoriteho, keskusmuisti sekä Internet-yhteyden nopeus ovat riittävät ja joka yleensä on varmistettu riittäväillä oheislaitteilla ja ohjelmistoilla. Verkko-oppimisessa liiallinen yhteen malliin meneminen on tietenkin pedagogisesti vaarallista, sillä silloin korostuvat yhden oppimistekniikan riskit. Ennen laajojen opintokokonaisuuksien alkua tulisi opiskelijoiden muullakin tavalla sosiaalistua keskenään ja opetella kunnolla virtuaalinen oppimisympäristö (Rovai, Ponton, Derrick & Davis 2006, 23, 33).

Mobiili oppiminen on myös monimuotoisen, joustavan ja samalla verkko-oppimisen muoto (Kuvio 2). Kännykkä on tuonut jo esimerkiksi Afrikassa oppia niille, joilla ei ole ollut aikaisemmin mahdollista saada Internet-yhteyttä ja tietokonetta (Ford & Leinonen 2009). Mobiililaitteet ovat hyvin erilaisia ja eikä asia ole yksiselitteinen, jos sitä pyritään määrittelemään vain laitteiston kautta (Traxler 2009, 16). Mobiililaitteita ovat erilaiset älykännykät⁴, kämmentietokoneet⁵, Mp3-soittimet, elektronisten kirjojen lukulaitteet ja vaikkapa taulutietokoneet. Lisää erilaisia mobiililaitteita tulee koko ajan, joten tyhjentävää tyypittelyä ei ole helppoa edes tehdä. Yksinkertaisimman määrittelyn mukaan mobiilissa oppimisessa hyödynnetään kuitenkin kaikenlaisia käyttökelpoisia mobiililaitteita.

Petersin (2009, 116) mukaan mobiilioppimisessa opiskellaan juuri riittävästi, juuri oikealla hetkellä ja juuri itselle sopivalla tavalla ("just enough, just in time, just for me"). Mobiili oppiminen on tietylle opiskelijaryhmälle tiettyinä hetkenä sopiva oppimisen tapa. Mobiili oppimisessa oleellisia piirteitä ovat kiire, tiedon saamisen oleellinen merkitys, oppimisaikojen liikkuvuus, oppimisen interaktiivisuus, ohjeiden saamisen tarpeellisuus vain tiettyinä aikoina ja tietyssä paikassa, sekä ohjauksen välttämättömyys.

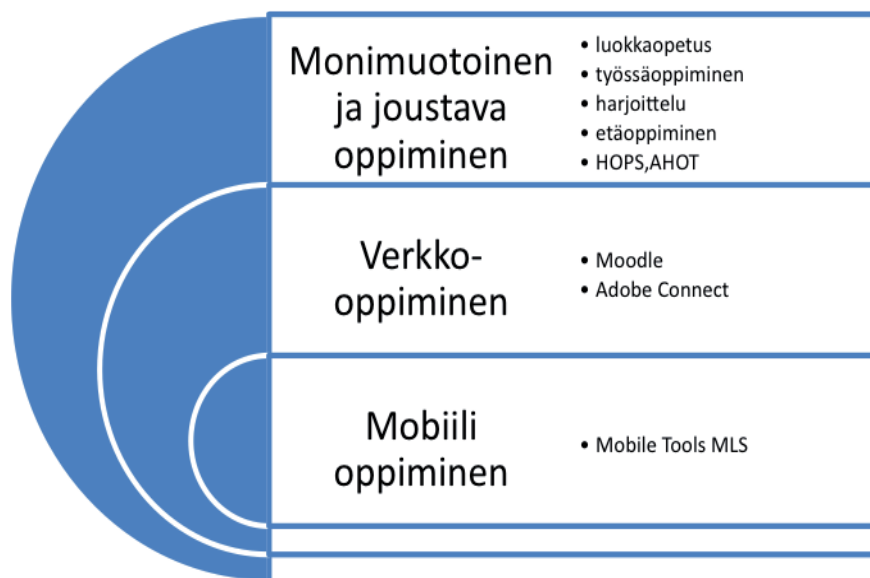
³ Advanced Learning Technology (ALT), Distance Learning (DL), Distance Education (DE), Technology-enhanced Learning (TEL), Web-based learning (WBL), Virtual Learning Environment (VLE), Learning Management System (LMS), Course Management System (CMS), Computer-Managed Instruction (CMI), Computer-Assisted Instruction (CAI), Managed Learning Environment (MLE), ICT-enriched teaching methods, Computer Based Learning (CBL), jne.

⁴ Smart phones

⁵ Personal Digital Assistant (PDA)

Kuvio 2. Erilaisia oppimistapoja (mukaillen Peters 2009, 116).

Muitakin oppimisen monimuotoistumiseen liittyviä ilmiöitä on olemassa. Ubiikki tietotekniikka⁶ (Weiser 1991) tarkoittaa joka paikan näkymättömissä integroituneena toimivaa tietotekniikkaa. Yhä yleisemmin tietoteknisten palvelujen käyttäjät eivät myöskään voi tietää, missä kaikkialla hyvin laajalla Internetissä hänen juuri nyt samaansa tietoteknistä yksittäistä palvelua varastoidaan, käsitellään ja kaikin tavoin välitetään (pilvilaskenta⁷). Ohjelmiston vuokrauksessa⁸ ei tarvitse ostaa omia ohjelmistolisenssejä, eikä tietää niiden asentamisesta mitään vaan palvelu saadaan verkosta. Sosiaalinen media toimii teknisesti juuri näin. Oppimista voi tapahtua avoimissa sosiaalisissa verkkoympäristöissä, jossa kuka tahansa kirjautuva voi oppia jotain toisilta palvelussa mukana olevalta. Käyttäjällä tai käyttäjäryhmällä on mahdollisuus olla aktiivinen viestijä ja sisällön tuottaja. Sosiaalisessa mediassa viestintä tapahtuu tasaveroisesti monelta monelle ja vastavuoroisesti, eli perinteisille joukkotiedotusvälineille ominainen viestijän ja vastaanottajan välinen yksisuuntainen yhdeltä monelle on muuttunut vuorovaikutukseksi. Pedagogisesta näkökulmasta perinteisiä opettajan autoritaarista ja oppilaan alamaisroolia ei välttämättä ole. Sosiaalisen median muotoja on useita, joista Facebook on suosituin erään verkkoliikenneseurannan (Vincosblog 2011) mukaan arvioituna.

⁶ Ubiquitous computing (UBICOMP)

⁷ Cloud computing

⁸ Software as a service (SAAS)

2.2 Kohti monimuotoisempaa opintojen ohjaamista

Opintojen ohjauksella on useita määritelmiä. Vanhalakka-Ruohon (2002) mukaan ohjaus on opiskelijan tukemista ja auttamista hänen opiskeluprosessissaan, ammatillisessa kehittämisessään, urasuunnittelussaan, elämäntilanteessaan ja elämäntilanteessaan. Onnismaa (2003, 7–9, 89) määrittelee opintojen ohjauksen negatiivien kautta niin, että se ei ainakaan ole tieteenala, terapiamuoto, opetusta, eikä se ainakaan pääsääntöisesti ole neuvojen antamista. Ohjaajan rooli on muuttunut tiedon jakajasta, neuvojasta ja yhteistyön koordinoijasta tiimeissä ja verkostoissa toimivaksi opiskelun, uravalinnan ja elämän hallinnan auttajaksi. Juutilaisen (2003, 59–64) mukaan opintojen ohjaaja voi tietämättään tai tietoisesti ylläpitää perinteisiä uramalleja. Onnismaan (2003, 82) mukaan ohjaaja on herkällä ihmisen omaan elämään vaikuttavien päätösten alueella. Toisen ihmisen elämään puuttumisen, paremmin tietämisen ja hyvien neuvojen ”tuputtamisen” vaara on aina lähellä. Ohjaaja ei voi tietää kaikkea. Ohjattavana olevan tulee itse oivaltaa oma tiensä eikä ohjaaja saisi tuputtaa liian valmista ratkaisua opiskelijalle.

Oheisessa taulukossa 2 on tiivistelmä erilaisista opintojen ohjauksen jäsenyksistä, joita kirjallisuudessa toistuvasti esiintyy. Opintojen ohjaus voidaan jäsentää ajallisesti toinen toisiaan seuraaviksi vaiheiksi. Toinen tapa ajatella asiaa on ymmärtää ohjaus holistiseksi koko elämään valmentavaksi asiaksi. Ohjaus voidaan määritellä ja jäsentää myös hallinnollisesti, oppimistehtävien mukaan, opiskelijalajien mukaan, yksilö- tai ryhmäpohjaisesti, itsepalvelun määrän mukaan, oppilaitoksen vastuun mukaan, sukupuoliherkkyyden mukaan tai vaikkapa ohjauspaikan mukaan.

Taulukko 2. Ohjauksen määrittelyjä ja jäsenyyksiä.

Määrittely	Jäsenyys
Ajan mukaan	1. ennen opintojen alkua 2. opintojen alussa 3. opintojen edetessä 4. päättövaiheessa 5. palaute- ja seuranta opintojen päätyttyä
Ohjauksen sisällön ja tavoitteen mukaan (holistinen malli)	1. opiskelijan henkilökohtaisen kasvun ja kehityksen ohjaus 2. oppimisen ja opiskelun ohjaus 3. ura- ja elämänsuunnittelun ohjaus
Opiskelijalajien mukaan	1. nuoriso-opiskelijoiden ohjaus 2. aikuisopiskelijoiden ohjaus
Opiskeluvaiheen mukaan	1. opintojen ohjaus 2. harjoittelun ohjaus 3. opinnäytetyön ohjaus
Tarkastelukohteiden mukaan	1. opiskelijakeskeinen ohjaus 2. tutorperustainen ohjaus 3. aineopettaja- tai asiantuntijaperustainen ohjaus
Opiskelijan omatoimisuuden as- teen mukaan	1. itsepalvelu 2. ohjattu itsepalvelun käyttö 3. henkilökohtainen ohjaus
Oppilaitoksen vastuun mukaan	1. keskitetty ohjaus 2. hajautettu ohjaus 3. läpäisyperiaatteella tapahtuva ohjaus 4. tutorperustaisen ohjaus
Sukupuoliherkkyyden mukaan	1. feministinen ohjaus 2. sukupuolineutraali ohjaus 3. perinteisiin sukupuolirooleihin ohjaus
Ohjauspaikan mukaan	1. lähiohjaus 2. etäohjaus

Luokitteluisia on päällekkäisyyksiä ja listaa voitaisiin jatkaa pidemmällekin. Seinäjoen ammattikorkeakoulun opintojen ohjauksen ja neuvonnan suunnitelma (Pajulammi, Vuolio & Kitinoja 2008, 3) on kokonaisvaltainen toimintasuunnitelma opintojen ohjauksen toteuttamiselle SeAMKissa. Tässä raportissa opintojen ohjauksella tarkoitetaan sen mukaisesti kaikkia niitä käytännön toimenpiteitä, joilla tuetaan opiskelijan sitoutumista opintoihin ja opintojen sujuvaa edistymistä, ehkäistään oppimisvaikeuksia, viiveiden ja tyhjäkäyntien syntymistä sekä opintojen keskeytymistä. Erityisesti olemme kiinnostuneet etänä tapahtuvasta ohjauksesta.

Korkeakoulujen opinto-ohjaukseen on 2000-luvulla kiinnitetty erityistä huomiota. Korkeakoulujen arviointineuvoston (Vuorinen, Karjalainen, Mylly, Talvi, Uusi-Rauva & Holm 2005, 59–60) antamien ohjeiden mukaisesti korkeakoulujen tulisi järjestää opintojen ohjauspalvelut siten, että jokaiselle opiskelijalle on tarjolla korkeakoulun määrittelemä minimimäärä opintojen ohjausta sekä tarpeiden mukaista lisäohjausta. Ammattikorkeakoulujen yhteisissä OPED-LAATU- (2011) ja OPED-EXO (2011)

-hankkeissa on määritelty opintojen ohjauksen laatua sekä pyritty ratkomaan opintojen ohjauksen ongelmia. Määrittelyt eivät olleet tyhjentäviä. Kokonaisuutena opintojen ohjauksen käsite ja tila on maassa vaihteleva. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti vuonna 2010 Elinikäisen ohjauksen työryhmän, jonka tehtäviin kuului valmistella kansallinen elinikäisen opintojen ohjauksen strategia. Väliraportissa (OKM 2011, 23–27) todettiin ohjauksen sekava tila eikä strategiaa vielä saatu aikaiseksi, mutta siinä kuitenkin todetaan, että ohjausosaamista tulisi korkeakouluissa lisätä ja laajentaa. Väliraportin suositusten mukaan ohjauspalveluja tulee saada tasapuolisesti tarpeiden mukaan, urahallintataitoja on vahvistettava, ohjaajilla on oltava muodollinen osaaminen, ohjauksella on oltava laatujärjestelmä ja että ohjauksen tulee toimia koordinoituna kokonaisuutena.

Helakorven ja Helanderin (2011, 20) mukaan opinto-ohjaajan asiantuntijuus voidaan määrittää substanssiosaamiseen, kehittämissaamiseen, ohjauspedagogiseen osaamiseen sekä työyhteisöosaamiseen. Opintojen ohjaajien kansainvälinen järjestö IAEVG⁹ haluaa nostaa ohjaustyön ammattiprofiilia ja Suomessakin¹⁰ on siihen ainakin opintojen ohjaajien kouluttajien näkökulmasta halua. Opintojen ohjaajien 60 op mittainen noin puolitoista vuotta kestävä koulutus on vakiintunut opettajakoulutusta tarjoavissa ammattikorkeakouluissa¹¹. Koulutuksessa käydään läpi ohjausteoriaa ja toteutetaan kehittämishanke. Kaikki opintojen ohjaajat eivät kuitenkaan ole käyneet formaalia opintojen ohjaajan koulutusta. Opintojen ohjaajan professiosta ei olla kuitenkaan yhtä mieltä. Korkeakouluissa on yleensä nimetyt opinto-ohjaajat, mutta nimikkeistä huolimatta opintojen ohjaamisen työn kuvat ja resurssit ovat yleensä varsin erilaiset.

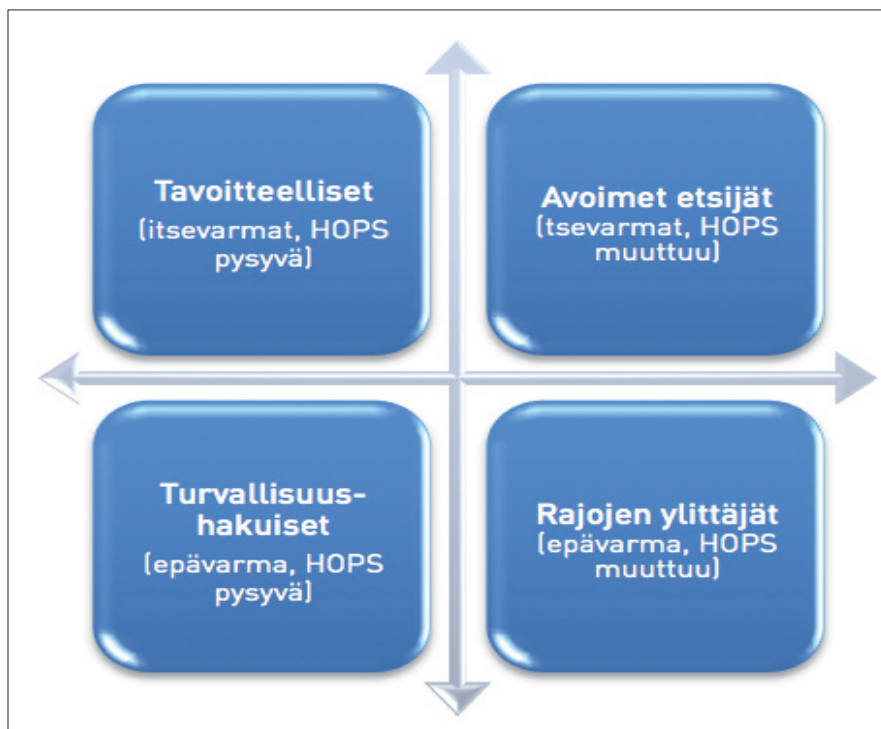
Opiskelijoiden persoonallisuudet ovat erilaisia. Hollandin (1959) mukaan persoonallisuus vaikuttaa mihin ammattiin ihminen hakeutuu. Annalan (2009, 68–72) mukaan opiskelijat ovat myös erilaisia suhteessa ohjauksen tarpeisiin. Tavoitteellisilla opiskelijoilla on jo alkuvaiheessa tietoa mitä he haluavat ja he suorittavat opintonsa opetussuunnitelman mukaisesti. Avoimet etsijät haluavat joustavasti vaihtaa HOP-Sissaan omia oppimiseen liittyviä valintojaan. Turvallisuushakuisesti orientoituneet opiskelijat ovat jääneet pohtimaan ovatko he oikealla alalla ja ovat pahimmassa riskissä keskeyttää opintonsa. Rajojen ylittäjät ovat puolestaan opiskelijoita, jotka ovat edelleen valinnastaa epävarmoja mutta kuitenkin uskaltavat tehdä muutoksia HOPSeihinsa eli ”kokeilevat kepillä jäätä” (Kuvio 3). Henkilökohtaisen opintosuunnittelun ohjauksessa on tärkeä säännönmukaisuus ja prosessimaisuus, jotta keskeyttämisiltä vältytään.

---

⁹ International Association for Educational and Vocational Guidance <http://www.iaevg.org/iaevg/nav.cfm?lang=2&menu=1&submenu=1>

¹⁰ eVOKES <http://ktl.jyu.fi/ktl/evokes>

¹¹ Ammatillisten opettajakorkeakoulujen yhteishaku: <https://www.opeekorkeahaku.fi/opeeko/>

Kuvio 3. Erilaiset opiskelijat (mukaillen Annala 2009, 68).

2.3 Aikaisemmat tutkimukset etänä tapahtuvasta opintojen ohjauksesta

Virtuaalisen opintojen ohjauksen tutkimus on varsin vähäistä. Kallonen-Rönkkö (2002a, 18) toteaa, että ohjauksen keskeisimpiä ongelmatapauksia ovat opinnoissaan pitkittyneet opiskelijat, jotka eivät opiskele, jäävät jälkeen muista opiskelijoista ja joista on vaara tulla pudokkaita. Ongelmaa ei ole niillä, jotka tulevat koulurakennukseen lähiopetukseen ja suorittavat opintojaksonsa normiajassa. Erityisesti tiettyjen yleissivistävien aineiden kuten kielten ja matemaattisten aineiden suorittaminen on saattanut viivästyä. Lisäksi opinnäytetyön aloittaminen on usein monelle vaikeaa. Jos opintoihin ei saada ohjausta, opiskelija on yksin ylivoimaiselta tuntuvan opiskelumassan kanssa ja huomattessaan jääneensä muista jälkeen, hän turhautuu ja jättää loputkin kesken. Ongelmaryhmiä ovat opiskelijat, jotka ovat töissä kaukana opiskelupaikkakunnilta. Erityisesti vaihto-opiskelijoiden, AMK-tutkintoja suorittavien aikuisopiskelijoiden, YAMK-opiskelijoiden sekä esimerkiksi erikoistumisopintoja opiskelevien työntekijät tai kaukainen kotipaikka aiheuttavat ongelmia opinto-ohjaajan,

opettajatutorin, opiskelijatutorin tai opinnäytetyön ohjaajan tapaamiselle. Verkko ja verkkotyövälineet voisivat olla osakeino ratkaista opintojen ohjauksen tekniset, aikaan ja paikkaan sekä varsinkin matkustamiseen liittyvät ongelmat. Opiskelijat vaativat kuitenkin apua virtuaalisten välineiden haltuunottoon, koska käyttövalmiudet vaihtelevat.

Kallonen-Rönkko (2002b, 147) on toisessa artikkelissaan koostanut virtuaalisen opetuksen laatujärjestelmää. Opiskelun ohjaus on oppiaineksen, sekä oppimisympäristön työkalujen ohella tärkeä opetuksen laatutekijä. Opiskelijat arvostavat opettajan aktiivista päivittäistä osallistumista opintojaksoille ja kiireisimpiin kysymyksiin vastaamista. Virtuaalisessa oppimisympäristössä opinnot etenevät hyvin kun tehtävät ovat selkeät, mutta osalle opiskelijoista tulee vaikeuksia, jos opiskelijan oma päätäntävalta on liian suuri.

Koukkari (2010, 96) tutki ACP:n käyttöä Kuopion yliopiston kahden suunnittelijan sekä kahden opiskelijaryhmän käytössä. Aikuisopiskelijoiden opintojen ohjauksessa ACP toimii hyvin. Pienellä opiskelijaotoksella tehdyssä (N=13) tapaustutkimuksessa todettiin, että varsinkin alussa ääniongelmat (synkronointiongelmat, pätkiminen) olivat pahin tekninen vaiva, mutta lähinnä opiskelijoiden ja henkilökunnan totuttomuus ja ennakoluulot olivat suurempi ongelma. Kun käyttämiskerrat lisääntyvät, häviävät teknisetkin ongelmat. Ohjelmaa käyttäneet olivat tyytyväisiä opintojen ohjaukseen ja HOPS-menettelyyn ohjelman avulla, vaikka kasvokkain tapaamista ohjelma ei korvaa.

Rajander ja Pötsonen (2009, 100–101) tutkivat erikoistumisopinto-opiskelijoiden opintojen ohjausta Moodlella. Alun ryhmäytymistä lukuun ottamatta opinnot ja opintojen ohjaus toteutettiin virtuaalisesti, joko Moodlella tai sähköpostitse. Vaikka tätä tarjottiin myös kasvokkain, useimmat valitsivat virtuaalisen tavan. Opintojen reflektointi tehtiin myös joko Moodleen opintopäiväkirja kirjoittamalla suoraan tai palauttamalla opintopäiväkirja sähköpostitse opettajalle. Ensimmäisen opintovuoden jälkeen käytiin kaikille kehityskeskustelut Moodlella. Tutkijat totesivat, että etäohjauksen vahvuus oli ajankäytön hallinta mutta negatiivisena puolena oli kömpelyys, joka vaivaa virtuaalisia oppimisympäristöjä. Kovin vaikeiden ohjausongelmien selvittäminen on edelleen helpompi kasvokkain.

Rekkedal ja Dye (2007) kokeilivat etäohjausta erilaisten mobiililaitteiden kombinaatiolla, jossa oli mukana pieni kämmentietokone (PDA) tiedostojen ja videoiden katselua ja tekstinkäsittelyä varten, kännykkä varsinaisena kommunikaatiovälineenä sekä kokoon taitettava näppäimistö kirjoittamista varten. Lisäksi Internetin kautta oli käytössä oppimisympäristöohjelmisto, opinto-oppaat ja muut opintojen hallinnointiin liittyvät ohjelmistot. Tutkimuksessa oli hyvin pieni määrä opiskelijoita. Tulosten mukaan sähköinen laitteiden yhteensopivuus ja yhteyksien toimivuus ei ollut keskeinen

---

ongelma, mutta näyttöruudun pienuus on ongelma, eikä ole kustannustehokasta erikseen luoda oppimismateriaalia pienen kuvaruudun kautta käytettäväksi. Lisäksi eri osapuolten laitteiden ja ohjelmistojen tulee olla keskenään yhteensopivat.

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun, Kajaanin ammattikorkeakoulun sekä Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön yhteistyönä toteutettu Opinpajahanke kokeili erilaisia tapoja ohjata opiskelijoita tietotekniikan keinoin (Lummi 2009, 13–17). Ensiksi kartoitettiin opiskelijoilta heidän tarpeitaan opintojen ohjauksen suhteen. Kokeilussa oli mukana ruotsin kielen preppauskurseja, lääkelaskennan kertausta, opinnäytetyön ohjausta sekä kirjallisen viestinnän pajoja. Osa Opinpajatoiminnasta oli kasvokkain tapahtuvia pienryhmätapaamisia, mutta korkeakoulun omiin oppimisympäristöihin oli luotu portaaleja, joissa voitiin suorittaa tai harjoitella ongelmallisten aineiden kertausta tai opiskelua. Portaalien sisältö vaihteli lääkelaskennan automaattisista tehtävistä ja tarkastuksista oppimisympäristöissä tapahtuvaan kirjallisten töiden ohjaukseen.

Pedagogiset ongelmat nousevat keskeisimmiksi ongelmiksi teknologiaongelmien lopulta ratkettua. Opettajia täytyy kouluttaa niihin välineisiin, joita toivotaan käytettäväksi. Haaparanta (2007, 21) toteaa, että opettajien täydennyskoulutuksessa tulee keskittyä siihen, miten teknologiaa luokissa voidaan käyttää. Opettajien täydennyskoulutuksessa tulee yhä voimakkaammin tuoda mukaan autenttisuus (todellisissa tilanteissa tapahtuva koulutus) ja koulutuksen tulee perustua ennen kaikkea pedagogisten tekijöiden kouluttamiseen. Koulutus on yhä useammin opiskelua projekteissa luokkahuonetilan ulkopuolella eli autonomista tai ryhmätyöskentelyä yhdessä työnantajan kanssa.

---

3. KOLME VALITTUA OHJELMAA

3.1 Moodle

Seinäjoen ammattikorkeakoulun intran¹² opiskelijoiden opiskelijasivuille on aikanaan SeAMKissa pyritty kokoamaan kaikki tarvittava materiaali olettaen, että se riittää. Ongelmana on kuitenkin ensiksikin se, että intraa ei ole kehitetty ensisijaisesti opiskelijoiden näkökulmasta, vaan sen kehittämissabluuna perustuu kuntayhtymän yhteiseen intra-konseptiin ja on tavallaan kompromissi ammattikorkeakoulun, koulutuskeskus Sedun ja Sedu aikuiskoulutuskeskus -liikelaitoksen henkilökunnan ja oletetuista opiskelijoiden, sekä vielä eri yksiköiden erilaisista tarpeista. Yksi iso ongelma on ollut se, että intraan ei päästä mistä tahansa, vaan se vaatii kirjautumisen, mikä ei ole välttämättä toimi etäyhteyksien päästä. Lisäksi intran sivujen muokkaaminen vaatii html-koodin osaamista ja siten siksi on valtuutettu vain harvoille ja valituille asiantuntijoille henkilökunnan joukossa. Lisäksi yksi ongelma on se, että henkilökunta ei välttämättä pysty editoimaan tai edes lukemaan sitä intranäkymää, jota opiskelijat käyttäisivät, koska heillä ei ole sinne pääsyä.

Moodle on oppimisympäristö, joka on käytössä myös Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Se on samalla teknisellä palvelimella samaan aikaan käytössä toisen asteen koulutuskeskus Sedussa sekä maakunnan lukioissa ns. Opinlakeus-verkoston kautta¹³. Moodle on avoimen lähdekodin virtuaalinen oppimisympäristö (VLE), joka soveltuu erilaisille opiskelijaryhmille erilaisiin oppimis- ja muihin tarkoituksiin. Se on vapaasti ladattavissa¹⁴. Moodle tarjoaa työvälineitä mm. vuorovaikutukseen, sisällöntuottamiseen ja materiaalin jakamiseen. Moodleen on ohjeistusta saatavana Moodle Docs -palvelusta¹⁵, joka on Moodle-yhteisön ylläpitämä Wiki-muotoinen Moodle-opas. Moodleen on saatavilla myös kaupallisia oppaita (esim. Karevaara 2009).

Moodleen pääsee helposti minkä tahansa yhteyden päästä. Moodleen kirjaututaan omilla tunnuksilla. Kirjautuvalla henkilöllä voi olla eri rooli eli pääkäyttäjän, opettajan, vierailevan opettaja tai opiskelijan roolit ja näkymät hieman poikkeavat silloin toisistaan. Pääsivulta näkyvät myös omina lohkoinaan osallistujat, aktiviteetit, omat kurssit, kalenteri ja tapahtumat. Näkymän järjestys on opettajan muokattavissa. Opintojaksolla on nähtävissä moduleina suoritettavat osiot, joita voi olla useita ja esimerkiksi viikoittain suoritettavia osioita.

---

¹² [http://intra.epedu.fi/Opiskelijaintra_\(SeAmk\)/Ajankohtaista.iw3](http://intra.epedu.fi/Opiskelijaintra_(SeAmk)/Ajankohtaista.iw3)

¹³ <https://lakeusmoodle.epedu.fi/>

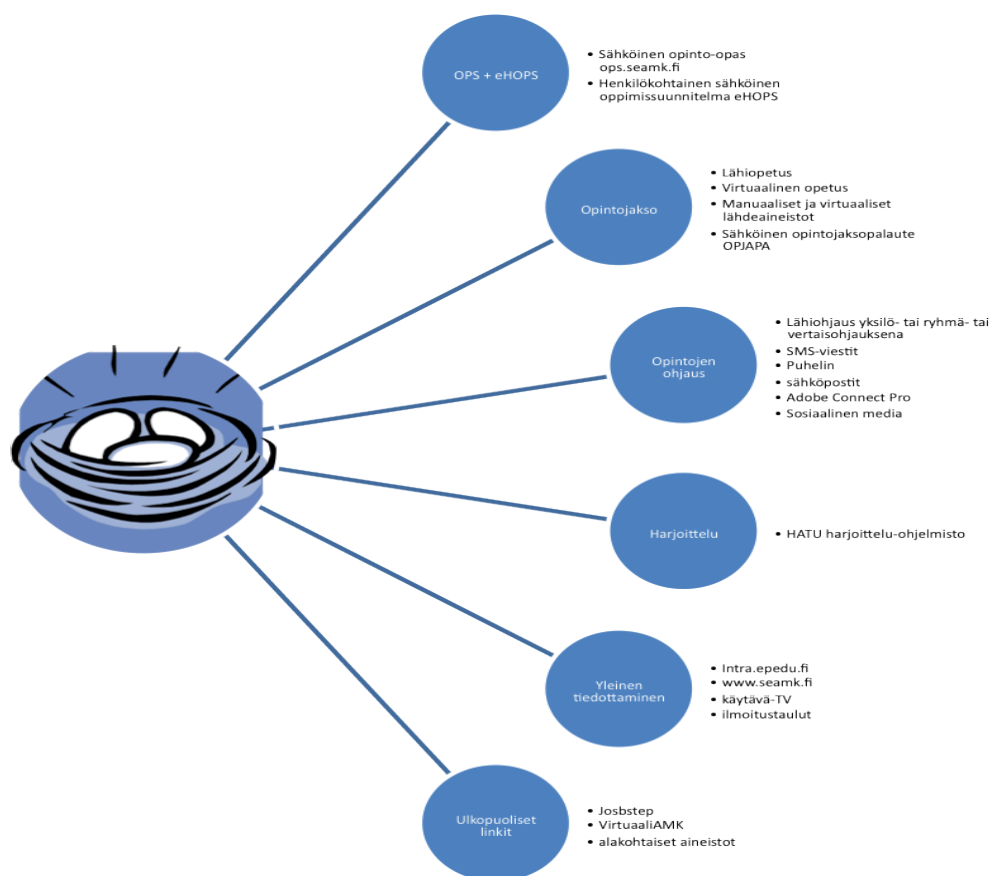
¹⁴ <http://moodle.org/>

¹⁵ <http://docs.moodle.org/fi/Etusivu>

Tarkoitus on tehdä Moodleen, samalla kun se on useiden kurssien pohja jo tällä hetkellä, myös kokonaisvaltaisempi oppimisen kotipesä kaikkiin koulutusohjelmiin. Moodle integroidaan opintoihin ja opetukseen kuvan 4 määrittelemällä tavalla. Kotipesä-ajattelu integroi verkko-oppimisympäristön opintojen ohjaukseen. Opintojen portaali eli kotipesä vastaa käsitteiltään yhden luokun periaatetta eli kaikki opintoihin liittyvä materiaali olisi saatava yhdestä paikasta.

Moodleen luodaan koulutusohjelman kaiken oppimisen kotipesä, joka sisältää linkit opetussuunnitelmaan (OPS) ja siitä tehtyyn henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan (HOPS), opintojaksoihin, opintojen ohjaukseen ja sen verkkotyökaluihin, harjoitteluun, yleiseen tiedotukseen sekä opiskelun kannalta välttämättömiin linkkeihin. Jokaisella pilotissa olleella ryhmällä on oma kotipesä Moodlella. Jokainen kotipesä on erilainen, mutta se on luotu yhteneväisin periaattein.

Kuvio 4. Kotipesän rakenne Moodlella.

Kotipesä on viestinnällisesti kaksi- tai monisuuntainen sekä monimediainen, eli samalla kun Moodle on oppimisympäristö, se on myös portti muuhun käytössä olevaan oppimis- ja ohjausteknologiaan. Tätä kotipesää muokataan ottaen huomioon jo olemassa olevat opintojen suorittamisen kannalta relevantit manuaaliset tai virtuaaliset järjestelmät. Tarkoitus on tehdä systemaattisen prosessi opintojen ohjauksen järjestelmästä. Kotipesä ja opintojen ohjauksen prosessi puuttuu tällä hetkellä.

3.2 Adobe Connect

Adobe Connect on maksullinen reaaliaikainen verkkokokousohjelmisto, joka on laajasti käytetty Suomen korkeakouluissa. Moodleen verrattuna AC:n lisäominaisuus on ennen kaikkea osanottajan kuva ja ääni, joita Moodlessa ei ole. AC:ssä taas ei ole samalla tavalla monipuolista mahdollisuutta laajaan ja monipuoliseen kirjallisten tehtävien tekoon ja tehtävien arkistointiin kuin Moodlessa.

Adobe Connect -huoneeseen voi kirjautua joko vierailevana osallistujana (enter as a Guest) tai omilla tunnuksilla, jos sellaiset on luotu. Host-roolissa oleva voi muuttaa osallistujien rooleja tarpeen mukaan. Sillä ei ole merkitystä onko osallistuja tullut omin tunnuksin huoneeseen vai onko hän tullut vierailijana haluamallaan nimellä. Suositeltavaa on kuitenkin, että käytettäisiin omia nimiä.

Osallistuja voi olla kolmessa roolissa:

- Host ylläpitää huonetta, istuntoa ja osallistujien oikeuksia ja omaa myös Presenterin oikeudet
- Presenter voi esiintyä ja esittää/jakaa kokouksen osallistujille omia materiaaleja ja omalla koneella olevia tietoja sekä näyttää sovelluksia
- Participant voi seurata esitystä/kokousta ja pyytää sekä saada puheenvuoroja.

Host-roolissa oleva voi muuttaa osallistujien rooleja tarpeen mukaan. Sillä ei ole merkitystä onko osallistuja tullut omin tunnuksin huoneeseen vai onko hän tullut vierailijana haluamallaan nimellä. Suositeltavaa on kuitenkin, että käytettäisiin omia nimiä.

Kuvaruutu jakautuu useaan osioon, jossa osanottaja näkee ja kuulee muut osanottajat, näkee yhteisen käsiteltävän dokumentin sekä pystyy kommentoimaan chatin kautta käsiteltävään asiaan sekä tarvittaessa itse muokkaamaan käsiteltävää dokumenttia. Kaikki ei ole kuitenkaan ihan vapaata, vaan host kykenee antamaan erilaisia rajoituksia ryhmälle. Esimerkiksi puheoikeus tai yhteisen dokumentin käsittelyoikeus ovat tyypillisesti sellaisia asioita, joita on syytä rajoittaa yleisen sekamelskan estämiseksi. Hostin sharing -näkyvässä host voi esitellä vaikka pdf-muotoista

---

powerpoint-kalvosarjaa osanottajille. Valittavana on useita erilaisia näkymätyyppejä, ja työpöytänäkyvässä mitä tahansa dokumenttia voidaan käsitellä yhdessä. Uusia näkymiä voidaan kehittää ja antaa niille tarvittaessa kuvaavampia suomenkielisiä nimikkeitä.

Tietty rajoitus on se, että Microsoftin yleisesti käytettävät Office-sovellukset eivät ole muokattavissa sellaisenaan, vaan ne on muutettava Adoben kehittämään pdf-muotoon. Ongelmaa voidaan kiertää siten, että yhteisesti käsiteltävä Office-dokumentti asetetaan vaikkapa hostin työpöydälle ja työpöydän näkymä jaetaan kaikille yhteisesti näkyväksi.

3.3 Mobiletools Movel

Opintojen ohjaus on periaatteessa mahdollista myös mobiililaitteilla. Jokaisella opettajalla ja opiskelijalla on taskussaan matka- tai älypuhelin. Teholtaan pienet mobiililaitteet eivät vastaa tavallisia tietokoneita, mutta kehityksen kulkiessa eteenpäin ja mobiililaitteiden tehojen kasvaessa, niin mobiililaitteiden ja tietokoneiden raja häviää. Samalla myös mobiililaitteiden käyttökelpoisuus paranee. Näytön pienuuden asettamat rajat ovat tämän hetken visaisin haaste, jota voidaan ratkoa tarkalla näyttölaitteen suunnittelulla [Zwick, Schmitz, Kühl 2005, 12–13].

Esimerkiksi iPhone on osoittanut, että koko mobiililaitteen ollessa näyttölaite, muut tilaa vievät näppäimet saadaan ohjelmallisesti mahtumaan näyttöön graafisina kuvakkeina ja poistetuksi, kun niitä ei tarvita. Lisäksi kaikki tarpeettomiksi jääneet näppäimet voidaan jättää täysin pois. Kännykän käytön haaste on kännyköiden epähomogeenisuus ja yleensä pieni näyttö sekä niiden vaihtelevat ominaisuudet ja puhelinliittymien vaihtelevuus. Haasteita saattaa aiheuttaa mobiililaitteiden eri käyttöjärjestelmät ja niiden tukemat ominaisuudet. Mobiilikäyttöjärjestelmiä ovat esimerkiksi Symbian, Android, Meego tai Windows.

Markkinoilla on useita ohjelmistotarjoajia. Osa niistä on integroitu esimerkiksi valmiisiin oppimisympäristöihin. Integroitu on esimerkiksi Mobilogi¹⁶, joka on Moodlen kautta lähetettävä tekstiviestikysymys opiskelijalle opittavasta aiheesta. Ajatus tässä on se, että kun kännykkä on koko ajan opiskelijan taskussa, hän ei voi välttyä miettimästä oppiaineensa kysymyksiä. Vastaukset tapahtuvat normaalilla tavalla Moodlen verkkokurssin palautekanavien kautta. Tiivistetysti sanottuna tekstiviestin kautta opiskelija pysyy koko ajan ”hereillä” opiskelemassaan asiassa. Koulutuskeskus Sedussa oli vuonna 2008–2011 SeDuuni-hankkeessa¹⁷ koekäytössä JAVA-tuen

¹⁶ <https://wiki.hamk.fi/display/avomobiilit/Mobilogi>

¹⁷ <http://seduuni.sedu.fi/>

vaativa eTaitava-ohjelmisto¹⁸, joka oli asennettu opiskelijoiden kännyköihin.

Suurin osa uusista kännyköistä tukee JAVA-ohjelmointikielellä tehtyjä sovelluksia. Toisin sanoen JAVA-ohjelmointikielellä toteutetut ohjelmistot ovat imuroitavissa puhelimiin ja käytettävissä kaikissa puhelimissa, jossa kyseinen ominaisuus on. Nykyisin puhelimet toimivat useammalla taajuusalueella, niissä on värinäyttö ja hyvä resoluutio kaikissa, eli näyttölaitteina ne ovat jopa kelvollisia. Verko-operaattorilta hankitaan erilaisilla ominaisuuksilla varustettuja liittymiä, joissa on hyvin usein mukana dataliittymä. 3G (Third Generation) on useimmissa uusissa matkapuhelimissa vakio-ominaisuus. Riippuu kuitenkin käyttäjästä ja liittymästä, halutaanko sitä käyttää. Joka tapauksessa kuvien ja muiden datatiedostojen lähettäminen sekä Internet-selaaminen ovat yleensä mahdollista jopa opiskelijoiden matkapuhelimilla. Toki oli tiedossa, että kaikki opiskelijat eivät käytä kännykkää tai eivät halua käyttää sitä muuhun kuin puhumiseen. Tämä ongelma voidaan ratkaista sopivilla palkkiolla tai muilla mahdollisilla motivointikeinoilla.

Mobiletools Movel on mobiili ns. SAAS-palvelu, joka ei vaadi asennuksia korkeakoululta vaan sovellus sijaitsee palveluntarjoajan konesalissa. Kyseinen seikka helpottaa sovelluksen käyttöönottoa ja pienentää korkeakoulun ylläpitokustannuksia.

Mobiletools Movel -sovellus sekä hallintakonsoli (Administrator-näkymä) että ohjaajan sovellus (Power User -näkymä) sijaitsivat pilotin aikana verkkosivulla osoitteessa <http://virto.movel.fi/admin>. Sovelluksen käyttöön tarvitaan käyttäjätunnukset. Järjestelmän pääkäyttäjän (Administrator) tunnukset saatiin hankkeen projektipäälliköltä. SeAMKille, Kemi-Tornion AMK:lle ja Laurealle luotiin omat pääkäyttäjien sovellukset oman organisaation hallintaan. Pääkäyttäjää voidaan tarvittaessa tehdä sovellukseen lisää. Pilotissa ei kuitenkaan tarvittu useampia pääkäyttäjää kuin kolme. Pääkäyttäjällä on täydet oikeudet käyttäjien hallintaan (tilien luominen, poistaminen ja muokkaaminen) ja ynnä muihin operaatioihin. Pilotoinnissa tunnusten hallinta tehdään manuaalisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että tunnukset tehdään sekä opiskelijoille, että ohjaajille järjestelmään käsin. Pilotoinnin aikana jokainen korkeakoulu teki tunnukset oman tarpeensa mukaan. Integraatio korkeakoulun omaan todennustietokantaan on mahdollista, mutta sitä ei ole järkevää toteuttaa pilottia varten. Pilottiryhmien koot eivät olleet suuria, joten tunnusten manuaalinen hallinta ei ollut ongelma.

Opiskelija tai sovelluksen käyttäjä (User) käyttää sovellusta hyödyntäen matkapuhelinta. Matkapuhelinsovellus on JAVA-pohjainen, joten se toimii suurimassa osassa

---

¹⁸ <http://etaitava.fi/fin/>

matkapuhelimia. Sovelluksesta on myös olemassa ns. Lite-versio, jota voitiin hyödyntää käyttäen web-selainta (<http://virto.movel.fi>). Pilotoinnissa pyrittiin kuitenkin käyttämään matkapuhelimia. Matkapuhelinsovellus on ladattavissa osoitteesta <http://virto.movel.fi/get>. Kyseinen osoite tulee syöttää matkapuhelimen selaimen. Sovelluksesta on saatavilla kaksi eri versiota, joita ovat kosketusnäytöllisen ja näppäimistöpuhelimien versiot. Versio tulee valita puhelimen mukaan. Sovelluksen koko on hyvin pieni, vain 173 kilotavua.

Sovelluksesta on olemassa kaksi eri versiota, joita ovat englantia ja suomi. Kieli voidaan valita järjestelmään kirjaututtaessa. Yhdelle pilottiryhmälle hankittiin matkapuhelimet, sillä pilotoinnin aluksi havaittiin, että opiskelijoiden matkapuhelimet ovat sen verran iäkkäitä, että niissä ei toimi JAVA-sovellukset. Lisäksi kyseisen pilottiryhmän opiskelijoiden haluttiin käyttävän matkapuhelimia pilotoinnin aikana. Mobiletools Movel -järjestelmän käyttöön luotiin käyttöohjeistus, joka johdatti käyttäjät järjestelmän käyttöön. Lisäksi järjestelmän käyttöön luotiin käyttöpolitiikka, jotta erilaiset sekaannukset järjestelmän suhteen minimoitaisiin. Tämä siksi, että samaa järjestelmää hyödynsi kolme ammattikorkeakoulua.

Mobiletools Movel MLS on mobiilioppimisjärjestelmä, joka koostuu kolmesta osasta:

- JAVA 2 Micro Edition -mobiilisovelluksesta kysely-, viesti- ja multimediaominaisuuksilla
- WAP/XHTML-mobiilisivustosta kysely-, viesti- ja multimediaominaisuuksilla
- Verkkopohjaisesta tietokantapalvelimesta, joka toimii järjestelmän kokonaishallinnointi- ja raportointiympäristönä.

Pilotointia varten ostettiin loppuvuodeksi 2010 seuraavat palvelut ja tuotteet:

- Mobiletools Movel -järjestelmän käyttöönotto ja määrittely hankkeen yhteyshenkilön kanssa etänä (puhelimitse / Skype / muu etätyöskentelyn muoto)
- Järjestelmän räätälöinti pilottiryhmien käyttöön (oman movel.fi-verkkopalvelun luominen, sovellus Mobiletools-väreillä ja -logolla)
- Mobiletools Movel MLS -sovelluksen käyttöoikeus 1.7.2010–31.12.2010 hankkeeseen osallistuvien opettajien ja opiskelijaryhmien käyttöön, sisältää datan tallennuksen ja palvelinvarmistuksen
- Sisällönjakeluominaisuudet (teksti, kuva, video, ääni, kalvosarja)
- Perusraportit (käyttäjä / ryhmä; yhteenveto / vastaus)
- Mediaraportit (Kuvio, video, ääni, teksti)
- Tekstiviestiominaisuudet (lähetyksen, muistutukset, latausviesti)
- 500 tekstiviestiä, seuraavat 500 viestiä 80 eur / erä
- Tukipalvelut hankkeen yhteyshenkilölle klo 9–17 arkipäivisin (puhelin- ja verkkotuki).

Mobiletools Movel -järjestelmä annettiin kolmelle korkeakoululle käytettäväksi, eli SeAMKille, Laurealle ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoululle. Aktiivisin käyttö oli hanketta koordinoivassa korkeakoulussa eli SeAMKissa.

---

4. PILOTTIEN TOTEUTUSVAIHE

4.1 Moodlen kotipesä ohjauskäytössä

Seinäjoen ammattikorkeakoulun Moodlen sekä Adobe Connectin testikäytössä mukana olleita ryhmiä olivat tammikuusta 2010 lähtien:

- rakentamisen YAMK-ryhmä (20 opiskelijaa)
- kone- ja tuotantotekniikan AMK-ryhmä aikuiskoulutuksena (20 opiskelijaa)
- kirjasto- ja tietopalvelujen tradenomiryhmä AMK-aikuiskoulutuksena, erityisesti AHOT-prosessin osalta (25 opiskelijaa).

Pilottiryhminä oli siis kaksi AMK-tutkintoa suorittavaa aikuisryhmää sekä yksi ylemmän AMK-tutkinnon ryhmä. Ohjauksen näkökulmasta aikuisryhmien ongelmana on tyypillisesti ollut virka-ajan ulkopuolella toteutuva opetus. Iltaisin ja viikonloppuisin ei mm. opintotoimiston palveluja ole saatavilla. Tämä haaste on ollut mm. SeAMK:n Tekniikan yksikön tiedossa pitkään. Oppilaitoksen tulisi kuitenkin kyetä takaamaan samat ohjauspalvelut sekä päivittäin opintojaan kuin myös iltaisin ja viikonloppuisin opintojaan suorittaville. Ja erityisesti aikuisopiskelijat tarvitsevat erityisohjausta, koska heidän taustoissaan ja oppimistavoissaan on suuria eroja. Verkkoon toteutettavat, aikaan sitomattomat palvelut ovat yksi mahdollisuus vastata näihin haasteisiin. Pilotoinneissa pyritään kehittämään soveltuvia menetelmiä näihin haasteisiin.

Pilottiryhmille luotiin keväällä 2010 omat ryhmän kotipesät Moodleen. Käytämme seuraavissa kappaleissa Moodleen rakennetuista sisällöllisistä kokonaisuuksista (kotipesistä) nimitystä ryhmien sivut. Eri pilottiryhmillä sekä sisältö että käyttöliittymä poikkesivat hieman toisistaan. Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelman ryhmässä tavoitteena oli myös testata AHOT-prosessin toteuttamista Moodlea hyödyntäen. Tätä ei muissa ryhmissä testattu.

4.1.1 Kirjasto- ja tietopalvelun aikuisryhmä

Kirjasto- ja tietopalvelun aikuisryhmä aloitti opintonsa tammikuussa 2010 sopivasti hankkeen ajankohtaan nähden. Ryhmän ohjaajina sekä pilotoinnissa mukana olivat koulutusohjelmapäälliköt Pirkko Vuorela (1.1.–31.7.2010) ja Sari Mäkinen-Laitila (1.8.–31.12.2010), opinto-ohjaaja Tuija Huusko sekä opintosihtööri Mari Parkkali. Ajallisesti Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelman pilotti eteni sujuvasti. Ryhmä sekä ohjaajat toimivat aktiivisesti, ja etävälineiden käytön hyödyt olivat selkeät alusta lähtien.

Opintojen alussa heidät ohjattiin käyttämään Moodlea ja heille esitettiin ryhmän omat sivut, opintotoimiston sivut sekä AHOT-prosessissa käytettävät sivut. Aikuisryhmä otti sivut aktiiviseen käyttöön, mikä oli erittäin hyvä asia. Ryhmä koostuu maantieteellisesti laajalta alueelta, ja näin ollen ”ryhmäytyminen” on selkeästi tärkeä asia opintojen suorittamisen, ryhmässä viihtyvyyden sekä opintojen etenemisen kannalta.

Adobe Connect -verkkokokousjärjestelmän testaus ohjauksessa eteni siten, että keväällä ryhmälle esiteltiin AC-järjestelmää, ja heille luotiin oma virtuaalinen luokkahuone. Syksyn kuluessa ryhmää ohjattiin AC:n käyttöön ja heidän opintojen ohjaukseen liittyvät kehityskeskustelut toteutettiin pienryhmätyöskentelynä Adobe Connectin välityksellä.

Opintotoimiston sivujen merkitys oli ehkäpä kiistanalaisin (Kuvio 5). Pohdimme, onko mielekäästä koota samaa aineistoa Moodleen rakennettavaan kokonaisuuteen, kun vastaava informaatio on esillä myös Intrassa. Intran heikkoutena on kuitenkin suuri informaation määrä, mikä ilmenee tyyppillisesti tietyn haussa olevan informaation löytymisen vaikeutena. Opintotoimiston sivujen keskeisin idea oli koota ajankohtainen, yhteisesti eri koulutusohjelmien opiskelijoita koskeva ja opiskelijoiden kannalta tärkeä informaatio samaan kohteeseen. Tämä edellyttää kuitenkin käytännössä sitä, että opintotoimiston sivuilla on aktiivinen päivittäjä ja että opintotoimiston sivuille koottu aineisto on opiskelijoiden kannalta olennaista. Kirjasto- ja tietopalveluryhmän kannalta ei nähty riittävää merkitystä opintotoimiston sivujen olemassaoloon. Keskeinen informaatio voidaan sijoittaa myös ryhmän omille sivuille.

The screenshot shows a Moodle course page for the Cultural Studies Unit. The page is titled "Uutiset foorumi" (News forum). The main content area displays a forum post by Irmeli Jussila, titled "TERVEHDYS!" (Greetings!). The post includes a profile picture of Irmeli Jussila and her contact information: "Irmeli Jussila, Yksikön johtaja, SeAMK Kulttuuri, 040 830 4221, irmeli.jussila@seamk.fi". The post text reads: "Tervetuloa opiskelemaan kulttuurialalle. Koulutuksen kehittämisessä olemme pyrkineet näkemään tulevaisuuden työpaikkojen osaamisvaatimuksia. Toisaalta koulutusohjelmiin on lisätty yksilöllisten valintojen mahdollisuutta. Lähes kaikkien koulutusohjelmien suuntaumisolmat ovat alansa ainoita Suomessa. Näillä perusteilla myös valmistuvat työllistyvät paremmin. Opiskelijana Sinulla on valmistuttuasi etua siitä, että Sinulla on takatassussasi eksperttitytä." The page also features a left sidebar with navigation options like "Hae keskusteluista", "Ylläpito", and "Omat kurssini". The right sidebar contains a calendar, "Tapahtumien selitteet", "Viimeisimmät uutiset", "Tulevat tapahtumat", and "Viimeisimmät tapahtumat".

Kuvio 5. Kulttuurialan yksikön opintotoimiston sivu.

Ajankohtainen ja ryhmän opintojen elinkaaren kannalta tärkeä informaatio on hyvä keskittää ryhmän omille sivuille. Jos ryhmien sivuja kuitenkin toteutetaan useita ja useassa eri koulutusohjelmassa, niin voi olla perusteltua ylläpitää yhtä opintotoimiston kokonaisuutta. Yhteisiin aihealueisiin, kuten esimerkiksi valmistumiseen liittyviin olennaisiin päivämääriin, voidaan linkitysten avulla tehdä kytkennät, ja säästää näin päivityksiin kuluva aikaa.

Kirjasto- ja tietopalvelun aikuisryhmä oli erittäin tyytyväinen ryhmän omaan ”kotipesään” (Kuvio 6). Parhaana puolena he kokivat keskustelumahdollisuuden ryhmän muiden jäsenten kanssa, ja foorumi on ollutkin hyvin aktiivisessa käytössä opintojen alusta alkaen. Aktiivisuutta selittää osittain se, että ryhmällä on kontakti opetusta keskimäärin yhtenä viikonloppuna kuukaudessa ja näin ollen he tapaavat toisiaan harvemmin. Opetusjärjestelyt heidän osaltaan toteutuu pääsääntöisesti verkon välityksellä, ja tämä edistää käytettävien opetusjärjestelmien laajempaa hyödyntämistä myös ohjauksen osalta.

The screenshot shows a web page for the AH10KIKO group. The main content area has a header with the text "TERVETULOA AH10KIKO-ryhmän sivuille!" and a decorative illustration of a stack of books. Below this, there is a sub-header "AH10KIKO-ryhmän opintosuunnitelma" and "Opintotoimisto". A section titled "HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ MUIHIN PALVELUIHIN" lists several links: "Seinäjoen korkeakoulukirjasto", "Seinäjoen kaupunginkirjasto", "Delicious - jaa täällä bookmarkkisi!", "Vuodatus - blogialusta", and "Blogger - blogialusta". The page also features a sidebar on the left with navigation options like "Osallistujat", "Aktiviteetit", and "Ylläpito". On the right, there is a calendar for March 2010 and a section for "Viimeisimmät uutiset".

Kuvio 6. Kirjasto- ja tietopalvelun aikuisryhmän sivu.

HOPS ja AHOT eli henkilökohtaisen opintosuunnitelman ja aiemmin hankitun osaanamisen tunnustamisen ja tunnistamisen sivuille koostettiin yksinkertaisesti opintosuunnitelma eli OPS (Kuvio 7). Kunkin opintojakson kuvauksesta oli linkitys kyseiseen kurssiaineistoon, jotka pääsääntöisesti olivat myös toteutettuna Moodleen. Mutta tärkeimpänä ominaisuutena tässä oli tekninen toteutus siten, että opiskelija saattoi käydä henkilökohtaisia keskusteluja opintojaksokohtaisesti joko luennoitsijan, koulutusohjelmapäällikön tai opinto-ohjaajan kanssa. Tärkein hyöty tässä oli siinä, että sekä opiskelijat itse että koulutusohjelman henkilökunta saattoivat yhteisesti keskustella korvaavuuksista, ja nämä keskustelut, mahdolliset todistusjäljennökset sekä päätökset säilyivät digitaalisesti samassa paikassa. Myöhemmin on helppo tarkistaa, mitä yksittäisen opiskelijan kohdalla on päätetty ja mihin päätös perustuu.

Kirjasto- ja tietopalvelualan (aikuisryhmä) opiskelijoiden opintosuunnitelma

Alla on luetteluna tutkintosi opintojen rakenne. Linkeistä pääset tarkastelemaan kutakin opintojaksoa sekä sen sisältöä. Osa opintojaksoista avautuu vasta myöhemmin.

Lue opintokuvaukset ja mieltä, onko sinulla aiheeseen liittyvää aiemmin hankittua osaamista. Mikäli olet jo aiemmin perehtynyt joihinkin aihepiireistä, avaa opintojakson yhteydessä oleva keskustelu ja kirjaa siihen mitä osaat ja missä osaamisessa olet hankkinut. Skannaava työ- tai opintotodistukseksi ja palauta selne pdf-liitteenä. Tarvittaessa opettaja pyytää lisäselvityksiä jalkai -suorituksia.

Kysy tarvittaessa lisätietoja opintojakson opettajalta tai koulutusohjelmapäälliköltä.

Uutiset

1 **Viestintä, 5 op**

Kirjallisen viestinnän osuus: Kieleen liittyvien normien ja oikeakielisyyden hallinta. Tieteellisen kieleen totuttuminen. Harjaantuminen ymmärtämään ammatillisia kieltä ja tekstejä. Prosessikirjoittamiseen ja tieteellisen esitystavan standardeihin harjaantuminen

Esiintymistaidon osuus: Yksilöviestintään keskittyvä käytännön harjoituskurssi, jolla keskitytään oman viestijäkuvan päivittämiseen, puheviestintätilanteissa toimimisen harjoitteluun ja analysointiin. Luento-osuudessa esitellään keskinäsviestinnän teorioita ja malleja.

Pienryhmäviestinnän osuus: Kurssi, jolla pohditaan ryhmää ja omaa ryhmäkäyttäytymistä

Kuvio 7. Kirjasto- ja tietopalvelun opintosuunnitelmasivu.

HOPS ja AHOT sivujen toiminnallisuutta on mahdollista kehittää edelleen ja tätä kehitystyötä on aikomus myös jatkaa ja laajentaa käyttöä mahdollisesti myös muihin koulutusohjelmiin.

4.1.2 Kone- ja tuotantotekniikan aikuisryhmä

Opintotoimiston (Kuvio 8) sivukokonaisuuden laati Kaisu Salo. Opintotoimiston sivujen parhaana puolena oli ajankohtaisten ja keskeisten aiheiden kokoaminen yhteen kokonaisuuteen, josta informaatio on helposti ja nopeasti löydettävissä. Tekniikan yksikön e-opintosihteeri toimi aktiivisesti ja päivitti sivustokokonaisuutta aktiivisesti.

Henkilöt

Aktiiviteetit

Hae keskusteluista

Ylläpito

Omat kurssini

Viikkonäkymä

ILMOITUSTAU

Toivotan sinulle onnea ja menestystä opinnoissasi! Tervetuloa Tekniikan yksikköön!

Jorma Nevaranta johtaja

E-opintotoimisto

Yhteystiedot:
e-sihteeri
kaisu.salo@seamk.fi
040 830 4251
www.seamk.fi/tekniikka
e-opintotoimisto
ma-pe 9.00-12.00
muuna virka-aikana
040 830 4251

Uutiset

Uutiset foorumi

Lukuvuosi 2010-2011

27 elokuu - 2 syyskuu

Ilmoittautuminen 2. periodin opintojaksoille

Kalenteri

Tapahtumien selitteet

Viimeisimmät uutiset

Tulevat tapahtumat

Kuvio 8. Tekniikan yksikön pilottiryhmien e-opintotoimisto.

Kone- ja tuotantotekniikan opiskelijoiden opinto-ohjaajana toimii Heikki Heiskanen, ja hän ylläpitää ryhmän (Kuvio 9) sivuja Moodlessa. Ryhmä aloitti opintonsa syyskuussa 2009, joten he olivat jo aloittaneet opintonsa hankkeen alkaessa. Maantieteellisesti tarkastellen ryhmä koostuu maakunnan lähialueiden opiskelijoista. Kone- ja tuotantotekniikan ryhmän sivu sisältää keskeisiä opintoihin liittyviä aiheita. Ryhmän sivun tavoitteena oli olla kokonaisuudeltaan selkeä sekä ylläpidoltaan mahdollisimman yksinkertainen ja helppo.

The screenshot shows a Moodle course page for 'KOTUI 09:N LUOKKAHUONE'. The page is divided into several sections:

- Henkilöt (Participants):** Lists participants like 'Osallistujat' and 'Online-käyttäjät'. It also shows a calendar for March 2010.
- Aiheen kuvaus (Course description):** Contains text about the course, a table of links for various resources, and a technical drawing of a mechanical part. The text mentions 'Tämä sivusto on Kone- ja tuotantotekniikan aikuisryhmän (KCKOTUI09) oma luokkahuone...' and 'Otamme mielellämme vastaan ehdotuksia, joita luokkahuoneen toimivuutta voidaan edelleen parantaa.'
- Kalenteri (Calendar):** Shows the month of March 2010 with a grid of days. It also includes a 'Tapahtumien selittimet' (Event filters) section with options like 'Yleinen', 'Kursi', 'Ryhmä', and 'Käyttäjä'.

Kuvio 9. Kone- ja tuotantotekniikan ryhmäsivu.

Ryhmä koki Moodlen käytön hyödylliseksi ja ryhmän sivuja seurattiin, mutta kone- ja tuotantotekniikan opiskelijat eivät käyttäneet Moodlea keskusteluihin. Ryhmän ja opintotoimiston sivut toimivat lähinnä yksisuuntaisena informaatiokanavana. Keskustelujen vähäisyys selittynee osittain opiskelijoiden maantieteellisellä sijainnilla ja opintojärjestelyillä. Kone- ja tuotantotekniikan opiskelijat kokoontuvat säännöllisesti viikoittain ja näin heillä on säännöllisesti mahdollisuus ryhmän kesken käytäviin keskusteluihin.

4.1.3 Rakentamisen koulutusohjelma (YAMK)

Rakentamisen (YAMK) koulutusohjelman sivujen lähtökohta oli visuaalisesti selkeä kokonaisuus, josta löytäisi helposti keskeisimmät tiedot. Ylempää AMK-tutkintoa suorittavat opiskelijat aloittivat opintonsa tammikuussa 2010 ja heidän sivujensa (Kuvio 10) ylläpitäjänä toimii Marita Viljanmaa. Hän toimi myös syksyn 2010 ryhmän opinto-ohjaajana. Teknisesti sivujen toteuttaminen vaati muita kokonaisuuksia enemmän editointitaitoja, ja tämän seurauksena myös päivittäminen vaatii hieman enemmän osaamista.

The screenshot shows a web application interface for 'EPEDU > KCRY10'. The main content area is titled 'Rakentamisen koulutusohjelma (YAMK) 60 op' and is divided into two columns for '1 vuosi' and '2 vuosi'. Under '1 vuosi', there are two boxes: 'Rakennesuunnittelu' (Pakolliset 15 op, Valinnaiset 6 op) and 'Tuotanto (talonrakennus)' (Pakolliset 16 op, Valinnaiset 5 op). Under '2 vuosi', there is a box for 'Opinnäytetyö 30 op'. A vertical label 'YHTEISÖPINTO' is on the left. The interface also features a left sidebar with navigation options, a top navigation bar, and a right sidebar with a calendar for 'marraskuu 2010' and a legend for 'Tapahtumien selitteet'.

Kuvio 10. Rakentamisen koulutusohjelman YAMK-tutkintoryhmän ryhmäsivu.

Tutkintorakennekuvasta on linkitykset alasivuille, joissa on kurssikohtaiset esittelyt (Kuvio 11) sekä linkitykset kurssien omille sivuille. Näin niillä kursseilla, joissa Moodle on käytössä. Ryhmä suhtautui myönteisesti Moodlen käyttöön. Kuitenkin, kuten kone- ja tuotantotekniikan opiskelijoilla, ryhmän sivut toimivat lähinnä koostavana ja informaation jakeluvälineenä, eikä niinkään vuorovaikutteisesti. Tämäkin selittyi opintojärjestelyillä sekä opiskelijoiden maantieteellisellä sijainnilla. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti viikoittain, eikä heillä näyttäisi olevan muuna aikana tarvetta olla verkon välityksellä vuorovaikutuksessa keskenään.

Toinen selkeä tekninen haitta tämän ryhmän osalta oli rakennekuva, jonka ylläpitäminen vaatii enemmän html-koodin osaamista, verrattuna esimerkiksi kone- ja tuotantotekniikan sivujen rakenteeseen. Kone- ja tuotantotekniikan ryhmäsivut toteutettiin puhtaasti taulukkoihin. Tyyliltään taulukkorakenteiden ylläpitäminen on jokseenkin yksinkertaista. Sen oppii helposti myös vähemmän verkkosivujen tuotannon kanssa tekemisissä olevat henkilöt.

Kurssi	Nimi	Kreditit
KC28RY11	SYVENTÄVÄT AMMATTIOPINNOT	21
KC28RY100	Rakennesuunnittelu	21
KC28RY100P	Pakolliset opinnot	15
KC28RY10010		x 6
	Rakenteiden mekaniikka	
	Opiskelija tuntee elementtimenetelmän perusteet. Opiskelija tuntee plastisuusteorian perusteet. Opiskelija osaa soveltaa plastisuusteoriaa kimmoplastisten rakenteiden analysoinnissa ja mitoituksessa. Opiskelija osaa analysoida ja mitoittaa vääntörasitettuja rakenteita. Opiskelija tuntee levy- ja laattarakenteiden sekä yksinkertaisten kuorirakenteiden toiminnan perusteet. Opiskelija tuntee rakenteiden dynamiikan perusteet lähtökohdista dynaamisesti kuormitettujen rakenteiden mitoitukseseen.	
KC28RY10020		x 5
	Rakennusfysiikka	
	Perehdytään rakennusfysiikalaisen laskennan ja suunnittelun menetelmiin ja niiden soveltamiseen rakenteiden rakennusfysiikallisessa suunnittelussa ja tuotekehityksessä.	

Kuvio 11. Rakentamisen koulutusohjelman YAMK-tutkintoryhmän opintosuunnitelmasivut

Opintorakennesivujen merkitystä ja käyttöä pohdittiin myös, koska käytössämme on myös sähköinen verkossa oleva järjestelmä, jolla ylläpidetään opintosuunnitelmia. Moodleen opintorakenteen toteuttamisen etuna on kuitenkin linkitysmahdollisuus, eli käytännössä ryhmien omien sivujen sisällöistä voidaan helposti siirtyä rakennesivuille ja yksittäisiin kurssisisältöihin. Myös keskustelut aiheittain ovat helpommin hallittavissa, jos niitä toteutetaan Moodlella. Erityisesti etua on, jos käytössä olisi vain esimerkiksi sähköpostiviestintä. Nämä edellä kuvatut seikat ovat käytettävyyden näkökulmasta tarkastellen varteenotettavia.

Marraskuulla 2010 Moodlea ja Adobe Connectin käyttöä testanneille pilottiryhmille toteutettiin kysely (Liite 2). Kyselyssä tarkasteltiin Moodlea ja AC:n käytön mielekkyyttä ohjaustyössä. Opiskelijoille ja ohjaajille/opettajille toteutettiin omat kyselynsä, joissa tarkasteltiin etäohjaukseen ja järjestelmiin liittyviä kysymyksiä ja menetelmien mielekkyyttä vuoden kuluessa saatujen kokemusten perusteella.

Opiskelijat käyttävät Moodlea opinnoissaan paljon. Järjestelmänä se koettiin helppokäyttöiseksi, toimintavarmaksi, soveltuvaksi oppimisympäristöksi ja opiskelijat kokivat hyötyvänsä opinnoissaan Moodlea käytöstä. Keskustelufoorumi koettiin hyväksi menetelmäksi pitää yhteyttä ryhmän muihin jäseniin, ja keskustelufoorumi olikin hyvin aktiivisessa käytössä. Ryhmien väliset erot olivat kuitenkin suuret. Selkein erottava tekijä oli opintojen suorittamisen käytänteet. Etänä opintoja suorittavilla välineiden käyttö oli aktiivista, ja vastaavasti pääsääntöisesti perinteisen kontaktiopetuksen piirissä olevat eivät hyödyntäneet keskustelufooriumia.

Opiskelijat kokivat keskustelufoorumien olevan myös hyvä väline pitää yhteyttä opettajiin ja muuhun oppilaitoksen henkilökuntaan, mutta selkeästi foorumien käyttö yhteydenpitoon on laajempaa opiskelijoiden kesken kuin opiskelijoiden ja henkilökunnan kesken. Kaiken kaikkiaan opiskelijat kokivat Moodlen olevan hyvä väline opintojen suorittamisessa ja opintojen ohjauksessa, ja he toivoivat Moodlea käytettävän vielä laajemmin esimerkiksi kalenterin osalta.

Kysyttäessä henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinnasta, opiskelijat eivät selkeästi olleet edes mieltäneet, mitä HOPS:n laadinta tarkoittaa. Kirjasto- ja tietopalvelun opiskelijoille luotiin HOPS- ja AHOT-prosessien tueksi sivusto, jota käyttäen he kykenivät mm. keskustelemaan koulutusohjelmapäällikön kanssa korvaavuuksista ja aiemmista suorituksista ainekohtaisesti siten, että keskustelut pysyivät henkilökohtaisina, vain koulutusohjelmapäällikön ja opiskelijan välisinä. Nämä keskustelut sekä niihin liittyvät todistusjäljennökset säilyivät samassa tietokannassa. Kysyttäessä opiskelijoilta Moodlen käytöstä henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinnassa vastasi lähes kaikki etteivät he käytä. Todellisuudessa he olivat käyneet aktiivisesti HOPS-keskusteluja koulutusohjelmapäällikön kanssa, ja myös todentaneet aiempia suorituksiaan Moodlen välityksellä.

Ohjaajien ja opettajien näkökulmasta Moodle koettiin myös helppokäyttöiseksi, toimintavarmaksi ja hyväksi opetus- ja ohjausympäristöksi. Keskustelufoorumi koettiin hyväksi välineeksi olla yhteydessä opiskelijoihin kuitenkin siten, että ohjaajat eivät ole kovin aktiivisia vielä.

4.2 Adobe Connect ohjauksikäytössä

Adobe Connectia käyttivät samat ryhmät kuin Moodlen kotipesäkin. Kullekin ryhmälle järjestettiin koulutusta Adobe Connectin käyttöön kevään ja syksyn 2010 kuluessa ja vuoden 2010 lopulla ryhmille toteutettiin pienryhmäohjaustilaisuudet, joissa ryhmäläisillä oli mahdollisuus antaa ja jakaa kokemuksiaan opintoihin ja opintojärjestelyihin liittyen. Teknisesti pienryhmäohjaustilaisuudet toteutettiin käyttämällä AC:n Breakouts-toimintoa. Tämän avulla kokoustilassa olevat voidaan jakaa pienryhmiin työskentelemään siten, että heillä on oma "chat", omat muihinpanomahdollisuudet, ja että he kommunikoivat vain oman pienryhmän kesken. Pienryhmissä he yhteisesti keskustelivat opintoihin liittyvistä aiheista ennalta laadittujen kysymysten pohjalta. Opiskelijoille, jotka halusivat henkilökohtaista ohjausta, järjestettiin AC:n välityksellä mahdollisuus myös siihen.

Kirjasto- ja tietopalveluryhmän kanssa toteutettiin ennen pienryhmäohjausta teknisten laitteiden testaus. Tekniikan toimivuuden testaus on tärkeää, jos ryhmäläiset

---

---

kokevat olevansa jokseenkin ”haparovia” tekniikan suhteen. Kone- ja tuotantotekniikan AMK- ja Rakentamisen YAMK-tutkinnon suorittaville ei toteutettu erillistä teknisten laitteiden testausta. Pienryhmäohjaustilaisuudet onnistuivat hyvin, ja kokemukset pienryhmäohjauksesta AC:n välityksellä olivat positiiviset sekä ohjaajien että opiskelijoiden mielestä. Muutamia teknisiä ongelmia tosin oli, ja tyypillisin niistä oli ns. ”mökkula”-yhteyden käyttämisestä aiheutuvat yhteyshäiriöt.

Myös yksilöohjausta toteutettiin. Ohjauksen yhteydessä opiskelijan opintojen tilanne tarkistettiin Winhapro-järjestelmästä siten, että ohjaaja jakoi omalta koneeltaan opiskelijalle HOPS-ikkunan. Samaa sisältöä tarkastellen ohjaaja ja opiskelija saattoivat käydä opintosuoritukset ja puuttuvat opinnot yhdessä läpi. Vastaavasti toimien voidaan henkilökohtaista ohjausta toteuttaa etänä myös muissa ohjaustilanteissa, esimerkiksi opinnäytetyön ohjauksessa.

Marraskuulla 2010 pilottiryhmille toteutetussa kyselyssä (Liite 2) käsiteltiin myös Adobe Connectin käytön kehittämistä ja testausta ohjaustyössä. Adobe Connectin käyttöön liittyvissä vastauksissa on huomioitava ensisijaisesti se, että järjestelmä ei ollut laajassa käytössä pilottiryhmien opetuksessa. Opiskelijat eivät siis ole tutustuneet järjestelmään opintojen yhteydessä aiemmin. AC koettiin kuitenkin järjestelmänä helposti opittavaksi ja käytettävyydeltään hyväksi. Opiskelijoiden mielestä AC on hyvä oppimis- ja ohjausympäristö ja pääsääntöisesti järjestelmän käytöstä nähtiin olevan hyötyä opinnoissa. AC:ta pidettiin myös soveltuvana välineenä yhteydenpitoon muihin opiskelijoihin ja se koettiin soveltuvaksi järjestelmäksi tehdä ryhmätöitä, tosin käyttö on vielä vähäistä. AC:ta ei koettu erityisen toimintavarmaksi ja tämä selittyy osittain siksi, että käyttökokemus on vielä vähäistä.

Vastaavasti ohjaajien ja opettajien kokemukset olivat positiiviset. AC:n hyöty opetuksessa ja ohjauksessa miellettiin selvästi, ja se koettiin helposti opittavaksi ja helppokäyttöiseksi järjestelmäksi. Mielipiteet AC:n soveltuvuudesta keskusteluihin opiskelijoiden kanssa todettiin olevan positiiviset kuitenkin siten, että henkilökunnan kesken sitä ei mielletty niin hyväksi välineeksi. Ohjaajat kokivat AC:n olevan kohtalaisen toimintavarma järjestelmä. Ohjaajat ja opettajat ymmärsivät AC:n hyödyntämismahdollisuudet laajemmin ohjaustyössä, niissä tilanteissa kun opiskelijat ovat etäällä oppilaitoksesta.

4.3 Mobiletools Movel ohjauksikäytössä

Mobiletools Movel -järjestelmää pilotoitiin Seinäjoen ammattikorkeakoulussa kolmessa pilottiryhmässä:

- kirjasto- ja tietopalvelujen aikuiskoulutuksen tradenomiryhmä (19 opiskelijaa)
- kansainväliseen vaihtoon lähtevät tekniikan yksikön suomalaiset opiskelijat (15 opiskelijaa)
- vaihtoon tekniikan yksikköön tulevat ulkomaiset opiskelijat (29 opiskelijaa).

Ensimmäisen pilottiryhmän muodosti 19 kirjasto- ja tietopalvelun opiskelijaa kulttuurialan yksiköstä. Ryhmä oli sama, joka osallistui Moodle- ja AC-kokeiluihin. Toinen ja kolmas pilottiryhmä muodostui tekniikan yksikön opiskelijoista. KV-opiskelijat jaettiin kahteen eri ryhmään, joita olivat kansainväliseen vaihtoon lähtijät sekä vaihtoon tulevat ulkomaiset opiskelijat. Järjestelmää näin ollen pilotoitiin myös Suomeen saapuneilla ulkomaalaisilla ja ulkomailla olevilla suomalaisilla opiskelijoilla. Kotimaisia KV-opiskelijoita pilotoinnissa oli mukana 15 opiskelijaa. Suomeen tulevia KV-opiskelijoita pilotoinnissa oli mukana 29.

Opiskelijoille, joilla ei ollut riittävän laadukasta kännykkää, hankittiin tarjouskilpailun jälkeen halvimmat JAVA-sovelluksia tukevat matkapuhelimet (18 kpl Nokia 2730 Classic) sekä niihin PrePaid-liittymät. Pilotti olisi heti alkuunsa epäonnistunut, jos näitä ei olisi hankittu, koska useiden opiskelijoiden omat matkapuhelimet todettiin odotettuakin vanhemmiksi ja kelvottomiksi Movelin asennukseen. Ongelmana oli myös niiden opiskelijoiden motivointi, joille ei ollut pilotin osallistumisessa mitään erityistä ”porkkanaa” tarjolla. Porkkanaksi sovittiin, että pilotin jälkeen opiskelijat pystyivät halutessaan lunastamaan matkapuhelimet itselleen tai vaihtoehtoisesti palauttamaan. Matkapuhelinten ohjelmistoasennukset ja päivittämiset tehtiin projektipäällikön toimesta, jotta sovellus saatiin nopeasti toimimaan kaikissa pilottiryhmäläisten (N=63) matkapuhelimissa.

Opiskelijoille laadittiin ohjaavan opettajan kanssa ohjauksikysymyspatteristot (liite 3), jolla hän pysyi selvillä opiskelijan tilasta, kun opiskelija on kampuksen ulkopuolella. Patteristoissa oli aloitus-, toistuvat väli- ja lopetuskysymykset. Tuloksia ei raportoida, koska ne ovat ohjaajan ja ohjattavan välisiä opintoihin liittyviä kysymyksiä ja vastauksia. Aloitus- ja lopetuskysymyksiin opiskelijat vastasivat kertaalleen. KV-opiskelijoilla oli omat kysymyksensä englanniksi. Välikysymyksiin vastaaminen tehtiin kahden viikon välein.

Ohjaaja pystyy seuraamaan harjoittelun tilaa raporteista. Kuviossa 12 on esitetty Movel-järjestelmän esimerkkiraportti. Ohjaaja käyttää Movel-järjestelmää tietokoneen verkkoselaimella ja opiskelija hyödyntää erityistä JAVA-pohjaista matkapuhelinsovellusta.

Kuvio 12. MLS:n esimerkkiraportti.

Matkapuhelimen käytön selkeä hyöty on paikasta riippumattomuus ja sen pieni koko. Lisäksi matkapuhelimille tehdyt sovellukset ovat nopeita ja yleensä myös yksinkertaisia käyttää. Sama pätee myös Movel-järjestelmän matkapuhelinsovellukseen. Sovellusta käyttäen opiskelija pystyy vastaamaan ohjaajaan määrittelemiin kysymyksiin ja lisäksi tuomaan erilaisia materiaaleja ohjaajalle. Materiaalit ovat esimerkiksi kuvaa, ääntä ja videota. Kuviossa 13 on esitetty esimerkkejä Movel-järjestelmän matkapuhelinliittymästä.

Kuvio 13. Esimerkinäkymiä kännykässä.

Ohjauksessa onnistuttiin käyttäen järjestelmää, mutta myös haasteita järjestelmän suhteen ilmeni. Pilotoinnin aikana ohjaajat toivat ilmi, että järjestelmällä tulee olla erillinen ylläpitäjä. Ylläpitäjän rooli on muodostaa kysymykset ohjaajan kanssa sekä syöttää ne Movel-järjestelmään. Tärkeä tehtävä on myös järjestelmän ylläpito tunnusten ja muiden teknisten asioiden suhteen. Järjestelmän ylläpitäjän tehtäväksi nähtiin käyttäjätuen anto sekä ohjaajalle että opiskelijoille. Projektipäällikkö toimi hankkeen aikana molemmissa rooleissa. Lisäksi yhdeksi haasteeksi nähtiin matkapuhelinliittymäkustannukset. Matkapuhelimessa tulee olla dataliittymä, jotta Movel-järjestelmän käyttö olisi mahdollista. Dataliittymät ovat nykypäivänä vielä hintavia, joten niihin ei välttämättä ole opiskelijoilla varaa. Tilanne saattaa kuitenkin muuttua 2–3 vuoden aikajänteellä, jolloin dataliittymistä saattaa jopa tulla matkapuhelinliittymien vakiovaruste.

Järjestelmä antoi aivan uudet puitteet opiskelijoiden ohjaamiseen. Näin ollen kokeilulle asetetut tavoitteet saavutettiin. Järjestelmä ja tapa ohjata opiskelijoita ovat uusia ja innovatiivisia, joka myös aiheutti aluksi opiskelijoissa ihmetystä. Järjestelmän kanssa ei ollut pilotoinnin aika juuri minkäänlaisia teknisiä ongelmia alkukankeuden jälkeen. Teknisistä ongelmista ehkä suurin oli järjestelmäpäivitysten aikana ilmitulleet yhteysongelmat. Ongelmat kuitenkin katosivat Movel-järjestelmän päivityksen jälkeen.

Ohjaajien kanssa käytiin pilotoitien jälkeen keskustelu, jossa keskusteltiin pilotista sekä Movel-järjestelmän käytettävyydestä ja mobiilikäytöstä yleisesti. Keskusteluissa kävi ilmi ohjaajien mielipide Movel-järjestelmän sekä mobiilikäytön suhteen. Lisäksi opiskelijat vastasivat pilotoinnin lopuksi Movel-järjestelmän sekä mobiilikäytön lopetuskyselyyn. Vastausten mukaan ohjaajat kokivat järjestelmän hyödylliseksi, koska järjestelmää käyttäen saadaan opiskelijan tila selville.

Ohjaajat kokivat järjestelmän hyvänä, koska sillä saadaan tietoa opiskelijasta, kun opiskelija on kampuksen ulkopuolella. Raportit ovat selkeitä ja antavat kattavan kuvan myös koko ryhmän tilasta. Lisäksi tietoa voidaan tarvittaessa täsmentää yksittäiseen opiskelijaan. Haasteeksi ohjaajat kokivat järjestelmän ylläpidon. Movel-järjestelmällä tulee olla erillinen ylläpitäjä, joka muun muassa luo käyttäjätunnukset järjestelmää, syöttää ohjaajan kyselyt sekä auttaa mahdollisissa ongelmatilanteissa. Ohjaaja toimisi näin ollen Movel-järjestelmässä raporttien seuraajana sekä yhteydenpitäjänä opiskelijan suuntaan tarvittaessa. Ohjaajien mielestä Movel-järjestelmän vuorovaikutteisuus ei ollut niin suurta kuin he alun perin olettivat. Vahvempi vuorovaikutteisuus vaatisi kehittämistä muun muassa järjestelmän käyttöliittymässä sekä käytettävyydessä. Järjestelmä ja tapa ovat molemmat uusia ja niiden opettelu vie aikaa. Lisäksi järjestelmä koettiin lisänä, joka luo lisää työkuormaa ohjaajalle. Tähän seikkaan voidaan vaikuttaa integroimalla järjestelmä organisaation olemassa oleviin tietojärjestelmiin, jolloin järjestelmä olisi osa muita järjestelmiä. Tämän tyylinen järjestelmä pystyisi olemaan esimerkiksi Moodle.

Opiskelijoille tuotettiin loppukysely mobiilikäyttöön ja Movel-järjestelmään liittyen (Liite 4). Kaikkia opiskelijoita ei valitettavasti saatu kunnolla innostumaan Movel-järjestelmästä ja palaute jäi melko vähäiseksi. Kyselyyn vastanneiden perusteella suurin osa pilottiryhmän opiskelijoista kuitenkin koki, että mobiilijärjestelmillä on mahdollista helpottaa jokapäiväistä toimintaa opiskeluissa. Tämä johtunee siitä, että suurimmalla osalla on nykypäivänä matkapuhelin käytössään. Tästä syystä myös opiskeluun liittyviä asioita on mahdollista viedä opiskelijan matkapuhelimeen. Lisäksi noin 50% vastanneista koki, että mobiilijärjestelmiä on myös mielekästä käyttää. Haasteet mobiilijärjestelmissä sekä niihin liittyvissä matkapuhelinsovelluksissa kohdistuvat näytön pienuuteen sekä näppäimiin. Näytön ollessa pieni, se aiheuttaa haasteita muun muassa käyttöliittymän suunnittelulle. Lisäksi näppäinten pieni määrä aiheuttaa sen, että matkapuhelimella ei ole järkevää kirjoittaa pitkiä tekstejä. Tämä koettiin myös pilottiryhmissä ongelmaksi. Avoimet tekstikysymykset tulisi suunnitella siten, että niihin vastaamiseen ei tarvitse kirjoittaa pitkää vastausta. Jos kysymys vaatii pitkän vastauksen, niin opiskelija saattaa turhautua kirjoittamaan ja vastaus ei välttämättä ole sitä, mitä kysymyksellä haettiin.

Suurin osa kyselyyn vastaajista käyttää matkapuhelintaan normaaliin käyttöön, eli soittaa puheluita tai lähettää tekstiviestejä. Tämä kertoo siitä, että kyselyyn vastanneet opiskelijat kokevat matkapuhelimen vielä välineenä, joka on tarkoitettu pelkästään jokapäiväiseen kommunikointiin. Kyseinen seikka saattaa hankaloittaa mobiilijärjestelmien hyödyntämistä opiskelun tukena. Lisäksi kyseisten järjestelmien lanseeraaminen saattaa olla haastavaa opiskelijoille, jotka kokevat matkapuhelimen pelkästään puhelimenä eikä monikäyttölaitteena. Osa vastaajista hyödynsi matkapuhelintaan myös muussa käytössä, kuten esimerkiksi musiikin kuuntelussa ja Internetin selailussa. Tämän tyyppisille opiskelijoille mobiilijärjestelmien lanseeraaminen saattaa olla helpompaa.

Kyselyssä kartoitettiin myös opiskelijoiden matkapuhelinmalleja. Suurimalla osalla oli käytössä jokin Nokian perusmalli. Puhelinmalli on sidoksissa sen käyttötapaan. Jos puhelin koetaan pelkästään välineenä, jolla voidaan soittaa, niin sen ei tarvitse olla monimutkainen ja monia ominaisuuksia omaava. Puhelinmallit kehittyvät jatkuvasti ja todennäköisesti tulevaisuudessa kaikki puhelimet ovat niin sanottuja älypuhelimia, joita voidaan käyttää moniin eri tarkoituksiin.

Kyselyssä selvitettiin, mihin opiskelijat kokevat, että matkapuhelimia olisi järkevää hyödyntää. Opiskelijoiden mukaan matkapuhelimia voidaan hyödyntää opiskeluun liittyvissä asioissa, kuten esimerkiksi kursseille ilmoittautumisessa sekä kurssi-palautteen annossa. Lisäksi matkapuhelinta on mahdollista hyödyntää lyhyisiin kyselyihin vastaamisessa.

Yli puolet vastaajista koki, että Movel-järjestelmä on hyödyllinen. Tästä voidaan päätellä, että opiskelijat olivat käsittäneet, miksi heidän tulee vastata kyselyihin ja miksi heidän tilaa seurataan. Opiskelijat olivat sisäistäneet, että opiskelijan tilaa halutaan seurata, jotta esimerkiksi harjoittelu sujuisi halutulla tavalla.

Melkein kaikki opiskelijat kokivat, että järjestelmä on helppokäyttöinen sekä helposti opittava. Lisäksi järjestelmä nähtiin loogisena. Movel-järjestelmän matkapuhelinsovellus on rakennettu siten, että siinä on helppo navigoida sekä helppo vastata ohjaajan jakamiin kyselyihin. Matkapuhelinsovelluksen ongelma on tekstikysymyksiin vastaaminen. Kyseiseen tarpeeseen ei ole kehitetty helppoa tapaa, vaan jokainen kirjain tulee syöttää vastaukseen erikseen. Tämä on haaste, joka on hyvä ottaa huomioon matkapuhelinsovellusta kehitettäessä. Movel-järjestelmän verkkosovellus on yksinkertainen käyttää, mutta ulkoasultaan karu. Tämä johtuu siitä, että se on tehty palvelemaan erilaisia mobiililaitteita. Tästä syystä tietokoneen selaimella sitä käytettäessä ulkonäkö ei ole paras mahdollinen. Selaimelle olisi järkevää kehittää oma käyttöliittymä Movel-järjestelmään.

Noin puolet vastaajista koki, että Movel-järjestelmällä vastaaminen kyselyihin on helpompaa kuin paperilla. Tämä johtunee siitä, että Movel-järjestelmällä vastaaminen on lyhyempää ja nopeampaa. Movel-järjestelmään saapuneita vastauksia on helpompi analysoida ohjaajan toimesta kuin normaaleita paperiversioita. Movel-järjestelmästä on mahdollista saada yhteenvetoja esimerkiksi kaikista opiskelijoista. Lisäksi tieto voidaan tarvittaessa täsmentää yksittäiseen opiskelijaan. Tämä on tärkeä ominaisuus tarkasteltaessa yksittäisen opiskelijan tarpeita ja esimerkiksi harjoittelun etenemistä.

Lisäksi noin puolet koki, että opettajan kanssa kommunikointi Movel-järjestelmää hyödyntäen on mielekästä. Tämä johtunee siitä, että matkapuhelin nähdään olevan

---

---

henkilökohtainen laite, joten myös kontakti saatetaan kokea henkilökohtaisemmaksi. Lisäksi matkapuhelinsovellus on nopea käyttää, jonka vuoksi mielekkyyks suhteen lisääntyy.

Kyselyssä kartoitettiin myös halukkuutta järjestelmän jatkokäytön suhteen. Yli puolet vastaajista olisi valmis käyttämään järjestelmää myös jatkossa. Tämä kertoo siitä, että opiskelijat eivät kokeneet järjestelmän käyttöä raskauttavana tekijänä harjoittelun aikana. Opiskelijat vastasivat kyselyihin kaksi kertaa kuukaudessa, joten järjestelmää ei käytetty liian usein. Jos opiskelijat vastaisivat esimerkiksi useamman kerran viikossa, niin järjestelmän käyttö saatettaisiin nähdä raskauttavana, jolloin vastaus tähän kysymykseen saattaisi olla täysin erilainen.

Osa opiskelijoista koki, että Movel-järjestelmä on kömpelö. Tämä johtunee pilotoinnin aikana käytetyistä monista avoimista kysymyksistä. Avoimiin kysymyksiin vastaaminen on aikaa vievää, joka tulee huomioida kysymyksiä suunniteltaessa. Tämän tyylisissä mobiiliohjausjärjestelmissä on järkevää käyttää mahdollisimman yksinkertaisia kysymyksiä, joihin on mahdollista vastata pelkästään valitsemalla oikea vastaus.

Kaikkiaan mobiilijärjestelmiä on mahdollista käyttää ohjauksen tukena. Nykyhetkellä on kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että kaikki eivät välttämättä halua käyttää matkapuhelimiaan opiskelussa. Opiskelijat saattavat kokea, että matkapuhelin on heidän oma henkilökohtainen työkalu ja opiskeluun liittyviä asioita ei sinne välttämättä haluta ollenkaan. Nykytilanteessa tulee lisäksi huomioida laitekanta, joka on opiskelijoilla. Kaikilla ei välttämättä ole uusinta mallia, joka myös vaikeuttaa uusimpien järjestelmien ja sovellusten vientiä opiskelijoiden matkapuhelimiin.

Pilotissa hyödynnettiin Movel-järjestelmää opiskelijoiden ohjaamiseen. Järjestelmää olisi myös mahdollista hyödyntää esimerkiksi henkilökunnan työajan seuraamiseen sekä muuhun vastaavanlaiseen säännöllisesti toistuvaan raportointiin. Mobiilisuus on yksi kehittyvä opetuksen osa-alue, joka tulee huomioida opiskelijoiden ohjaamisessa ja opettamisessa. Mobiilijärjestelmiä on paljon ja niiden käyttökohteet ovat vasta aukenemassa. Nykypäivänä hyödynnetään vielä paljon erilaisia tekstiviestipohjaisia tietojärjestelmiä, mutta tulevaisuudessa kehitys suuntautunee puhtaisiin matkapuhelinsovelluksiin. Kyseinen seikka avaa erilaisia mahdollisuuksia järjestelmien kehittäjille.

---

5. YHTEENVETO

Etänä tapahtuva ohjaus on tarpeellinen kehittämiskohde. ”Nuorten ja aikuisten opintojen ohjaus etätyömenetelmillä” -hanke toteutettiin vuosina 2009–2011 Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hankeyhteistyössä ovat sekä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu että Laurea-ammattikorkeakoulu. Hankkeella kokeiltiin uuden opetus-tekniikkaan soveltamista opintojen ohjaukseen. Kyse oli yksilö- ja pienryhmätason opintojen ohjauksesta hyödyntäen uusimpia etätyöyhteyksiä. Hankkeen tavoitteena oli luoda toimivia käytäntöjä ja prosessittaa opintojen etäohjausta.

Yhä suurempi osa opiskelijoista on aikuisopiskelijoita, opetusmenetelmät ovat monipuolisia ja ohjausta pyritään kehittämään opintojen sujumisen edistämiseksi ja keskeyttämisten vähentämiseksi. Yhteenveto tuloksista eri ohjelmistojen käytössä oleva intra mukaan lukien ominaisuuksista on seuraavassa taulukossa 3.

Taulukko 3. Yhteenveto eri ohjelmien ominaisuuksista.

	Intra	Moodle	Adobe Connect	Mobiletools Movel MLS
Toimintaperiaate	asynkroninen	asynkroninen	synkroninen	synkroninen
Toimintaympäristö ja laitevaatimus	Internet-yhteys kuntayhtymän verkon sisällä; PC sekä opettajalla että oppilaalla	Internet, PC sekä opettajalla että oppilaalla	Internet, PC sekä opettajalla että oppilaalla	Matkapuhelin oppilaalla. Opettajalla Internet, PC
Käytön hinta opiskelijan näkökulmasta	maksuton	maksuton	maksuton	maksullinen
Pääasialliset oppimispiirteet	Ei suunniteltu opintojen ohjaukseen vaan on lähinnä staattinen linkkilista ja tiedosto-varasto	Uudentyyppiset kirjalliset ja ryhmäkohtaiset konstruktivistiset oppimistehdävät	Toimii luentojen tallentamisvälineenä; suullisten luentojen tai seminaari-istuntojen välittämisen ja tallenteiden katselu	Lyhyet pikakysymykset opettajilta ja nopeat vastaukset opiskelijoilta
Pääasialliset piirteet opintojen ohjaajan näkökulmasta	Yleinen linkkilista ja tiedostovarasto	Kirjallisia tehtäviä	Kuvan ja äänen välitykseen ja tallennus	Lyhyiden viestien ja tiedostojen välitys
Haltuunoton helppous opettajan näkökulmasta	Helppo avata, mutta pääsee vain kuntayhtymän verkon sisältä käsin. Päivitys on vaikeaa.	Melko vaikea, koska opettaja joutuu muokkaamaan erityisiin kirjallisiin Moodlen oppimistehdävämootoihin ja lisäksi opettelemaan ohjelmiston toiminnan. Ei voi välittää kuvaa eikä ääntä.	Periaatteessa helppo, koska ei tarvitse opetella etäopetuspedagogiikkaa, ainoastaan ohjelman käytön.	Vaikeahko webbisivusto, ja oppimistehdävät voivat olla vain hyvin yksinkertaisia.
Haltuunoton helppous opiskelijan näkökulmasta.	Helppo avata, mutta pääsee vain kuntayhtymän verkon sisältä käsin. Tietojen vieni intraan mahdollista.	Melko helppo, koska opettaja tehnyt valmiiksi tehtävät. Joutuu opettelemaan ohjelmiston toiminnan. Voi ladata tiedostoja ja lähettää viestejä.	Periaatteessa helppo, koska tarvitsee opetella vain ohjelman käytön.	Helppo mutta oppimistehdävät voivat olla vain hyvin yksinkertaisia.

Moodlen ja Adobe Connectin käyttöä edistetään ja tuetaan SeAMK:ssa jatkossa. Moodlen käyttö on jo nykyisellään hyvin laajaa, mutta sitä kehitetään ohjaukseen edelleen. Pilottikokeiluun perustuen tehtiin yleiskäyttöinen Moodle-kotipesä -malli

(Kuvio 14) keväällä 2011 ja malli on avattavissa¹⁹, vapaasti tutkittavissa ja kopioitavissa sivulta <https://lakeusmoodle.epedu.fi/course/view.php?id=2585>. Kyseiseltä sivulta löytyy linkki myös AC:n mallisivulle, jossa on aseteltu valmiiksi ohjauskeskusteluja varten. Lisäksi mallisivulla on mahdollisuus lisätä ryhmälle tarpeellisia linkkejä, jotka avautuvat tarvittaessa uuteen ikkunaan. Erikoisuutena on ”höyryhuone” missä sana on vapaa ja siellä voidaan purnata vapaasti ilman että kenelläkään on lupa hermostua.

The screenshot shows a Moodle course interface for 'Pilotti-pohja'. The top navigation bar includes 'EPEDU > PP2011' and a user login status 'Olet kirjautunut nimellä Niskanen Jouni. (Kirjaudu ulos)'. The left sidebar contains a 'Henkilöt' menu with options like 'Osallistujat', 'Aktiviteetit', 'Aineistot', 'Keskustelulueet', and 'Valinnat'. Below this is a 'Menu' section with 'Tarkennettu haku' and 'Ylläpito'. The main content area is titled 'Ryhmän X HUONE' and features a navigation bar with 'Opinto-opas', 'Lukujärjestys', 'eOpintotoimisto', 'Jelppari', and 'Opiskelijapalvelut'. Below this are links for 'SeAMK', 'WinhaWille', 'AC virtuaalihuone', 'Tiedotteet', and 'Ruokalistat'. The main content includes a notice about a course change for 'Opintomatka Norjaan' and an 'Ajankohtaisia asioita' section with a photo of students. A bottom navigation bar lists 'Hatu', 'Ryhmä', 'Höyryhuone', 'Makupalet', and 'Harjoitustehtävöihin'. The right sidebar contains a 'Kalenteri' for June 2011, 'Tapahtumien selitteet', and 'Viimeisimmät uutiset'.

Kuvio 14. Valmis Moodlessa toimivan kotipesäkonseptin avausivu.

Ohjaustyössä tärkeintä on tietenkin varsinaisen ohjauksen toteutuminen, eikä niinkään se, millä välineillä sitä toteutetaan. Jo ennestään toimivien välineiden tuomaa lisäarvoa on syytä hyödyntää niissä tilanteissa, joissa fyysinen kanssakäyminen on esteellistä. Erityisesti aikuisten ryhmissä on etäohjauksen valmiuksien kehittämisen tarvetta, mutta myös nuorten ohjauksessa tapauskohtaisesti voidaan soveltaa vastaavia menettelyjä.

SeAMK jatkaa Moodlen sekä Adobe Connectin käyttöä niin oppimisessa kuin opintojen ohjaamisessa jatkossakin. Kotipesä-ajattelua ja Moodlessa olevaa synkronista kotisivustoa tullaan kehittämään ja tavoitteena on se, että kaikkien koulutusohjelmien käytössä olisi saapumiseräkohtainen oma sivusto, jossa omaan opiskeluun liittyvät teemat ovat jatkuvasti näkyvillä ja ajan tasalla. Tämä työ organisoidaan koulutusohjelmapäälliköiden johdolla. Kotipesä otetaan käyttöön, jos se tuo lisäarvoa koulutusohjelman ja niiden ryhmien toiminnalle. Kotipesällä pitää olla vastuhenkilö, joka voi pitää sen ajan tasalla. Opiskelijatutoreita voidaan hyödyntää. Luonteva henkilö olisi opintojen ohjaajan lisäksi opettajatutor, joka vastaa muutenkin ryhmänsä hyvinvoin-

¹⁹ Avaimella: ”PILOTTI”

nista. Toistaiseksi opettajatutorjärjestelmä ei ole aukoton SeAMKissa, sillä kaikki yksiköt ja koulutusohjelmat eivät ole halunneet ottaa opettajatutorjärjestelmää käyttöön. Adobe Connectin käyttöä opintojen ohjauksessa synkronisessa pienryhmäohjauksessa jatketaan erityisesti aikuisopiskelijoiden osalta. Opintojen ohjaus on muutenkin laaja kehittämisteema syyslukukaudesta 2011 alkaen SeAMKissa lähi-vuosina, joten sähköisten työvälineiden käyttö sai tässä hyvää kehittämisvauhtia.

Seuraava kuva 15 määrittää ajallisen prosessin opintojen etenemisen ja etäohjauksen tarpeiden sekä Moodlen ja AC:n soveltuvuutta etäohjaustyöhön ryhmätasolla. Sekä Moodle että AC ovat koulutuskuntayhtymässämme käytössä, eikä kummankaan järjestelmän käyttöönotossa ole erityisiä järjestelmästä riippuvaisia esteitä. Koulutuksen ja tukitoimintojen kehittäminen ovat kuitenkin edelleen ensisijaisen tärkeitä. Varsinaista etätyöskentelyä ei voida toteuttaa tai käyttöä edistää, jos tarvittavia tukipalveluja ei ole riittävästi tarjolla, ja tähän seikkaa myös meillä tulee kiinnittää yhä enemmän huomiota.

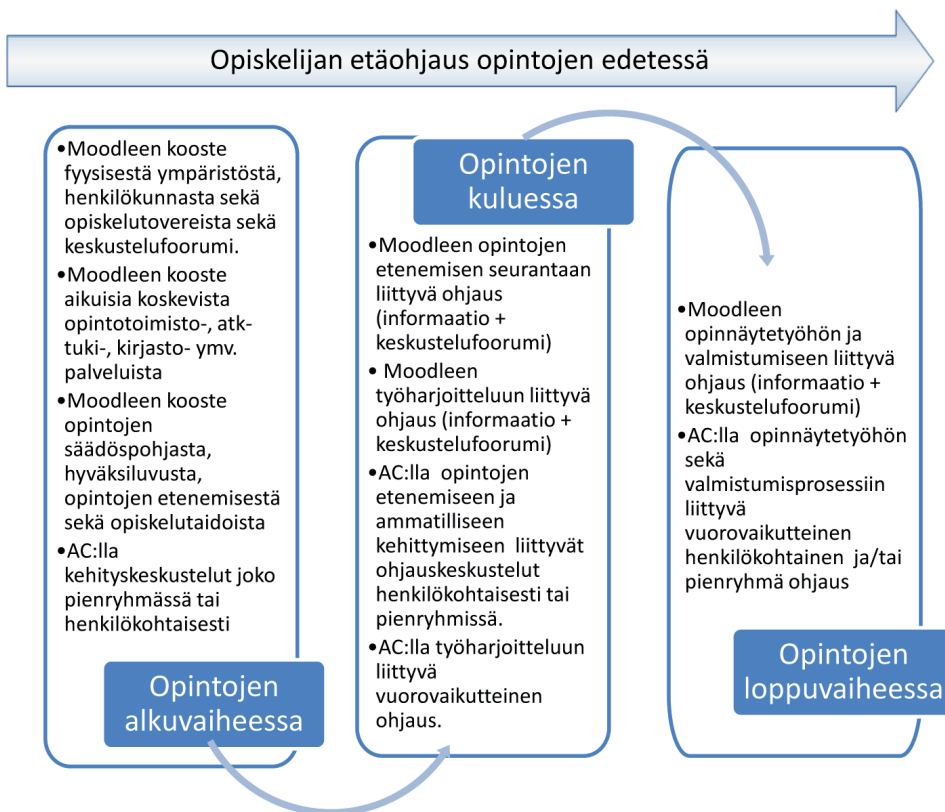
Opintojen etäohjauksen menetelmiä voidaan soveltaa ns. ”nuorten” eli kokopäiväisessä kontaktiopetuksessa ja -ohjauksessa opintojaan suorittaviin ryhmiin, mutta erityisen tärkeää on kehittää etäohjauksen menetelmiä aikuisryhmiin. Opintojen alkuvaiheessa vasta opiskelemaan tulleiden opiskelijoiden keskinäinen ryhmäyttäminen on yksi opintojen etenemisen kannalta keskeisen ratkaiseva tekijä. Hyvä ryhmähenki sitouttaa opiskelijoita opintoihin ja lisää vuorovaikutusta edistäen ja helpottaen opintojen suorittamista sekä sosiaalista yhteenkuuluvuutta ryhmän jäsenten kesken. Moodle, etäohjauksen välineenä, toimii hyvin keskeisen informaation jakajana. Informaatio on syytä koostaa lyhyiksi ”tietoiskuiksi” sekä lisätä linkitykset tarkempaan Intrassa ja muissa tietojärjestelmissä sijaitsevaan sisältöön, kuten opinto-opasjärjestelmään ja lukujärjestykseen. AC:n käyttö ohjauksessa vastaa onnistuessaan lähes lähiohjausta ja välineenä AC:lla voidaan toteuttaa aikuisopiskelijoille hyvinkin henkilökohtaista ohjausta.

Ihannetilanteessa Moodleen rakennettava ryhmän kotisivu ”elää” ryhmän opintojen etenemisen mukaisesti, eli linkityksiä voidaan tarvittaessa muuttaa. Opintojen edetessä Moodleen ryhmän kotipesään päivitetään informaatiota opintoryhmän meneillään olevana lukuvuonna toteutuvista opintojen keskeisistä tapahtumista, kuten esimerkiksi työharjoittelusta, projektitoista tai vastaavista. Linkitysten avulla laajennetaan pääsyä yksityiskohtaisempiin tietoihin ja tukijärjestelmiin. Harjoittelun tukijärjestelmä HATU, opintorekisterijärjestelmä WINHA ja sen sivujärjestelmät WinhaVille ja eHOPS sekä sähköinen opintojaksopalautejärjestelmä ovat luonteva linkittää ryhmän näkyville. Kotipesissä Moodlesta ryhmien sisäiset keskustelut ja vastaukset sekä palautuskansiot korvaavat toivoaksemme ryhmäkohtaista ”sähköpostispämmäystä”, mitä on tähän saakka tehty ryhmille pienistäkin käytännön asioista. Olimme havainneet, että opiskelijoiden sähköpostilaatitot ovat usein täyn-

nä, eikä niihin saanut menemään enempää meilejä kuin mitä levytilaa mahdollisti. Moodlessa kovalevyjä ei saa tukkoon, informaatio säilyy jatkuvasti lukukelpoisena ja ryhmän jäsen saa käydä hakemassa tiedon uudelleen ja uudelleen.

Moodlessa olevat kotipesät eivät mielestämme häiritse intrakonseptia. Moodlen käyttö täydentää intran informaatioarvoa. Intra on staattinen ja pysyvä yleistiedon jakokanava kaikille yksikön opiskelijoille ikää ja vuosikurssia katsomatta, ryhmäkohtaiset kotipesät Moodlessa ovat kunkin ryhmän omia informaation jakopaikkoja. Tärkeää olisi kuitenkin pitää mielessä, että samaa yleisinformaatiota ei jaettaisi eri paikoissa vaan pidettäisiin yksisuuntaiset intran yleisaineistot ja Moodle-ryhmän omat monensuuntaiset aineistot ainakin periaatteessa erillään.

Opintojen loppuvaiheessa opiskelijoiden ohjaustarpeet muuntuvat ryhmäohjauksesta yhä selkeämmin yksilöohjaukseen. Opinnäytetyöhön sekä opintojen loppuunsaattamiseen liittyvää vuorovaikutteista henkilökohtaista ohjausta voidaan toteuttaa AC:n välityksellä ja niin ikään Moodleen on hyvä koostaa keskeisin informaatio opintojen loppuvaiheen prosessiin liittyvistä seikoista.

Kuvio 15. Opiskelijan etäohjaus prosessina opintojen edetessä.

Mobiletools Movel -järjestelmää ei sijoiteta opintojen etäohjauksen prosessiin SeAMKissa. Järjestelmä todettiin vielä teknisesti keskeneräiseksi. Vaikkakin Movel-järjestelmän matkapuhelinsovellus oli helppokäyttöinen, niin järjestelmän opettajan puolen web-käyttöliittymässä hallintaportaalissa oli myös puutteita. Selainpohjaisen opiskelijakäyttöliittymä puuttui vielä. Toiseksi opiskelijoilla itsellään ei ollut vielä riittävän laajasti samanlaisia hyviä älypuhelimia käytössään. Kolmanneksi dataliittymän kautta sovelluksen käyttäminen tulisi opiskelijalle vielä liian kalliiksi. Matkapuhelinsovellus vaatii puhelimiin JAVA-tuen sekä varsin kalliin dataliittymän, jota vuosina 2010–2011 oli vielä harvoilla opiskelijoilla. Tilanne saattaa olla erilainen 2–3 vuoden päästä, jolloin dataliittymät saattavat olla vakiovaruste matkapuhelinliittymissä. Lisäksi ongelma on sovelluksen asentaminen matkapuhelimeen, koska sitä ei löytynyt suoraan sovelluskirjastoista, vaan asentaminen tuli tehdä erilliseltä verkkosivustolta tukihenkilön toimesta. Järjestelmä vaatii näin ollen vielä jatkokehittämistä, että se soveltuisi SeAMKin tilanteeseen ja tarpeeseen.

Kemi-Tornion ammattikorkeakoululle mahdollistettiin Movel-järjestelmän käyttö hankkeen aikana. Kemi-Tornion AMK:ssa lähinnä vielä tarkasteltiin mobiilia Movel-järjestelmää. Kemi-Tornion AMK:ssa oli tarkoitus käynnistää Movel-pilotti vuoden 2011 keväällä, jolloin myös Kemi-Torniosta saadaan palautetta järjestelmän toimivuudesta ohjauksikäytössä. Laureassa Movel-järjestelmää pilotoitiin yksittäisellä ryhmällä. Laureassa Movel-järjestelmän matkapuhelinsovellus myös koettiin helppokäyttöisenä. Laurean kokemuksen mukaan ohjaajille suunnattu web-liittymä on huono pienen ohjeistuksen vuoksi. Laurean kokemukset Movel-järjestelmän suhteen ei näin ollen eronnut SeAMKin kokemuksista.

Movel-kokeilu oli vielä aikaansa edellä. Opiskelijat ovat vielä tottuneet käyttämään tekstiviestipohjaisia palveluita, jolloin varsinaiset JAVA-pohjaiset matkapuhelinsovellukset saattavat vielä tuntua osalle oudoilta. Matkapuhelinten kehittyessä myös sovellusten käyttö ja hankkiminen helpottunee. Mobiililaitteiden suoritusvahvuus kasvaa jatkuvasti ja tätä myötä niihin voidaan myös kehittää vaativampia sovelluksia. Erilaiset mobiililaitteet ja matkapuhelimet ovat pieniä ja kulkevat opiskelijoiden, opettajien ja ohjaajien mukana, jolloin niiden käyttö ei ole rajoitettu pelkästään tiettyyn tilaan tai tilanteeseen. Esimerkiksi mahdollisesti yleistyvät taulutietokoneet saattavat avata jatkossa uusia mahdollisuuksia opiskelijoiden etäopiskeluun ja -ohjaamiseen.

Movel-järjestelmää tai vastaavaa olisi mahdollista jatkossa hyödyntää monin eri tavoin. Hankkeen pilottien kohderyhmänä olivat opiskelijat, jotka olivat työharjoittelussa ja kansainvälisessä vaihdossa. Järjestelmää olisi mahdollista hyödyntää esimerkiksi kurssipalautteen antamisessa. Lisäksi järjestelmää olisi mahdollista hyödyntää henkilökunnan työajan seuraamisessa. Nykytilanteessa tämän tyyliin kyselyihin on olemassa toki erilaisia tietojärjestelmävaihtoehtoja. Uusia järjestelmiä hankittaessa tulisi aina harkita sen sopimista organisaatioon sekä sen muihin tietojärjestelmiin.

Sosiaalista mediaa ei hankkeessa kokeiltu. Mobiililaitteisiin sovelluksia sekä menetelmiä kehitettäessä on hyvä huomioida myös maksuttoman sosiaalisen median mahdollisuudet opiskelijan ohjaamiseen ja oppimiseen. Sosiaalinen media on mahdollista viedä mobiililaitteeseen ja ne voivat tarjota ohjaukseen uuden kanavan, mutta niitä ei testattu tässä hankkeessa. Sosiaalisen median erilaisia ominaisuuksia voidaan jatkossa istuttaa korkeakoulun ohjausprosessiin. Facebook-kokeiluja²⁰ on tämän hankkeen ulkopuolella jo tehty. SeAMKin alumnitoiminta²¹ hyödyntää jo Facebookin mahdollisuuksia.

Avasimme aluksi retorisella kysymyksellä: ovatko verkkotyökalut opiskelijalle ja opintojen ohjaajille flow:n vai psyykkisen entropian aiheuttajia? Voimme lopettaa vastaamalla, että verkkotyökalujen käyttö opintojen ohjauksessa on täysin mahdollinen ja lupaava keino aikaan saada flow'ta. Niihin täytyy kuitenkin ensin paneutua ja etsiä käytännössä toimivia ratkaisuja, joista osa jo toimii hyvin ja osa ei ainakaan vielä.

---

²⁰ SeAMKin sivu <http://www.facebook.com/seamk?ref=ts>

²¹ SeAMKin alumnisivut <http://www.facebook.com/home.php#!/group.php?gid=10452225763>

LÄHTEET

AMKOTA. 2011. Ammattikorkeakouluopiskelijat pohjakoulutuksen mukaan 2009. [Verkkosivusto]. [Viitattu 2.7.2011]. Saatavana: <http://amkota.csc.fi:8080/>

Annala, J. 2009. Henkilökohtainen opintojen suunnittelu ammattikorkeakoulussa. Teoksessa: M. Lätti & P. Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. [Verkkojulkaisu]. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, 66–72. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B 18. [Viitattu 2.7.2010]. Saatavana: http://www.ncp.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B18_verkkojulkaisu.pdf

Arjen tietoyhteiskunta toimintaohjelma 2008–2011. 2008. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2.7.2010]. Saatavana: http://www.arjentietoyhteiskunta.fi/files/48/Arjen_tietoyhteiskunta.pdf

Council resolution on better integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies. 2008. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/educ/104236.pdf

Csikszentmihályi, M. 1991. Flow: The psychology of optimal experience. New York: Harper Perennial.

Davies, D. 1998. The virtual university: a learning university. *Journal of Workplace Learning* 10 (4), 175–213.

Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 2006/1720/EY tehty 15. päivänä marraskuuta 2006 elinikäisen oppimisen toimintaohjelman perustamisesta. 2006. Euroopan Unionin virallinen lehti 24.11.2006. [Verkkolehtiartikkeli]. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:327:0045:0068:FI:PDF>

Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto. 2010. Euroopan unionin virallinen lehti C 83/49 30.3.2010. [Verkkolehtiartikkeli]. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:FI:PDF>

Eurooppa 2020 Älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun strategia. 2010. Komission tiedonanto. Bryssel 3.3.2010, KOM(2010) 2020 lopullinen. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 18.8.2010]. Saatavana: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_FI_ACT_part1_v1.pdf

---

- Ford, M. & Leinonen, T. 2009. MobilED – Mobile tools and services platform for formal and informal learning. Teoksessa: M. Ally (toim.) Mobile learning: Transforming the delivery of education and training. [Verkkojulkaisu]. Edmonton: Athabasca University Press, 216–235. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavana: <http://site.ebrary.com/lib/seamkebrary/edf.action?p00=mobile%20learning&docID=10330212&page=32>
- Gibbons, M., Limoges, C., Nowotny, H., Schwartzman, S., Scott, P. & Trow, M. 1994. The new production of knowledge: The dynamics of science and research in contemporary societies. London: Sage.
- Haaparanta, H. 2007. Tietokoneistako virtaa perusopetuksen opettajille?: Raportti opettajista ja teknologian käytöstä nyt ja tulevaisuudessa. [Verkkojulkaisu]. Pori: Tampereen teknillinen yliopisto, Porin yksikkö. Raportti 4. [Viitattu 2.10.2009]. Saatavana: <http://amc.pori.tut.fi/ope/raportti4.pdf>
- Helakorpi, S. & Helander, J. 2011. Ammatillisen opinto-ohjaajan asiantuntijuus. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 8.7.2011]. Saatavana: <http://www.elisanet.fi/seppo.helakorpi/mittarit/ammopo-tausta.doc>
- Holland, J. L. 1959. Theory of vocational choice. Journal of counseling psychology 6(1), 35–45.
- Hämeen kesäyliopisto. 2009. Selvitys verkkokokous- ja konferenssijärjestelmistä. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 12.7.2011]. Saatavana: <http://connect.ilonait.fi/onlinevertailuraportti/>
- Ilola, H. 2009. Erityisohjaus ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksessa. Teoksessa: M. Lähti & P. Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. [Verkkojulkaisu]. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu B18, 26–29. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: http://www.ncp.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B18_verkkojulkaisu.pdf
- Itkonen-Isakow, T.-M. 2009. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisesta sulautuvan oppimisen kontekstissa. Teoksessa: M. Lähti & P. Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. [Verkkojulkaisu]. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu B 18, 186–193. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: http://www.ncp.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B18_verkkojulkaisu.pdf
- Jaakkola, R. 2009. AHOT ja opiskelijan ohjaaminen. Teoksessa: M. Lähti & P. Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. [Verkkojulkaisu]. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu B18, 111–116. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: http://www.ncp.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B18_verkkojulkaisu.pdf

- Juutilainen, P - K. 2003. Elämään vai sukupuoleen ohjausta?: Tutkimus opinto-ohjauskeskustelun rakentumisesta prosessina. Joensuu: Joensuun yliopisto. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja 92.
- Kallonen-Rönkkö, M. 2002a. Opetusta virtuaalistamassa. Teoksessa: Yliopisto-opetusta virtuaalistamassa. [Verkkojulkaisu]. Joensuu: Joensuun yliopisto, 10–22. Joensuun yliopiston opetusteknologiakeskuksen selosteita 1. [Viitattu 28.9.2009]. Saatavana: http://www.joensuu.fi/opetusteknologiakeskus/julkaisut/yov1_02.pdf
- Kallonen-Rönkkö, M. 2002b. Virtuaaliopetuksen laatujärjestelmää kehittämässä, Teoksessa: Yliopisto-opetusta virtuaalistamassa. [Verkkojulkaisu]. Joensuu: Joensuun yliopisto, 135-151. Joensuun yliopiston opetusteknologiakeskuksen selosteita 1. [Viitattu 5.10.2009]. Saatavana: http://www.joensuu.fi/opetusteknologiakeskus/julkaisut/yov1_02.pdf
- Karevaara, S. 2009. Moodlen perusteet. Helsinki: Finn Lectura.
- Koukkari, K. 2010. Adobe Connect Pro ohjauksen apuna. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma, ylempi AMK. Opinnäytetyö. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14345/Koukkari_Katja.pdf?sequence=1
- Kozinets, R.V. 1999. E-tribalized marketing? The strategic implications of virtual communities of consumption. *European Management Journal* 17 (1), 252–264.
- Lummi, R. 2009. Mikä Opinpaja on ja miksi se on olemassa? Teoksessa: P. – M. Lausas (toim.) Opinpajassa taotaan tuloksia. [Verkkojulkaisu]. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, 13–17. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A. Raportteja ja tutkimuksia 3. [Viitattu 5.10.2010]. Saatavana:http://www3.tokem.fi/kirjasto/tiedostot/Lausas_A_3_2009.pdf
- Nicholas, D., Huntington, P. & Jamali, H. R. 2007. Diversity in the information seeking behavior of virtual scholar: Institutional comparisons. *The journal of academic librarianship* 33 (6), 629–638.
- OKM.2011.Elinikäisenohjauksenkehittämisenstrategisetavoitteet.[Verkkojulkaisu]. helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 15. [Viitattu 11.7.2011]. Saatavana:<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/tr15.pdf?lang=fi>
- Onnismaa, J. 2003. Epävarmuuden paluu: Ohjauksen ja ohjausasiantuntijuuden muutos. Joensuu: Joensuun yliopisto. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja 91.
-

-
- OPED-LAATU. 2011. [Verkkosivusto]. [Viitattu 13.7.2011]. Saatavana: <http://www3.hamk.fi/oped-laatu/>
- OPED-EXO. 2011. [Verkkosivusto]. [Viitattu 13.7.2011]. Saatavana: <http://www3.hamk.fi/oped-exo/>
- Pajulammi, A., Vuolio, V. & Kitinoja, H. (toim.). 2008. Seinäjoen ammattikorkeakoulun opintojen ohjauksen suunnitelma. 2008. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavana: <http://intra.epedu.fi/loader.aspx?id=6a286237-f4e5-4040-b3e9-7fc541e7c0cc>
- Peters, K. 2009. M-learning: Positioning educators for a mobile, connected future. Teoksessa: M. Ally (toim.) Mobile learning: Transforming the delivery of education and training. Edmonton: Athabasca University Press, 134–153. [Verkkokirja]. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavana Ebrary-tietokannasta: Vaatii käyttöoikeuden.
- Rajander, T. & Pötsonen, R. 2009. Virtuaalisuus ammatillisen kasvun ja opintojen ohjauksen tukena. Teoksessa: M. Lätti & P. Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. [Verkkojulkaisu]. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, 98–103. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu B18. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: http://www.ncp.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B18_verkkojulkaisu.pdf
- Rekkedal, T. & Dye, A. 2007. Mobile Distance Learning with PDAs: Development and testing of pedagogical and system solutions supporting mobile distance learners. [Verkkolehtiartikkeli]. The International review of research in open and distance learning 8 (2), 1–21. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavana: <http://www.irrodl.org/index.php/irrodl/article/view/349/871>
- Rovai, A. P., Ponton, M. K., Derrick, M. G. & Davis, J. M. 2006. Student evaluation of teaching in the virtual and traditional classrooms: A comparative analysis. The Internet and higher education 9 (1), 23–35.
- Taskila, V.- M. 2009. Aikuisopiskelijana ammattikorkeakoulussa – opiskelijajärjestön näkökulma. Teoksessa: M. Lätti & P. Putkuri (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan – kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, 23–25. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu B18. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: http://www.ncp.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B18_verkkojulkaisu.pdf
- Tieto ja viestintäteknikka koulun arjessa 2009 – väliraportti 29.1.2010. 2010. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 1.7.2010]. Saatavana: http://www.arjentietoyhteiskunta.fi/files/222/Valiraportti_29.1.2010.pdf
-

- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen opetuksessa ja opiskelussa. 2008. CICERO Learning -selvitysraportti. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 28.9.2009]. Saatavana: http://www.cicero.fi/sivut2/documents/CICERO_TVT-selvitysraportti.pdf
- Traxler, J. 2009. Current state of mobile learning. Teoksessa: M. Ally (toim.) Mobile learning: Transforming the delivery of education and training. Edmonton: Athabasca University Press, 9–24. [Verkkokirja]. [Viitattu 5.8.2010]. Saatavana Ebrary-tietokannasta: Vaatii käyttöoikeuden.
- Treadaway, C. & Smith, M. 2010. Facebook marketing. Indianapolis: Wiley.
- Vanhalakka-Ruoho, M. 2002. Ohjauksen ajankohtaisia tuulia. Teoksessa:
- A. Haapala & K. Laitinen (toim.). Verkot ja ohjaus. Joensuu: Joensuun Yliopisto, 15–23. Opetusteknologiakeskuksen selosteita 2.
- Weinberger, D. 2007. Everything is miscellaneous: The power of the new digital disorder. New York: Times Books : Henry Holt.
- Weiser, M. 1991. The computer for the 21st century. Scientific American 265 (3), 94–104.
- Vincosblog. 2011. World map of social networks. [Blogimerkintä]. [Viitattu 13.7.2011]. Saatavana: <http://www.vincos.it/world-map-of-social-networks/>
- Vuorinen, R., Karjalainen, M., Myllys, H., Talvi, U., Uusi-Rauva, E. & Holm, K. 2005. Opintojen ohjaus korkeakouluissa -seuranta 2005. [Verkkajulkaisu]. Helsinki:
- Korkeakoulujen arviointineuvosto. Verkkajulkaisuja 5. [Viitattu 5.10.2009]. Saatavana: http://www.kka.fi/files/197/KKA_0505V.pdf
- Zwick, C., Schmitz, B. & Kühn, K. 2005. Designing for small screens. Lausanne: AVA Publishing SA.
-

LIITE 1

HANKE-ESITYS

Ammattikorkeakoulu	Seinäjoen ammattikorkeakoulu		
Hankkeen nimi (AMK)	Nuorten ja aikuisten opintojen ohjaus etätyömenetelmillä		
Hankkeen nimi (AMK/OPM)	Nuorten ja aikuisten opintojen ohjaus etätyömenetelmillä		
Hankekoti	Strategiaa tukevat kehittämishankkeet	Aloitusvuosi	2010
Tila	Lähetetty / AMK	Prioriteetti	4
Eiitys perustettu	04.02.2009 / TAMAKI	Vastuhenkilö	TAMAKI
Koordinoinja	vararehtori Jouni Niskanen		
Sähköpostiosoite ilmoituksille	jouni.niskanen@seamk.fi		
Muut osallistuvat org	Valitaan OPM:n hankerahalla vapaaehtaviksi pilotointikorkeakouluja ja koul.ohjelmia, joiden kanssa kokeillaan uusia opint.ohjauksen menetelmiä. Alustavat yhteistyökumpp: LaureaAMK+Kemi-Tornio		

Kuvaus

Aikuiskoulutuksen ja nuorten koulutuksen raja-aidat häviävät, ja tästä syystä opintojen ohjaus on uusien haasteiden edessä. Ensinnäkin opintotukijärjestelmän puutteiden takia yhä suurempi osa nuorista opiskelijoista käy töissä opintojensa aikana, ja opiskelee käytännössä enemmän tai vähemmän kuin aikuisopiskelija. Toisekseen yhä suurempi osa opiskelijoistamme on aikuisopiskelijoita. Varsinkin työssä olevat tutkintojaan täydentävät aikuisopiskelijat kaipaavat joustavia ohjausmenettelyjä. Kolmanneksi pedagogiikan kehittymisen takia projektiopinnoissa ja vastaavissa uusissa pedagogiikoissa tutkintoa suorittavat opiskelijat, kansainvälisessä opiskelijavaihdossa opiskelevat opiskelijat sekä oppisopimuksessa tai harjoittelussa opiskelevat opiskelijat eivät käytännössä tapaa opinto-ohjaajaa kasvokkain. Opiskelijaa ohjataan puhelimen, sähköpostin tai sähköisen etätyöyhteyden kautta.

Yhä yleistyvään etäopiskelun hallintaan tarvitaan opinto-ohjaajilla uusia valmiuksia. Lisäksi aikaisemmin opitun tunnistaminen ja tunnustaminen vaativat opintojen ohjaajilta ja opettajilta valmiuksia ottaa vastaan näyttöjä ja suorituksia jopa etänä. Erityisesti poissaolevien opiskelijoiden opintojen ohjaus on myös tärkeää, sillä he eivät pysty seuraamaan muuten korkeakoulun opintojen kehitystä. Poissaoloon ilmoitettu opintojen aika on saatava ainakin opintojen ohjauksen osalta tehokkaampaan käyttöön. Opiskelijoilla on erilaisia uusia opiskelumahdollisuuksia, joista mainittakoon kansainväliset kaksoistutkinnot, jotka vaativat ohjaukselta uusia ideoita. Lisäksi opintojen esteettömyyspyrkimysten takia opintojen ohjausta vaativat ryhmät lisääntyvät. Liikunta-, näkö- ja kuulovammaisten opiskelun lisäksi opintojen ohjaus voi olla erilaista kuin ns. normaaliaististen opiskelijoiden.

Tämä kaikki aiheuttaa opintojen ohjauksen kehittämispaineita. Opintojen ohjaus on tehtävä etänä ja nettityömenetelmiä hyödyntäen ja ehkä jopa erikoisina vuorokaudenajoina. Opintojen ohjaus tapahtuu puhelimitse, Connect Prolla, Moodlessa tai muussa verkko-työympäristössä.

Hankkeessa kehitetään menetelmiä verkossa tapahtuvaan opintojen ohjaukseen. Hanke on valtakunnallinen ja toteutetaan yhteistyössä muiden korkeakoulujen kanssa. Konkreettisia kohderyhmiä voivat olla opintojen kehittäminen ja valmistumisen edistäminen opintojen ohjauksen, virtuaaliovetuksen ja aikuisohjauksen tukemisen kautta. Hankkeeseen sisällytetään myös kansainvälisen kampuksen kehittäminen sekä kansainvälisen opiskelun ohjauksen ja siihen liittyvän palvelumallin kehittäminen yhteistyössä opiskelijajakunnan ja alueen muiden toimijoiden kanssa.

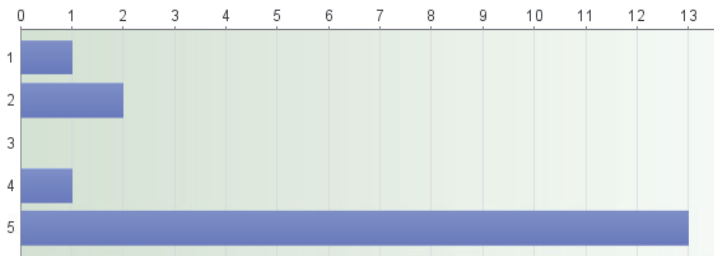
Tavoitteet

Opintojen ohjauksessa etämenetelmien hyödyntäminen vähentää keskeyttämisistä, mikä on hankkeen pää tavoite. Hankkeessa luodaan malli, jolla opintojen ohjaus tehostuu etänä olevien opiskelijoiden kohdalla. Kyse ei ole tekniikan kehittamisestä vaan opintojen ohjauksen mallien kehittämisestä.

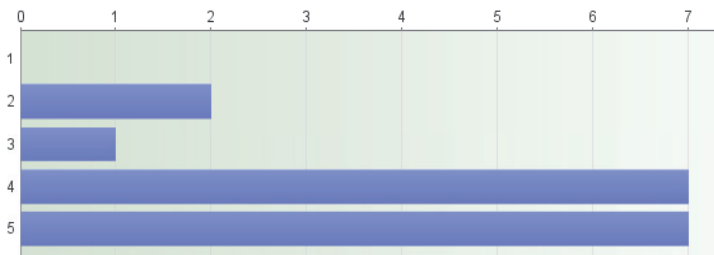
LIITE 2

Opintojen etäohjaus Moodlella ja AC:lla. Opiskelijat (asteikko 1: vähän/heikko – 5: paljon/hyvä)

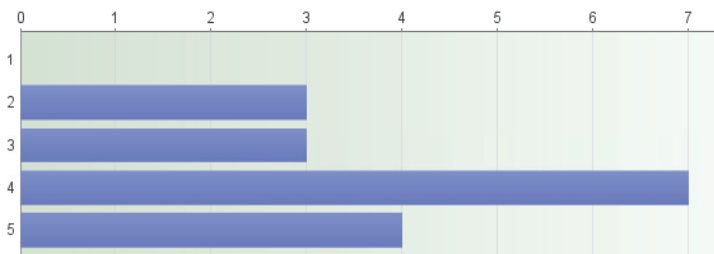
1. Käytän säännöllisesti Moodle-oppimisympäristöä opinnoissani? (N=17)

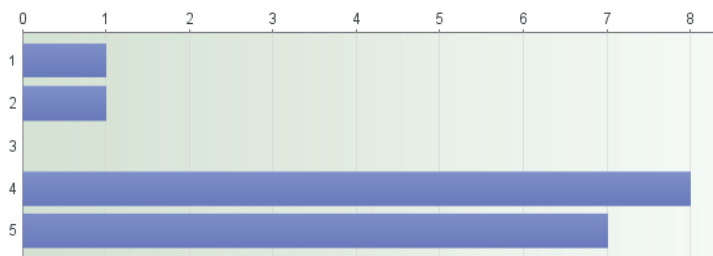
2. Moodlen käyttö on helppoa (N=17)

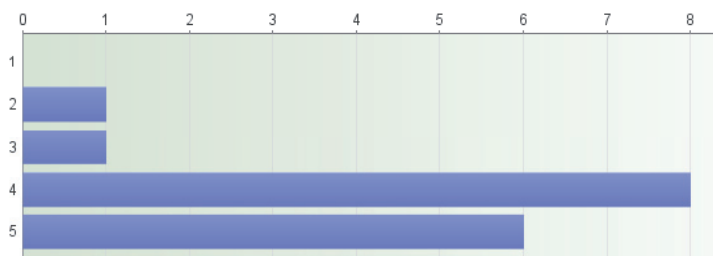
3. Moodlen käyttökoulutus on ollut riittävää? (N=17)

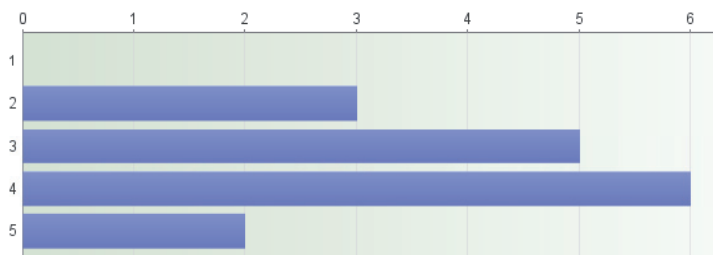
4. Moodle on mielestäni hyvä oppimisympäristö? (N=17)

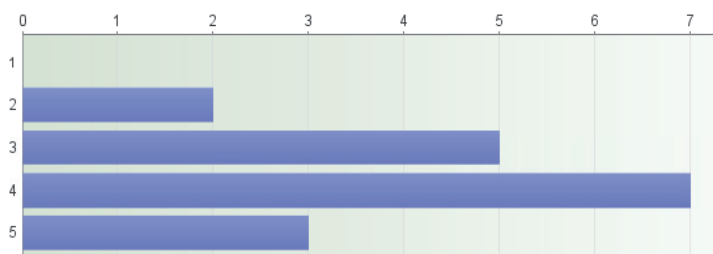
5. Opiskelijoiden välinen keskustelufoorumi on mielestäni hyvä väline pitää yhteyttä ryhmän muihin jäseniin? (N=16)

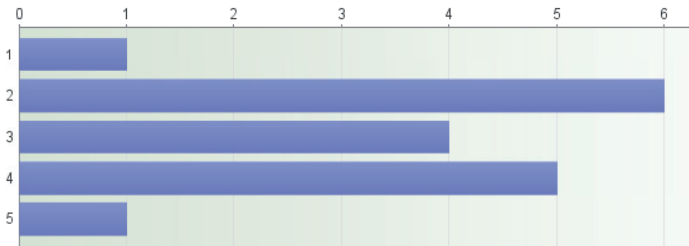
6. Keskustelen tai teen ryhmätöitä muiden ryhmän jäsenten kanssa Moodlessa? (N=16)

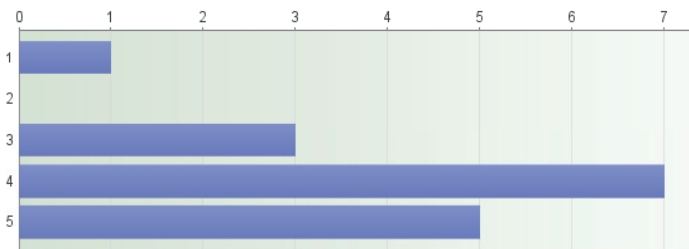
7. Keskustelufoorumi on hyvä väline pitää yhteyttä opettajiin tai muihin oppilaitoksen henkilökunnan edustajiin? (N=17)

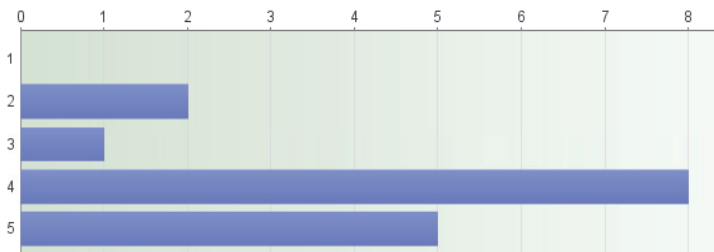
8. Keskustelen opettajien tai muun henkilökunnan kanssa keskustelufoorumin välityksellä? (N=17)

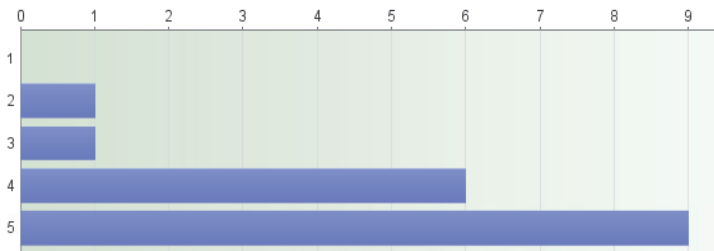
9. Moodle on hyvä järjestelmä opintojen ohjaustyössä? (N=16)

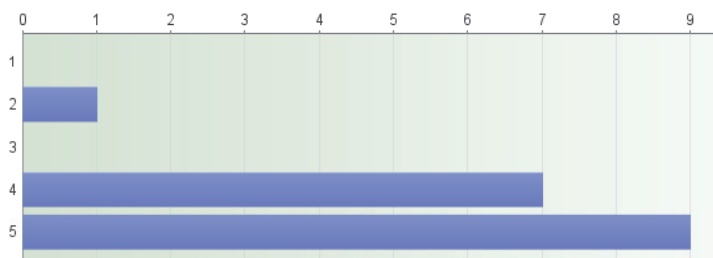
10. Moodle on toimintavarma järjestelmä? (N=16)

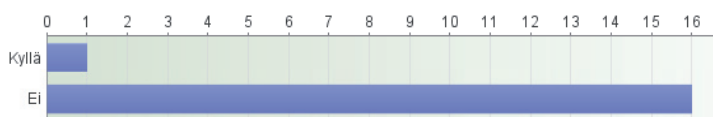
11. Moodlen käytettävyys on hyvä (helppokäyttöinen)? (N=17)

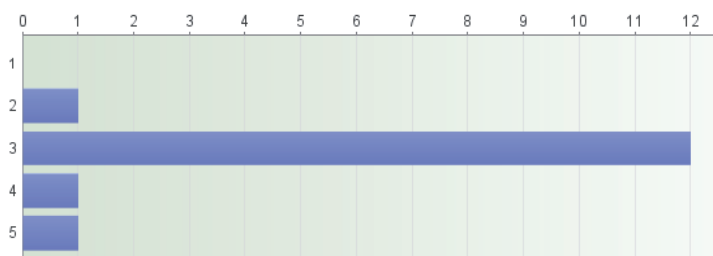
12. Moodlen käytöstä on mielestäni hyötyä opinnoissani? (N=17)

13. Oletko käyttänyt Moodlea henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinnassa? (N=17)

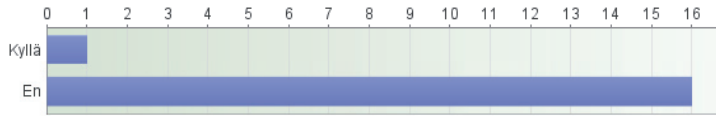
14. Moodle soveltuu hyvin HOPS:n laadintaan? (N=15)

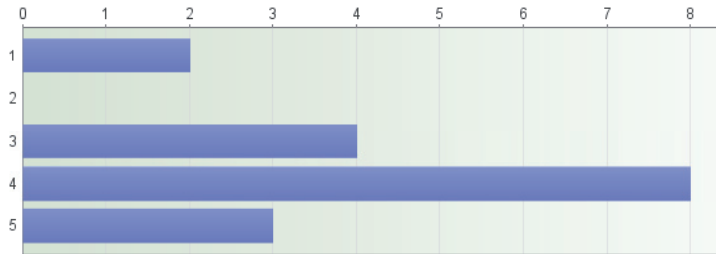
15. Miten Moodlea voisi hyödyntää opintojen ohjauksessa ja muussa opintoihin liittyvissä toiminnoissa (käytännön esimerkkejä tai ideoita)? N=2

- Moodle saisi olla paremman näköinen, tällä hetkellä erittäin tylsä ulkonäkö.
- Opettajat saisivat enemmän käyttää Moodlen mahdollisuuksia (käyttää kalentereita...).
- Opintojen alkaessa olisi ollut aiheellista saada perusteellisempi opastus Moodlen käyttöön. Opastusta oli hyvin vähän, sekin melko sekavaa. Itse opiskelulla Moodlen käyttö on tullut tutuksi. Parempi opastus olisi vähentänyt opiskelun aloitukseen liittyvää stressiä.

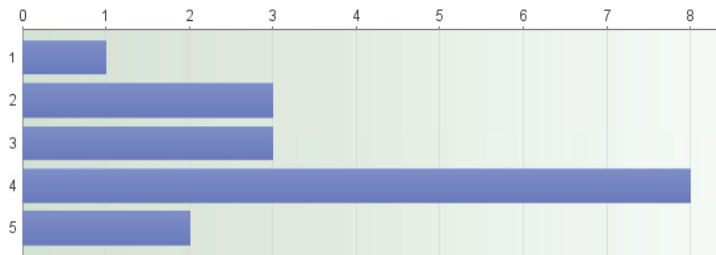
16. Käytän säännöllisesti AC-verkkojärjestelmää opinnoissasi? (N=17)

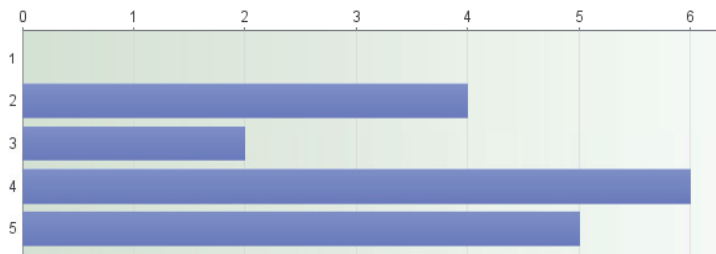
17. Koen AC:n käytön helpoksi? (N=17)

18. AC:n käyttökoulutus on ollut riittävää? (N=17)

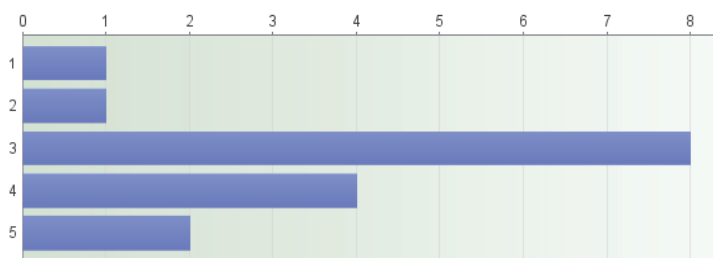

19. AC on mielestäni hyvä oppimis-/ohjausympäristö? (N=17)

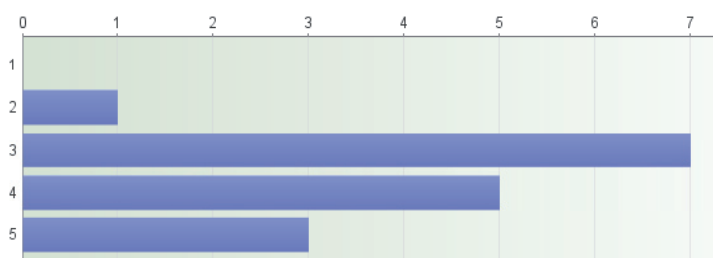

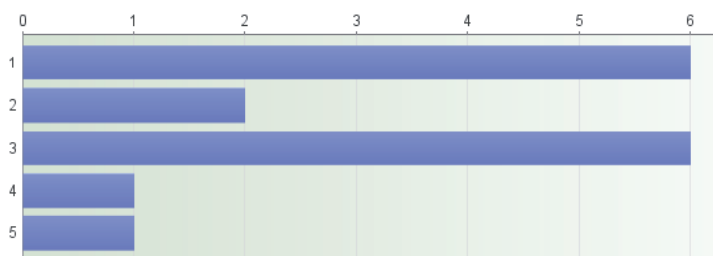
20. AC:n käytön tuki on riittävää? (N=16)

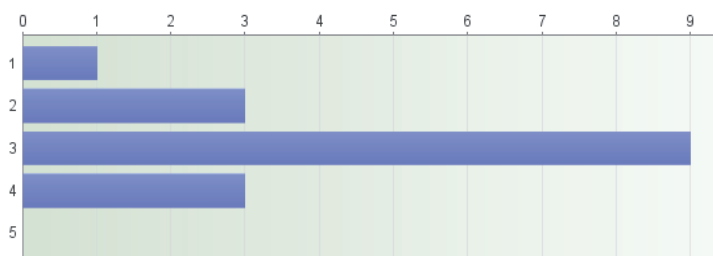
21. AC on mielestäni hyvä väline pitää yhteyttä ryhmän muihin jäseniin? (N=16)

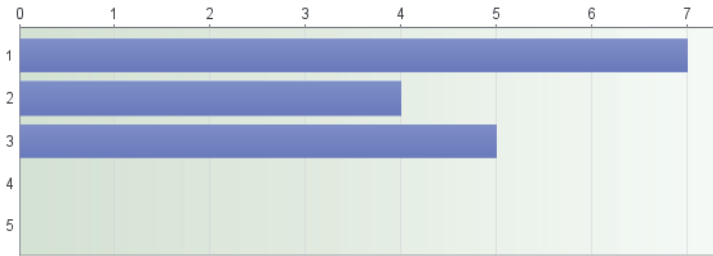
22. Keskustelen tai teen ryhmätöitä muiden ryhmän jäsenten kanssa AC välityksellä? (N=16)

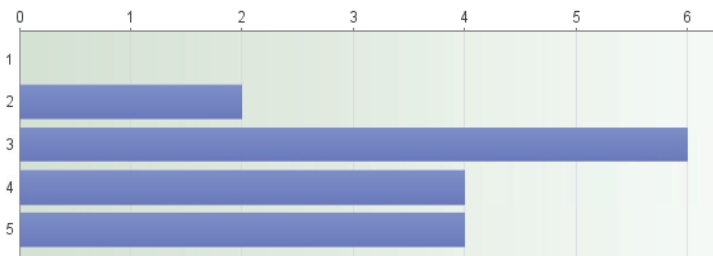
23. AC on hyvä väline pitää yhteyttä opettajiin tai muihin oppilaitoksen henkilökunnan edustajiin? (N=16)

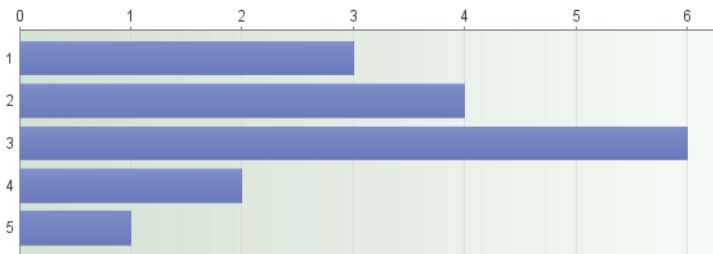
24. Keskustelen opettajien tai muun henkilökunnan kanssa AC välityksellä? (N=16)

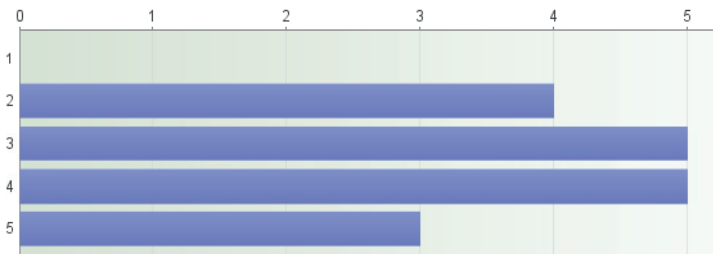
25. AC on hyvä järjestelmä opintojen ohjaustyössä? (N=16)

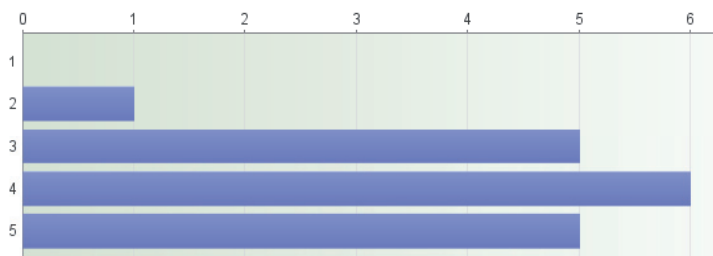
26. AC on toimintavarma järjestelmä? (N=16)

27. AC:n käytettävyys on hyvä (helppokäyttöinen)? (N=17)

28. AC:n käytöstä on mielestäni hyötyä opinnoissani? (N=17)

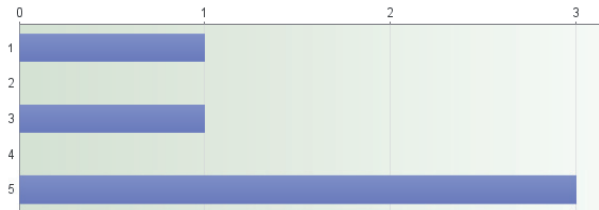

29. Miten AC:ta voisi hyödyntää opintojen ohjauksessa ja muussa opintoihin liittyvissä toiminnoissa? (N=5)

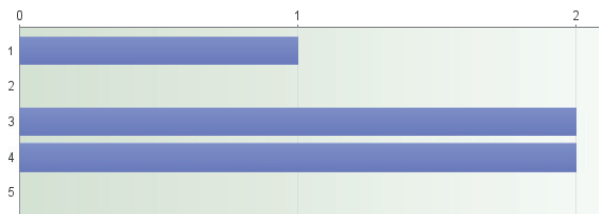
- Olen käyttänyt AC:ta vasta kahdesti, enemmänkin opettelumielessä, joten en valitettavasti pysty vastaamaan kaikkiin kysymyksiin. Käytännössähän esim. ryhmätyöajat tai keskustelut opettajan kanssa tulisi sopia jotenkin etukäteen (moodlessa?), joten yhteydenottovälineen ei toimi. Mutta ryhmä-/parikeskustelun alustana kylläkin. Etenkin jos monen yhtäaikaisen keskustelijan aiheuttama "kohina" saadaan poistumaan. En esim. tiedä, onko AC usean eri ryhmän samanaikaisesti käytettävissä? Kuvittelisin että on...
- Luentojen järjestäminen. Jos se vain onnistuu opettajilta! Olisi hieno systeemi. Säästää aikaa ja rahaa kun ei tarvitse matkustaa paikan päälle.
- Ensiksi täytyisi varmistaa AC:n toimivuus jokaisen oppilaan kohdalla ennen kuin suunnitellaan opintokokonaisuuksia tällä välineellä. Erittäin kätevä JOS YHTEYDET TOIMIVAT. Itse asun sellaisella katvealueella, eikä suunnallemme tule edes puhelinyhteyksiä (lankoja), joten olen morkkula yhteyden varassa. yhteyksiä ei voi kehua, ovat varsin "huojuvaset", välillä toimii, välillä ei. Ihan hirvittää, kun ONT-seminaarimme järjestetään AC:llä. Ihanaa, ettei tarvitse ajaa Seinäjoelle asti, mutta... Mistä jään paitsi jos yhteydet eivät juuri sinä määrättyinä päivinä toimikaan tai toimivat huonosti.
- Jotta AC:tä voisi ylipäätään hyödyntää, pitäisi yhteyksien toimia moitteettomasti, kuuluvuuden olla hyvä ja taisesti säädetty jokaisella. Jos näin ei ole, tulee jo tunnin sessiosta todella raskas. Toivon, että osa koulutuksen lähopetuksesta voitaisiin korvata AC:n välityksellä. Säästäisi paljon aikaa ja rahaa. Olen käyttänyt ohjelmaa ainoastaan testimielessä. Ongelmana oli tuolloin se, että viiden hengen ryhmästä vain kolmen ääni kuului. Äänen voimakkuus pitäisi kyllä saada toimimaan paremmin ennen kuin ohjelma voisi kelvollisesti tehdä ryhmätöitä.

Opintojen etäohjaus Moodlella ja AC:lla. Ohjaajat (asteikko 1: vähän/heikko – 5: paljon/hyvä)

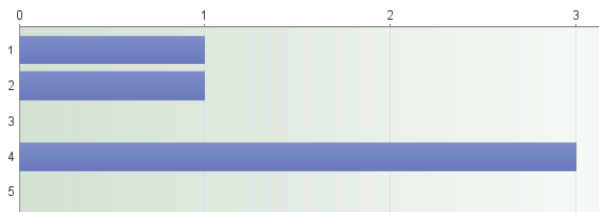
1. Käytän säännöllisesti Moodle-oppimisympäristöä opetuksessa tai ohjauksessa?
(N=5)

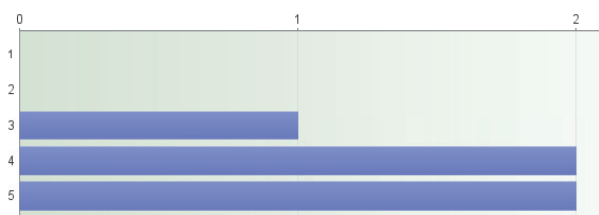
2. Moodlen käyttötuki on ollut riittävää? (N=5)

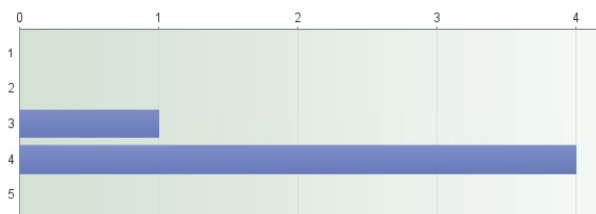
3. Moodlen käyttökoulutus on ollut riittävää? (N=5)

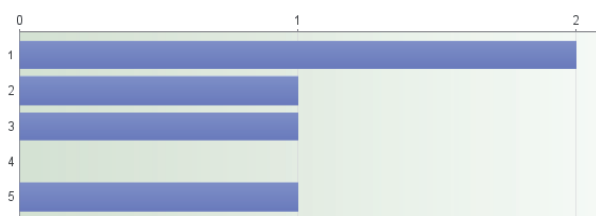
4. Moodle on mielestäni hyvä oppimis- ja opetusympäristö? (N=5)

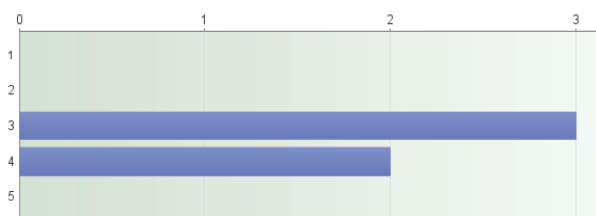
5. Keskustelufoorumi on mielestäni hyvä väline välittää tietoa ja pitää yhteyttä opiskelijoihin? (N=5)

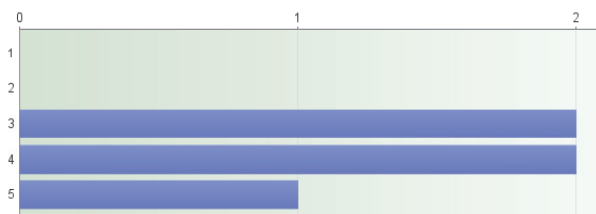
6. Käytän keskustelufoorumeita opiskelijoiden ja/tai muun opetushenkilöstön välisissä keskusteluissa? (N=5)

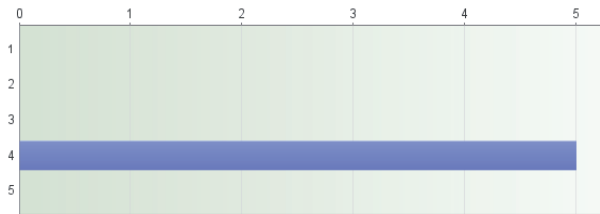
7. Moodle on hyvä järjestelmä opintojen ohjaustyössä? (N=5)

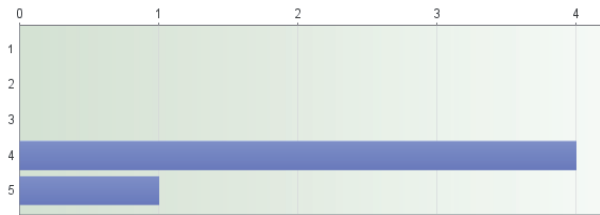
8. Moodle on toimintavarma järjestelmä? (N=5)

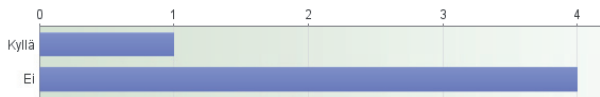
9. Moodlen käytettävyys on hyvä (helppokäyttöinen)? (N=5)

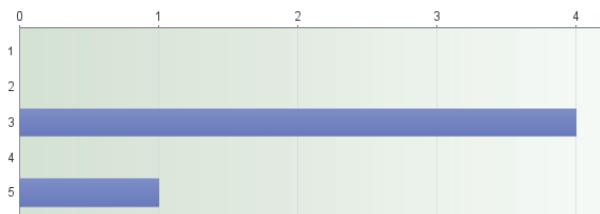
10. Moodlen käytön oppii nopeasti? (N=5)

11. Oletko käyttänyt Moodlea opiskelijoiden henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinnassa tai laadinnan ohjauksessa? (N=5)

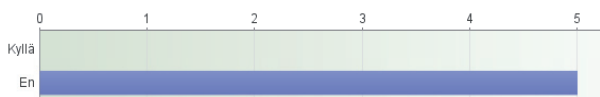

12. Moodle soveltuu hyvin HOPS:n laadintaan? (N=5)

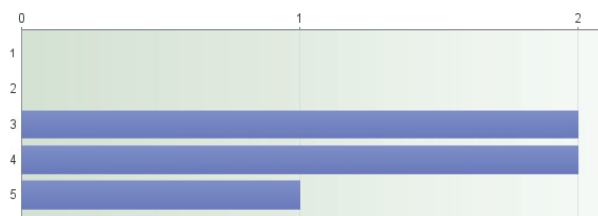

13. Miten Moodlea voisi hyödyntää opintojen ohjauksessa ja muussa opetukseen liittyvissä toiminnoissa (käytännön esimerkkejä tai ideoita)? (N=1)

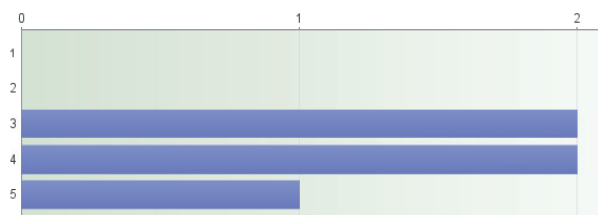
- työharjoittelun ohjauksessa toimii

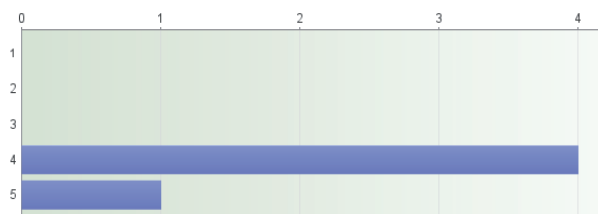
14. Käytän säännöllisesti AC-verkkojärjestelmää opetuksessa ja/tai ohjaustyössä?
(N=5)

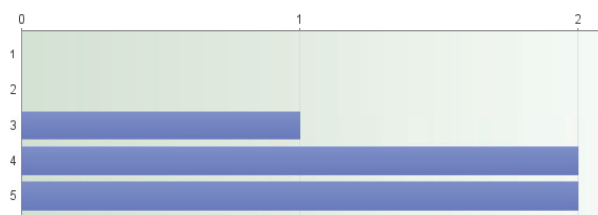
15. AC:n käytön tuki on ollut riittävää? (N=5)

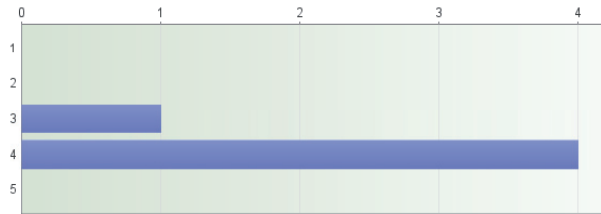
16. AC:n käyttökoulutus on ollut riittävää? (N=5)

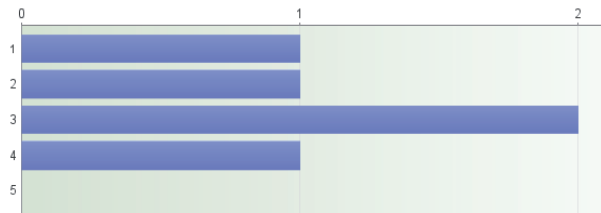
17. AC on mielestäni hyvä oppimis-/ohjausympäristö? (N=5)

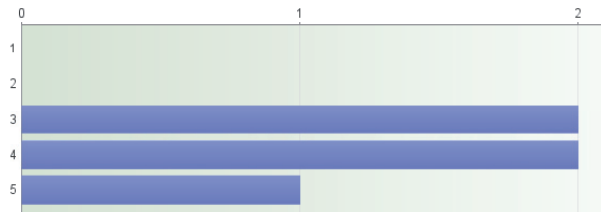
18. AC on mielestäni hyvä väline opintoryhmien välisissä keskusteluissa? (N=5)

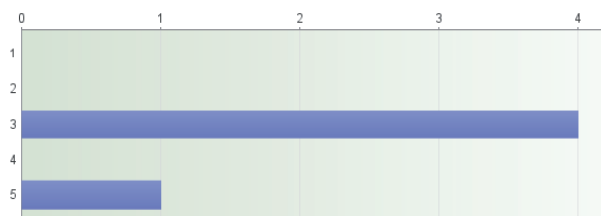
19. Käytän AC:ta muiden työyhteisön jäsenten kanssa työskentelyyn? (N=5)

20. AC on hyvä järjestelmä opintojen ohjaustyössä? (N=5)

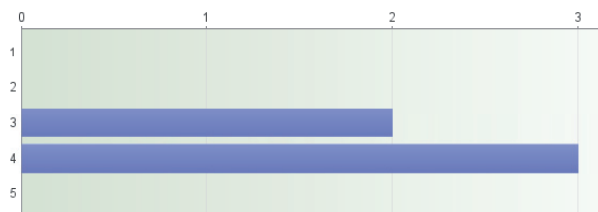

21. AC on toimintavarma järjestelmä? (N=5)

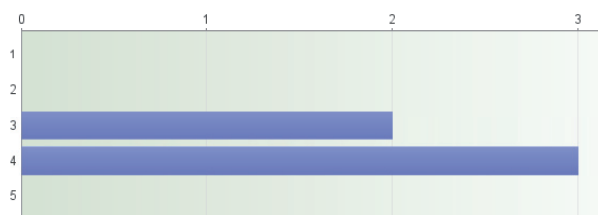

22. AC:n käytettävyys on hyvä (helppokäyttöinen)? (N=5)

23. AC:n käytön oppii nopeasti? (N=5)

24. Miten AC:ta voisi hyödyntää opintojen ohjauksessa ja muussa opetukseen liittyvässä toiminnassa? (N=1)

- etäohjauksessa- opinnäyteöissä sekä esim. työharjoittelussa se voisi korvata joskus harjoittelukäynnin

LIITE 3

Toistuvat kysymyspatteristot Movel-käyttäjille. Tuloksia ei raportoida, koska ne ovat opiskelijan vastauksia.

Kulttuuri: Tieto- ja kirjastopalvelun KO (työharjoittelu)

Perehdytys

- Olen saanut työharjoittelupaikallani perehdytyksen (Kyllä / Ei)
- Olen saanut perehdytysaineiston (Kyllä / Ei)
- Minulle on määritetty työharjoitteluohjaaja (Kyllä / Ei)
- Minulle on esitelty työharjoittelupaikan henkilöstö (Kyllä / Ei)
- Minulle on määritetty ja esitelty työtehtäväni (Kyllä / Ei)
- Minulle on esitelty organisaation perustoimintatavat (Kyllä / Ei)
- Minulle on kerrottu työaikaan liittyvät asiat (esim. työaika, ruokatunnit, jne...)? (Kyllä / Ei)
- Olen laatinut työharjoitteluohjelman työharjoitteluohjaajani kanssa? (Kyllä / Ei)
- Minut on opastettu käyttämään työpaikkani keskeisiä tietojärjestelmiä (Kyllä / Ei)
- Työpaikan ilmapiiri vaikuttaa hyvältä (Kyllä / Ei)
- Onko esimies huomionut sinut harjoittelun alussa? Miten? (Teksti)
- Muita perehdyttämiseen liittyviä asioita? (Teksti)

Jatkuvat kysymykset

- Oletko oppinut jotain uutta työpaikallasi? Mitä? (Teksti)
  - Olen saanut tehdä oman alani työtehtäviä (Kyllä / Ei)
  - Minut nähdään työntekijänä muiden joukossa (Kyllä / Ei)
  - Olen saanut palautetta esimieheltäni, työkaveriltani tai työharjoitteluohjaajaltani (Kyllä / Ei)
  - Olen saanut ohjausta esimieheltäni, työkavereiltani ja työharjoitteluohjaajaltani sitä tarvitessani (Kyllä / Ei)
  - Koen työni mielekkääksi (Kyllä / Ei)
  - Koen, että tarvitsen lisäohjausta työpaikkaohjaajaltani. Minkälaista? (Teksti)
  - Koen, että tarvitsen lisäohjausta opettajaltani. Minkälaista? (Teksti)
  - Koen, että työ on stressaavaa tai ahdistavaa. Miksi? (Teksti)
  - Muuta työpaikkaan ja työskentelyyn liittyviä asioita? (Teksti)
-

Loppukysymykset

- Työharjoittelu on mielestäni tärkeä osa opintoja (Kyllä / Ei)
- Työharjoittelu vastasi ennakkokäsityksiäni (Kyllä / Ei)
- Pääsin työharjoittelussa tavoitteisiini (Kyllä / Ei)
- Opin työharjoittelussa paljon uutta (Kyllä / Ei)
- Sopeuduin työyhteisöön (Kyllä / Ei)
- Opettajan antama ohjaus oli työharjoittelun aikana riittävää (Kyllä / Ei)
- Työpaikkaohjaajan antama ohjaus oli työharjoittelun aikana riittävää (Kyllä / Ei)
- Huomioiko esimies sinua tarpeeksi harjoittelun aikana? (Kyllä / Ei)
- Huomioiko esimies muita työntekijöitä? (Kyllä / Ei)
- Saitko työharjoittelupaikalta oppinnäytetyöaiheen? Minkälaisen (lyhyesti)? (Teksti)
- Muuta työpaikkaan liittyviä asioita? (Teksti)

Tekniikka: Kansainvälinen vaihto (lähteneet opiskelijat)

Vaihdon aloittaminen

- Koetko, että sait tarpeeksi opastusta ennen vaihtoon lähtöä? (Kyllä/Ei)
- Oliko asunnon vastaanotto helppoa? (Kyllä/Ei)
- Saitko mielestäni tarpeeksi opastusta yhteisöön sisälle pääsemiseksi? (Kyllä/Ei)
- Oletko saanut tarpeeksi informaatiota? Onko informaatio ollut yhtenäistä kotimaassasi saamaan tietoon? (Teksti)
- Onko mahdollista, että valitsemasi opinnot jäävät toteutumatta? Joudutko muuttamaan kurssisuunnitelmaasi? (Teksti)
- Oletko saanut apua opintojen suunniteluun ja valintaan liittyen? (Kyllä/Ei)
- Huomioidaanko sinut henkilökohtaisesti vai kuljetko muun opiskelijamassan mukana? (Teksti)
- Onko lukujärjestyksesi henkilökohtainen? (Kyllä/Ei)
- Oletko saanut lisäohjausta tarvittaessa ja muuta tarpeellista materiaalia? (Kyllä/Ei)

Vaihdon aikana

- Opetuksen taso? (Asteikko 0–5)
- Olen päässyt haluamaani opetukseen? (Kyllä/Ei)
- Opettajien valmiudet opettaa englanniksi? (Asteikko 0–5)
- Oletko sopeutunut uuteen kulttuuriin? (Kyllä/Ei)
- Onko opiskelusi ollut projektiluonteista? (Kyllä/Ei)
- Oletko mielestäsi saanut tarpeeksi ohjausta? (Kyllä/Ei)
- Onko sinulla ollut kielenkäyttöongelmia opiskelussa? Onko valtakieli vaikeuttanut opiskelua? (Teksti)

- Onko sinulla ollut ongelmia opiskeluajan ulkopuolella kielen käytön suhteen? Onko valtakielen osaaminen tai osaamattomuus vaikuttanut toimimiseen? (Teksti)
- Oletko ehtinyt tutustua maahasi tai muihin ympäröiviin maihin? (Kyllä/Ei)
- Miten toimit tilanteissa, joissa englannin kieli ei ole tarpeeksi? (Teksti)
- Millaisia reaktioita olet herättänyt paikallisissa, joiden kanssa olet asioinut? (Teksti)

Vaihdon loppuksi

- Koetko, että vaihdosta on hyötyä sinulle tulevaisuudessa? (Kyllä/Ei)
- Vastasiko vaihto asetettuja tavoitteita? (Teksti)
- Vastasiko muu oleskelu asetettuja tavoitteita? (Teksti)
- Saitko tarpeeksi ohjausta koko vaihdon ajan? (Kyllä/Ei)
- Opetushenkilöstön suhtautuminen KV-opiskelijoihin? Oliko sinuun suhtautuminen samaa kuin muihinkin opiskelijoihin? (Teksti)
- Oletko saanut elinikäisiä kavereita, joihin pidät myös jatkossa yhteyttä? (Teksti)
- Oliko sinulla tarpeeksi rahaa? Mitä teit, jos loppui? (Teksti)
- Ehditkö tutustumaan maahan, jossa vierailit? Entä ympäröiviin maihin? (Teksti)
- Tapahtuiko vaihdon aikana jotain odottamatonta? (Teksti)
- Oliko vaihto kokonaisuudessaan hyödyllinen? (Teksti)

Tekniikka: Kansainvälinen vaihto (tulleet opiskelijat)

Start of the exchange

- Did you get enough guidance before your exchange? (Yes/No)
- Did you find it easy to get your accommodation? (Yes/No)
- Did you get enough guidance to get to know the Finnish society? (Yes/No)
- Have you got enough information on studying and everything else related to your stay in Seinäjoki? Has the information been the same you got at your home university? (Text)
- Is it possible that the studies that you chose cannot be arranged? Do you have to change your course plan? (Text)
- Have you got any help to plan and choose your studies? (Yes/No)
- Do you have a personal study schedule or do you follow the general schedules of School of Technology? (Text)
- Have you got any extra guidance and other helpful material? (Yes/No)

During the exchange

- Level of teaching? (Measure 0–5)
  - Have you got the tuition that you have wanted so far? (Yes/No)
-

- Please evaluate the English language skills of the lecturers? (Measure 0–5)
- Do you find it easy to adapt into the new culture? (Yes/No)
- Have your studies been project based? (Yes/No)
- Have you got enough guidance? (Yes/No)
- Have you got any problems with the language with your studies? Do you have problems with the languages of the country (Finnish/Swedish) itself? (Text)
- Do you have any language problems during your free time? Do you have any interest in knowing the Finnish language or not during your free time? (Text)
- Do you have any time to get to know Finland or the countries around? (Yes/No)
- How do you react in the situations where the English language is not enough? (Text)
- How do Finnish people and fellow students treat you? (Text)

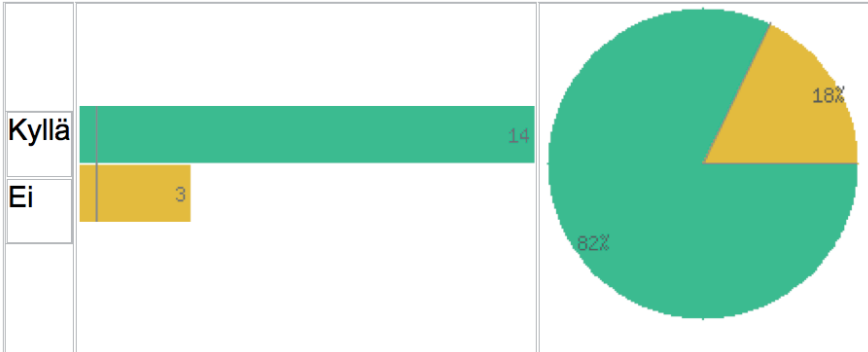
End of the exchange

- Do you think that the student exchange will help you in the future? (Yes/No)
  - Did the exchange meet your goals? (Text)
  - Did your stay in Finland meet your goals? (Text)
  - Did you get enough guidance during the exchange? (Yes/No)
  - How did the teaching personnel react to the international students? Did the lecturers treat you and the Finnish students in the same way? (Text)
  - Friends. Did you make lifelong friends you will keep in touch with forever? (Text)
  - Money. Did you have enough money? What did you do if you ran out of money? (Text)
  - Culture. Did you have any time to get to know Finland or the other countries around? (Text)
  - Experiences. Did something unexpected happen during your exchange? (Text)
  - Overall impression. Do you think that the whole of the international exchange was useful? (Text)
-

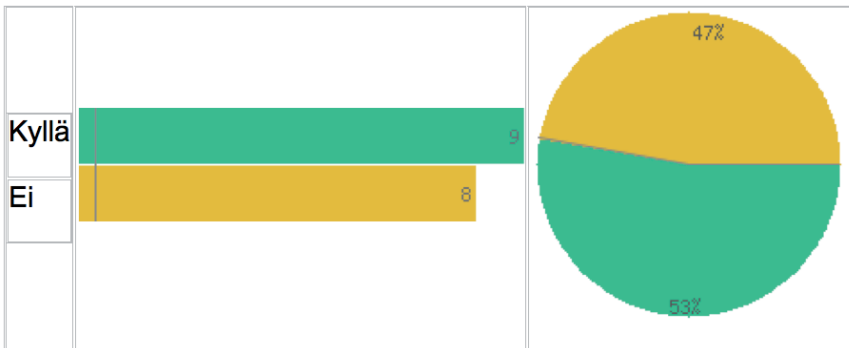
LIITE 4

Movel-päätöskyselyn kysymykset ja vastaukset.

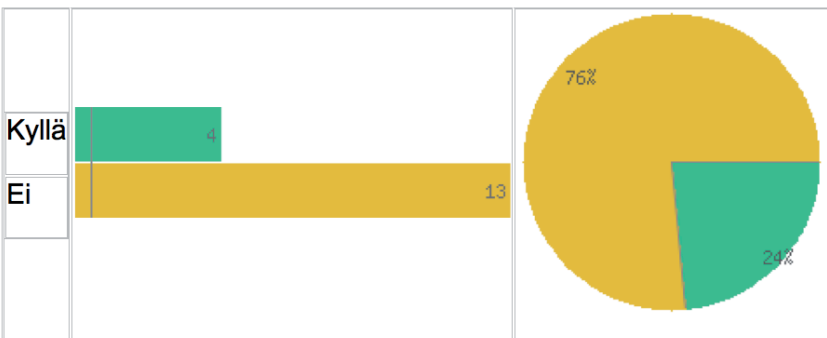
1. Koen, että mobiilijärjestelmillä voidaan helpottaa jokapäiväistä toimintaa opiskelussa?

2. Ovatko mobiilisovellukset mielestäsi mielekkäitä käyttää verrattessasi niitä perinteisiin järjestelmiin?

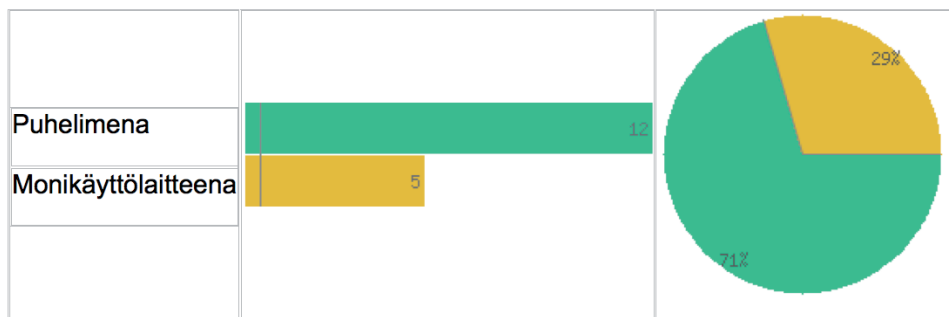
3. Onko mobiililaitteiden käyttö vaikeaa?

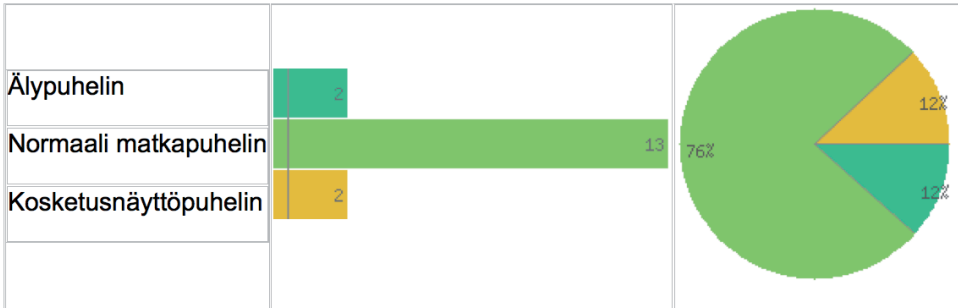
4. Mihin asioihin hyödynnät matkapuhelintasi?

- Lähinnä yhteydenpitoon
- Yhteydenpitoon, herätykseen, ajanhallintaan ja joskus turvaudun laskimeen.
- Ai omaa tai tätä ? Omassa ei ole mitään hienouksia joten hyödyntäminen on tavallisia asioita.
- Kiireelliseen yhteydenpitoon. Virallisemmat asiat hoidan mieluummin sähköpostilla.
- Soittamisen ja viestien kirjoittamisen lisäksi ainoastaan joskus otan kuvia. Eli en paljon mihinkään.
- Lähinnä soitan sillä ja lähetän tekstiä. Joskus käyn netissäkin, mutta se on aika turhauttavaa kun on pieni näyttö ja kirjoittaminen välillä hankalaa.
- Yhteydenpitoon.
- Lähinnä soittamiseen, tekstaamiseen ja kalenterina. Joskus kuuntelen radiota ja pelaan. Jos olisi muu kuin peruspuhelin, käyttäisin varmaan muuhunkin.
- Tekstiviestit, puhelut sekä joskus otan kuvia.
- Ihan perus puheluiden ja tekstiviestien lisäksi luen ja lähetän sähköpostia puhelimella sekä käytän pakottavissa tilanteissa internetiä kuten esim. bussin aikataulujen tietosaamiseksi, jos en niitä muualta saa.
- Soittaminen, tekstiviestit ja herätyskello. Muistutukset. Minulla on vanha puhelin enkä koe älypuhelimia tai kännykän jatkuvaa vaihtamista tarpeelliseksi enkä mielekkääksi
- Puheluiden ja viestien lisäksi internetin käyttöön, valokuvaamiseen, musiikin kuunteluun
- Lähinnä puheluihin ja tekstiviesteihin
- Puhelut, tekstiviestit, kello ja laskin ovat ainoat, joihin puhelintani käytän.
- Yhteydenpitoon läheisten kanssa ja arkisten asioiden hoitoon.
- Yhteydenpitoon lähinnä

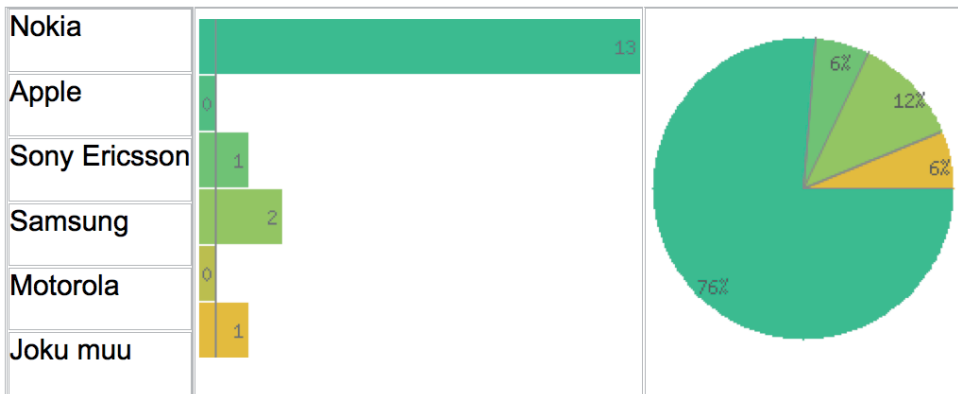
5. Koetko matkapuhelimesi puhelimenä vai monikäyttölaitteena?

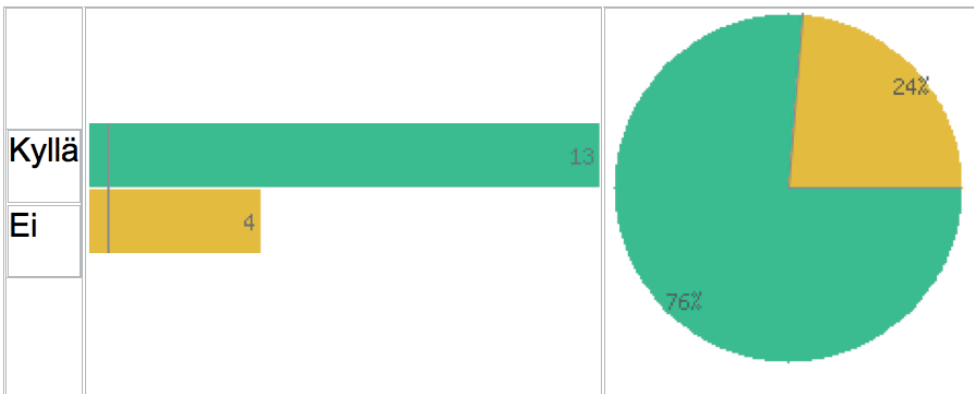
6. Minkälainen matkapuhelin sinulla on?

7. Minkä merkinen puhelin sinulla on?

8. Matkapuhelimella on helppo vastata kyselyihin?

9. Mihin asioihin erilaisia mobiilijärjestelmiä voitaisiin mielestäsi hyödyntää?

- Esim kurseille ilmoittautumiseen
- Mielestäni tietokoneelta internet-yhteyttä voisi hyödyntää. Skypeä, messengeriä, mutta toimivin itselleni olis yksinkertainen sähköposti. Jos mobiiliyhteyksiä tulee hyödyntää, puhuisin puhelimessa mielelläni.
- En osaa sanoa tuohon mitään.
- En tiedä. Ainakin tämä kysely olisi ollut huomattavasti helpompaa toteuttaa netissä lomakkeella. Kännykkä on kamalan kömpelö tällaiseen.
- Johonki pieneen ja lyhyeen yhteydenpitoon koulun ja opiskelijan välillä.
- Vaikea sanoa.
- En tiedä.
- Pikemminkin, mihin ei? Kännykkä kulkee kuitenkin niin kätevästi mukana.
- Ilmoitteluun, nopeaan ja lyhyeen kommunikointiin. Mutta ei ehkä viiden kuu-kauden harjoittelun raportointiin...
- -
- Tällaiset työharjoittelu raportit on tosi käteviä puhelimella. Kun ei käy koululla kuitenkaan. Toivon kuitenkin että näitä ei aleta käyttämään mahdollisimman monissa paikoissa niin että koko juttu käy väkinäiseksi, kuten koulussa tuntuu että kaikkia ihme raportteja pitää tehdä turhaan ja kaikesta ja moneen kertaan samasta asiasta. Tämä kysely oli onneksi järkevä näin toistettuna, koska asiat harjoittelussa muuttuu. Ja kysely on nopea.
- En osaa sanoa
- Jaa'a. Mielummin ite hoitaisin tietokoneella asiat mutta ehkä kyselyihin joissa on monivalintavastaukset
- Koulussa esimerkiksi kurssipalautteisiin.
- Tämän kaltaisia voisi käyttää yksinkertaisten kyselyiden toteuttamiseen. Avoimiin kysymyksiin, siis sellaisiin joissa edellytetään syvempää ja analyysoivaa tekstin tuottamista, käyttäisin jotain muuta kanavaa. Pitkähkön tekstin kirjoittaminen kännykällä on hieman työlästä mielestäni.

10. Mitä ongelmia näet mobiililaitteiden hyödyntämisessä opiskelussa?

- Ne ovat vähän kömpelöjä sähköpostiin verrattuna
- Näpyttely käy hermoille ja koska näin on, ei tee mieli vastata kovinkaan kattavasti. Sähköposti on toimivin vaihtoehto.
- Pohdinta jää yleensä vähemmälle kuin oppimispäiväkirjan kirjoittamisessa.
- Turhaa että pitää olla kamalasti kaikenlaisia erilaisia laitteita.
- Ärsyttävää vastata ja lukea juttuja.
- En ainakaan jaksa kirjoittaa kovin monipuolisesti. Vastaaminen oli hidasta ja välillä turhauttavaakin jos puhelin ei lähettänytkaan vastausta ja joutui kirjoit-

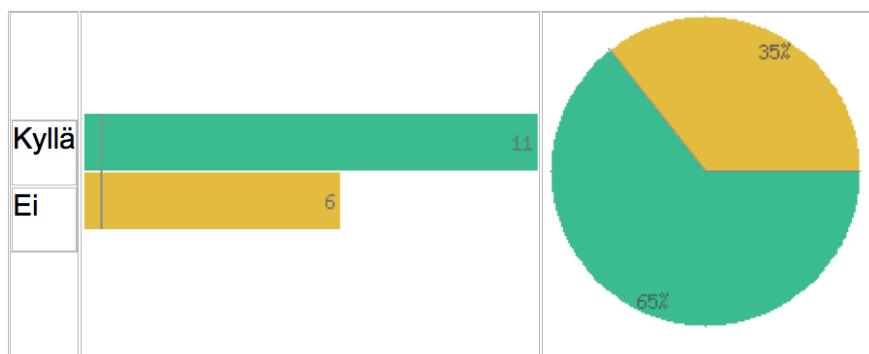
tamaan samat jutut uudestaan. Helpompi olisi kirjoittaakin esim. Sellaisella kännyllä jossa on qwerty-näppäimistö. Sama kysely myös kävi kyllästyttää.

- En keksi juuri nyt mitään.
- Ongelmat rajoittuvat lähinnä verkkojen toimintaan ja kännyköiden kapasiteettiin.
- Vaikkapa poissaoloilmoituksessa, tuntien peruuntumiseen, muistutuksiin, yleensäkin ilmoitteluun.
- Kaikilla ei välttämättä ole samoihin toimintoihin kykeneviä puhelimia.
- Esim. Minulla on ollut sama puhelin vuodesta 2004. En hankkisi uutta koulun takia. Myös tuo kysymys joka kyselyssä näkyy aina ja johon pitää vastata, jos se on pitkä niin se menee Todella Ärsyttävän Hitaasti. Pitää odottaa kauan että kysymyksen näkee.
- Ainakin omaa harjoittelupaikkaa ajatellen aina samat kysymykset ei oikein toimineet
- Avoimiin kysymyksiin vastaaminen on rasittavaa
- Kirjoittaminen on huomattavasti hitaampaa kuin tietokoneella.
- Edellä mainitsemani seikan lisäksi ongelmia saattaa aiheuttaa se etteivät kaikki oppilaat välttämättä omaa samantasoisia kykyjä mobiililaitteiden ja -sovellusten käytössä. Riittävä perehdytys tulisi siis varmistaa. Myös operaattoreista johtuvat tekniset ongelmat ovat mahdollisia.
- Palaute on hyvä saada kasvotusten opettajan kanssa. Tietoturvaan liittyvät kysymykset askarruttavat myös.

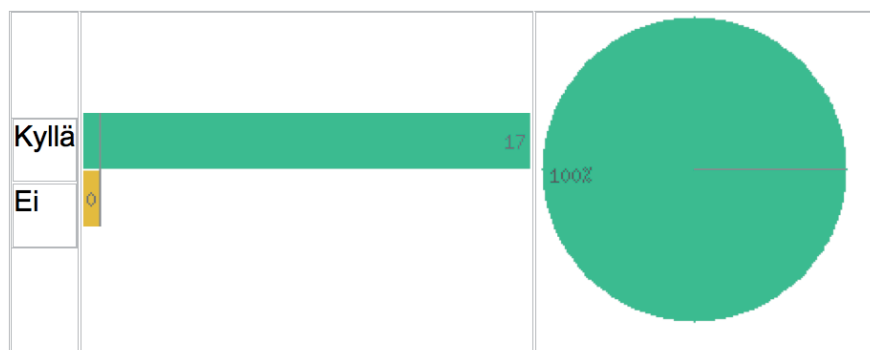
11. Muuta mobiiliasioihin liittyvää?

- Ei
  - -
  - Ei
  - Työharjoittelun kysymykset ovat tässä sovelluksessa liian pienellä ja on ärsyttävää odottaa, että voi lukea kysymyksen loppuun.
  - Tottumattomalle mobiilisovellukset voivat olla outoja ja vähän "pelottavia" ja sekavia.
  - -
  - Tekniikka on hyvästä. Joissain asioissa. Jos sitä aletaan käyttää vaan siksi että se on coolia jokapaikassa, se muuttuu taakaksi. Se mikä on helpompaa tekniikan avulla, on hyvä hoitaa siten - jos se taas tekee asiasta monimutkaisemman, on parempi pysyä vanhassa tavassa. Joskus tekniikasta innostuneet eivät otata tätä huomioon.
  - Aina ei ole ollut varma onko vastaukset tulleet perille
  - Ei tule muuta mieleen.
  - Movel-ohjelman käyttäjämukavuus hirveä. Joutuu odottamaan tekstin näkyviin tulemistä.
  - -
-

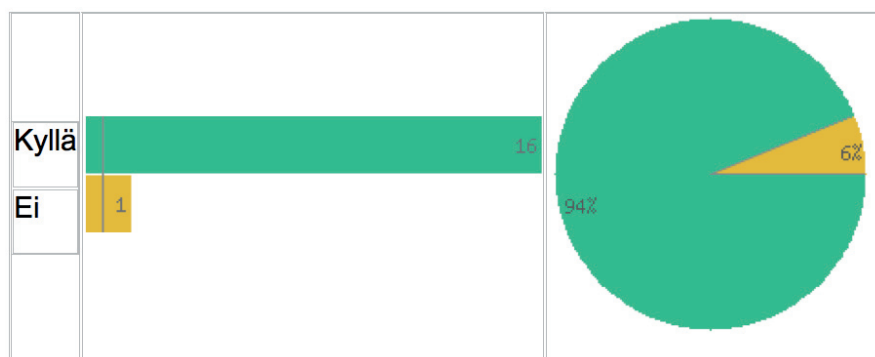
12. Koen, että Movel-järjestelmä on hyödyllinen?

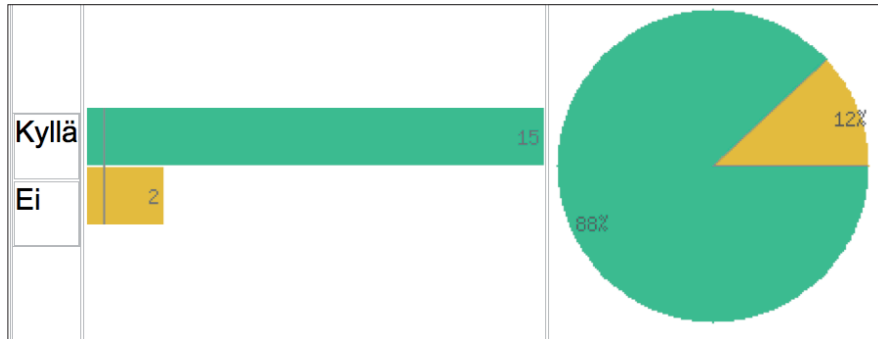
13. Movel-järjestelmä on helppo omaksua?

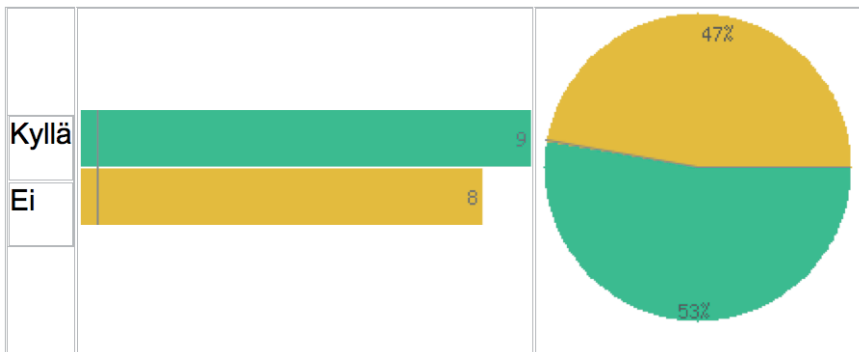
14. Movel-järjestelmän käyttö on helppoa?

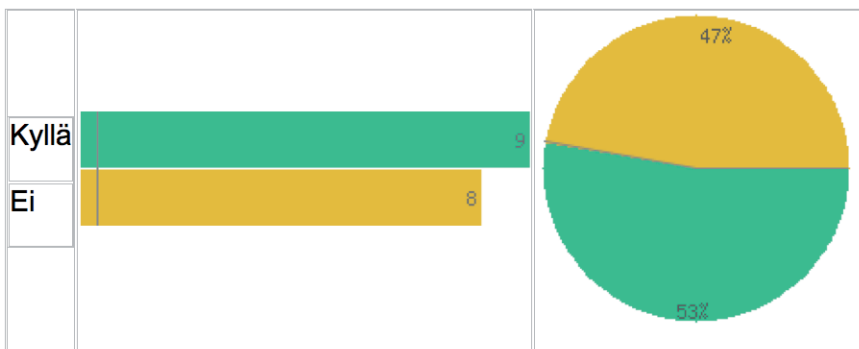
15. Movel-järjestelmä käyttö on selkeää ja loogista?

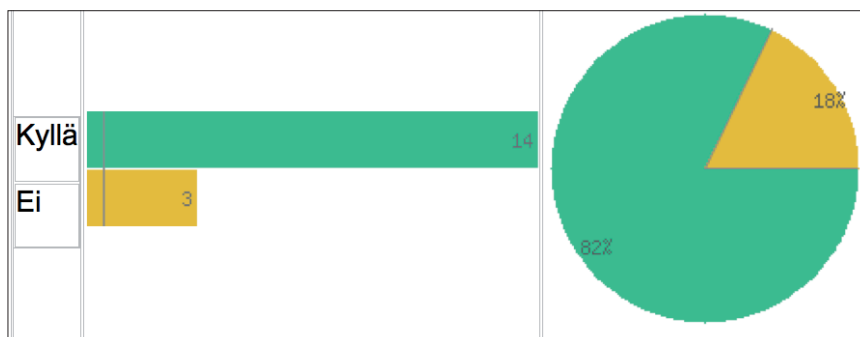
16. Movel-järjestelmän käyttö kyselyiden vastaamiseen on mielekkäämpää kuin perinteinen paperille vastaaminen?

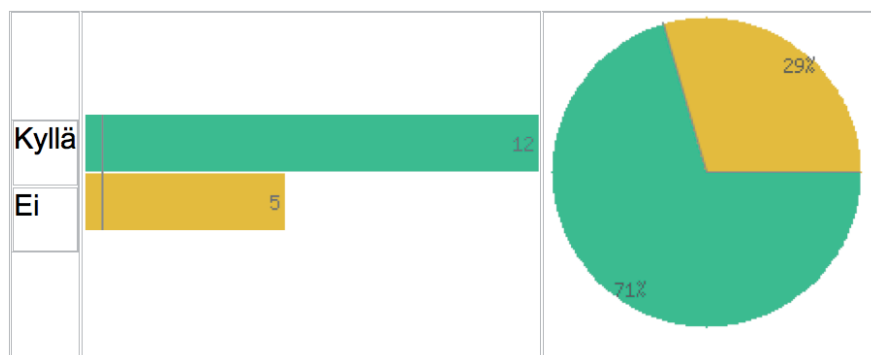
17. Movel-järjestelmän käyttö opettajan kanssa kommunikointiin on mielekästä?

18. Movel-järjestelmällä vastaaminen kyselyihin on nopeaa?

19. Olisin valmis käyttämään Movel-järjestelmää myös jatkossa?

20. Muuta Movel-järjestelmään liittyvää?

- Vähän kankea systeemi
- Jos harjoittelussa olisi tapahtunut jotain josta olisin halunnut keskustella opettajan kanssa enemmän, olisin lähestynyt sähköpostilla. Tässä movelissa ei näy vuorovaikutus ja tämä on kamalan kömpelö.
- Ei.
- En kokenut kovin mielekkääksi tai hyödylliseksi. Pidän enemmän ihan perinteisestä esseen kirjoittamisesta. Ilmaisuu on vapaampaa eikä ole niin sidoksissa kysymyksiin.
- Se tulikin jo aikaisemmin esille.
- Hieno. Pidän todella paljon.
- Kommunikointia opettajan kanssa ei ollut lainkaan. Eli se oli yksipuolista kun vaan vastasin kyselyihin. Tuntui siis että vastaukset eivät menneet kenellekään. Toiseksi, tämä kännykkä on huono käyttää näppäimistönsä takia. Tällä yrittää kirjoittaa mahd vähän. Vastausmahdollisuuksia oli huonosti. Kaikkiin kysymyk-

siin ei pysty vastata vain kyllä tai ei. Kysymyksien "rullaaminen" oli huono kun joutui odottamaan ennen kuin näki koko kysymyksen. Harjoittelun tukena tämä on hyvä jos on ongelmia, mutta tässä ei tule käsiteltyä juurikaan asioita ammatin kannalta eikä tarkemmin.

- -
  - Minusta olisi loogisempaa jos edellinen ja seuraava -painikkeet olisivat toisin päin. Edellinen olisi vasemmalla ja seuraava oikealla. Se on ollut koko ajan hankalaa kun ne on jotenkin päinvastoin kuin minun järkeni sanoo.
  - Muuten hyvä, mutta luultavasti omasta harjoittelusta olisi kertonut enemmän esseessä.. Eri asia tietysti niillä joilla harjoittelu sisältää monipuolisempia tehtäviä
  - Aluksi vaati totuttelua, mutta käyttö on yksinkertaista ja nopeaa.
  - -
-

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUSARJA

A. TUTKIMUKSIA

1. Timo Toikko. Sosiaalityön amerikkalainen oppi. Yhdysvaltalaisen caseworkin kehitys ja sen yhteys suomalaiseen tapauskohtaiseen sosiaalityöhön. 2001.
  2. Jouni Björkman. Risk Assessment Methods in System Approach to Fire Safety. 2005.
  3. Minna Kivipelto. Sosiaalityön kriittinen arviointi. Sosiaalityön kriittisen arvioinnin perustelut, teorit ja menetelmät. 2006.
  4. Jouni Niskanen. Community Governance. 2006.
  5. Elina Varamäki, Matleena Saarakkala & Erno Tornikoski. Kasvuyrittäjyyden olemus ja pk-yritysten kasvustrategiat Etelä-Pohjanmaalla. 2007.
  6. Kari Jokiranta. Konkretisoitua uhka. Ilkka-lehden huumekirjoitukset vuosina 1970–2002. 2008.
  7. Kaija Loppela. ”Ryhmässä oppiminen - tehokasta ja hauskaa”: Arviointitutkimus PBL-pedagogiikan käyttöönotosta fysioterapeuttikoulutuksessa Seinäjoen ammattikorkeakoulussa vuosina 2005-2008. 2009.
  8. Matti Ryhänen & Kimmo Nissinen (toim.). Kilpailukykyä maidontuotantoon: toimintaympäristön tarkastelu ja ennakointi. 2011.
-

B. RAPORTTEJA JA SELVITYKSIÄ

1. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta soveltavan osaamisen korkeakoulu -tutkimus- ja kehitystoiminnan ohjelma. 1998.
  2. Elina Varamäki - Ritva Lintilä - Taru Hautala - Eija Taipalus. Pk-yritysten ja ammattikorkeakoulun yhteinen tulevaisuus: prosessin kuvaus, tuotokset ja toimintaehdotukset. 1998.
  3. Elina Varamäki - Tarja Heikkilä - Eija Taipalus. Ammattikorkeakoulusta työelämään: Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 1996-1997 valmistuneiden sijoittuminen. 1999.
  4. Petri Kahila. Tietoteollisen koulutuksen tilanne- ja tarveselvitys Seinäjoen ammattikorkeakoulussa: väliraportti. 1999.
  5. Elina Varamäki. Pk-yritysten tuleva elinkaari - säilyykö Etelä-Pohjanmaa yrittäjämaakuntana? 1999.
  6. Seinäjoen ammattikorkeakoulun laatu järjestelmän auditointi 1998-1999. Itsearviointiraportti ja keskeiset tulokset. 2000.
  7. Heikki Ylihärsilä. Puurakentaminen rakennusinsinöörien koulutuksessa. 2000.
  8. Juha Ruuska. Kulttuuri- ja sisältötuotannon koulutus selvitys. 2000.
  9. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta soveltavan osaamisen korkeakoulu. Tutkimus- ja kehitystoiminnan ohjelma 2001. 2001.
  10. Minna Kivipelto (toim.). Sosionomin asiantuntijuus. Esimerkkejä kriminaalihuolto-, vankila- ja projektityöstä. 2001.
  11. Elina Varamäki - Tarja Heikkilä - Eija Taipalus. Ammattikorkeakoulusta työelämään. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 1998-2000 valmistuneiden sijoittuminen. 2002.
  12. Varmola T., Kitinoja H. & Peltola A. (ed.) Quality and new challenges of higher education. International Conference 25.-26. September, 2002. Seinäjoki Finland. Proceedings. 2002.
-

-
13. Susanna Tauriainen & Arja Ala-Kaupilla. Kivennäisaineet kasvavien nautojen ruokinnassa. 2003.
  14. Päivi Laitinen & Sanna Välisaari. Staphylococcus aureus -bakteerien aiheuttaman utaretulehduksen ennaltaehkäisy ja hoito lypsykarja tiloilla. 2003.
  15. Riikka Ahmaniemi & Marjut Setälä. Seinäjoen ammattikorkeakoulu – Alueellinen kehittäjä, toimija ja näkijä. 2003.
  16. Hannu Saari & Mika Oijennus. Toiminnanohjaus kehityskohteena pk-yrityksessä. 2004.
  17. Leena Niemi. Sosiaalisen tarkastelua. 2004.
  18. Marko Järvenpää (toim.) Muutoksen kärjessä. Kalevi Karjanlahti 60 vuotta. 2004.
  19. Suvi Torkki (toim.). Kohti käyttäjäkeskeistä muotoilua. Muotoilijakoulutuksen painotuksia SeAMK:ssa. 2005.
  20. Timo Toikko (toim.). Sosiaalialan kehittämistyön lähtökohta. 2005.
  21. Elina Varamäki & Tarja Heikkilä & Eija Taipalus. Ammattikorkeakoulusta työelämään. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta v. 2001–2003 valmistuneiden sijoittuminen opiskelun jälkeen. 2005.
  22. Tuija Pitkäkoski, Sari Pajuniemi & Hanne Vuorenmaa (ed.). Food Choices and Healthy Eating. Focusing on Vegetables, Fruits and Berries. International Conference September 2nd – 3rd 2005. Kauhajoki, Finland. Proceedings. 2005.
  23. Katariina Perttula. Kokemuksellinen hyvinvointi Seinäjoen kolmella asuinalueella. Raportti pilottihankkeen tuloksista. 2005.
  24. Mervi Lehtola. Alueellinen hyvinvointitiedon malli – asiantuntijat puhujina. Hankkeen loppuraportti. 2005.
  25. Timo Suutari, Kari Salo & Sami Kurki. Seinäjoen teknologia- ja
-

---

innovaatiokeskus Frami vuorovaikutusta ja innovatiivisuutta edistävänä ympäristönä. 2005.

26. Päivö Laine. Pk-yritysten verkkosivustot – vuorovaikutteisuus ja kansainvälistyminen. 2006.
  27. Erno Tornikoski, Elina Varamäki, Marko Kohtamäki, Erkki Petäjä, Tarja Heikkilä, Kirsti Sorama. Asiantuntijapalveluyritysten yrittäjien näkemys kasvun mahdollisuuksista ja kasvun seurauksista Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla –Pro Advisor –hankkeen esiselvitystutkimus. 2006.
  28. Elina Varamäki (toim.) Omistajanvaihdosnäkömät ja yritysten jatkuvuuden edistäminen Etelä-Pohjanmaalla. 2007.
  29. Beck Thorsten, Bruun-Schmidt Henning, Kitinoja Helli, Sjöberg Lars, Svensson Owe and Vainoras Alfonsas. eHealth as a facilitator of transnational cooperation on health. A report from the Interreg III B project "eHealth for Regions". 2007.
  30. Anmari Viljamaa, Elina Varamäki (toim.) Etelä-Pohjanmaan yrittäjyyskatsaus 2007. 2007.
  31. Elina Varamäki - Tarja Heikkilä - Eija Taipalus – Marja Lautamaja. Ammattikorkeakoulusta työelämään. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta v.2004–2005 valmistuneiden sijoittuminen opiskelujen jälkeen. 2007.
  32. Sulevi Riukulehto. Tietoa, tasoa, tekoja. Seinäjoen ammattikorkeakoulun ensimmäiset vuosikymmenet. 2007.
  33. Risto Lauhanen & Jussi Laurila Bioenergian hankintalogistiikka. Tapaustutkimuksia Etelä-Pohjanmaalta. 2007.
  34. Jouni Niskanen (toim.). Virtuaalioppimisen ja -opettamisen Benchmarking Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Seinäjoen yliopistokeskuksen sekä Kokkolan yliopistokeskuksen ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakouun Averkon välillä keväällä 2007. Loppuraportti. 2007.
  35. Heli Simon & Taina Vuorela. Ammatillisuus ammattikorkeakoulujen kielten- ja viestinnänopetuksessa. Oulun seudun ammattikorkeakoulun ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kielten- ja viestinnänopetuksen arviointi-
-

---

ja kehittämishanke 2005–2006. 2008.

36. Margit Närvä - Matti Ryhänen - Esa Veikkola - Tarmo Vuorenmaa. Esiselvitys maidontuotannon kehittämiskohteista. Loppuraportti. 2008.
  37. Anu Aalto, Ritva Kuoppamäki & Leena Niemi. Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyspedagogisia ratkaisuja. Seinäjoen ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan yksikön kehittämishanke. 2008.
  38. Anmari Viljamaa, Marko Rossinen, Elina Varamäki, Juha Alarinta, Pertti Kinnunen & Juha Tall. Etelä-Pohjanmaan yrittäjyyskatsaus 2008. 2008.
  39. Risto Lauhanen. Metsä kasvaa myös Länsi-Suomessa. Taustaselvitys hakkuumahdollisuuksista, työmääristä ja resurssitarpeista. 2009.
  40. Päivi Niiranen & Sirpa Tuomela-Jaskari. Haasteena ikäihmisten päihdeongelma? Selvitys ikäihmisten päihdeongelman esiintyvyydestä pohjalaismaakunnissa. 2009.
  41. Jouni Niskanen. Virtuaaliopetuksen ajokorttikonsepti. Portfoliotyyppinen henkilöstökoulutuskokonaisuus. 2009.
  42. Minttu Kuronen-Ojala, Pirjo Knif, Anne Saarijärvi, Mervi Lehtola & Harri Jokiranta. Pohjalaismaakuntien hyvinvointibarometri 2009. Selvitys pohjalaismaakuntien hyvinvoinnin ja hyvinvointipalveluiden tilasta sekä niiden muutossuunnista. 2009.
  43. Vesa Harmaakorpi, Päivi Myllykangas ja Pentti Rauhala. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan arviointiraportti. 2010.
  44. Elina Varamäki (toim.) Pertti Kinnunen, Marko Kohtamäki, Mervi Lehtola, Sami Rintala, Marko Rossinen, Juha Tall ja Anmari Viljamaa. Etelä-Pohjanmaan yrittäjyyskatsaus 2010. 2010.
  45. Elina Varamäki, Marja Lautamaja & Juha Tall. Etelä-Pohjanmaan omistajanvaihdosbarometri 2010. 2010.
  46. Tiina Sauvula-Seppälä, Essi Ulander ja Tapani Tasanen (toim.). Kehittyvä
-

---

metsäenergia. Tutkimusseminaari Seinäjoen Framissa 18.11.2009. 2010.

47. Autio Veli, Björkman Jouni, Grönberg Peter, Heinisuo Markku & Ylihärsilä Heikki. Rakennusten palokuormien inventaariotutkimus. 2011.
48. Erkki K. Laitinen, Elina Varamäki, Juha Tall, Tarja Heikkilä & Kirsti Sorama. Omistajanvaihdokset Etelä-Pohjanmaalla 2006-2010 - ostajayritysten ja ostokohteiden profiilit ja taloudellinen tilanne. 2011.
49. Elina Varamäki, Tarja Heikkilä & Marja Lautamaja. Nuorten, aikuisten sekä ylemmän tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään - seurantatutkimus Seinäjoen ammattikorkeakoulusta v. 2006-2008 valmistuneille. 2011.
50. Vesa Harmaakorpi, Päivi Myllykangas and Pentti Rauhala. Evaluation Report for Research, Development and Innovation Activitiesus.
51. Ari Haasio & Kari Salo (toim.). AMK 2.0 : Puheenvuoroja sosiaalisesta mediasta ammattikorkeakouluissa. 2011.
52. Elina Varamäki, Tarja Heikkilä, Juha Tall & Erno Tornikoski. Eteläpohjalaiset yrittäjät liiketoimintojen ostajina, myyjinä ja kehittäjinä. 2011.
53. Jussi Laurila & Risto Lauhanen. Pienen kokoluokan CHP -teknologiasta lisää voimaa Etelä-Pohjanmaan metsäkeskusalueelle. 2011.

C. OPPIMATERIAALEJA

1. Ville-Pekka Mäkeläinen. Basics of business to business marketing. 1999.
  2. Lea Knuuttila. Mihin työhjausta tarvitaan? Oppimateriaalia sosiaalialan opiskelijoiden työhjauskurssille. 2001.
  3. Mirva Kuni & Petteri Männistö & Markus Välimaa. Leikkauspelot ja niiden hoitaminen. 2002.
-

-
4. Kempas Ilpo & Bartens Angela. Johdatus portugalin kielen ääntämiseen: Portugali ja Brasilia. 2011.

D. OPINNÄYTETÖITÄ

1. Hanna Halmesmäki – Merja Halmesmäki. Työvoiman osaamistarvekartoitus Etelä-Pohjanmaan metalli- ja puualan yrityksissä. 1999.
  2. Tiina Kankaanpää – Maija Luoma-aho – Heli Sinisalo. Kymmenen metrin kävelytestin suoritusohjeet CD-rom levyllä: aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen kävelyn mittaaminen. 2000.
  3. Laura Elo. Arvojen rooli yritysmaailmassa. 2001.
  4. Nina Anttila. Päälle käyvää – vaatemallisto ikääntyvälle naiselle. 2002.
  5. Jaana Jeminen. Matkalla muotoiluuyrittäjyyteen. 2002.
  6. Päivi Akkanen. Lypsääkö meillä tulevaisuudessa robotti? 2002.
  7. Johanna Kivioja. E-learningin alkutaival ja tulevaisuus Suomessa. 2002.
  8. Heli Kuntola – Hannele Raukola. Naisen kokemuksia minäkuvan muuttumisesta rinnanpoistoleikkauksen jälkeen. 2003.
  9. Jenni Pietarila. Meno-paluu –lauluillan tuottaminen. Produktion tuottajan käsikirja. 2003.
  10. Johanna Hautamäki. Asiantuntijapalvelun tuotteistaminen case: ´Avaimet markkinointiin, kehittyvän yrityksen asiakasohjelma -pilottiprojekti ´. 2003.
  11. Sanna-Mari Petäjistä. Teollinen tuotemuotoiluprosessi – Sohvapöydän ja sen oheistuotteiden suunnittelu. 2004.
  12. Susanna Patrikainen. Nuorekkaita asukokonaisuuksia Mode LaRose Oy:lle. Vaatemallien suunnittelu teolliseen mallistoon. 2004.
-

-
13. Tanja Rajala. Suonikohjuleikkaukseen tulevan potilaan ja hänen perheensä ohjaus päiväkirurgisessa yksikössä. 2004.
  14. Marjo Lapiolahti. Maksuvalmiuslaskelmien toteutuminen sukupolvenvaihdoistiloilla. 2004.
  15. Marjo Taittonen. Tutkimusmatka syrjäytymisen maailmaan. 2004.
  16. Minna Hakala. Maidon koostumus ja laatutekijät. 2004.
  17. Anne Uusitalo. Tuomarniemen ympäristöohjelma. 2004.
  18. Maarit Hoffrén. Vaihtelua kasviksilla. Kasvisruokalistan kehittäminen opiskelijaravintola Risettiin. 2004.
  19. Sami Karppinen. Tuomarniemen hengessä. Arkeista antologiaksi. 2005.
  20. Elina Syrjänen – Anne-Mari Uschanoff. Messut – ideasta toimintaan. Messutoteutus osana yrityksen markkinointiviestintää. 2005.
  21. Ari Sivula. Metahakemiston ja LDAP-hakemiston asennus, konfigurointi ja ohjelmointi Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle. 2006.
  22. Johanna Väliniemi. Suorat kaaret – kattaustekstiilien suunnittelu yhteistyössä tekstiiliteollisuuden kanssa. 2006. (verkkajulkaisu)
-

Seinäjoen ammattikorkeakoulu
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Seinäjoen korkeakoulukirjasto
Keskuskatu 34, PL 97, 60101 Seinäjoki
puh. 020 124 5040 fax 020 124 5041
seamk.kirjasto@seamk.fi

ISBN 978-952-5863-23-9 (verkkojulkaisu)
ISSN 1797-5573 (verkkojulkaisu)